

แนวทางการใช้กระบวนการลูกเสือสร้างระเบียบวินัย
นักเรียน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา
ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา
จังหวัดชัยภูมิ

โดย

นายสมเกียรติ แถวโธสง
ศึกษาธิการจังหวัดชัยภูมิ
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๐
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑

บทคัดย่อ

เรื่อง แนวทางการใช้กระบวนการลูกเสือสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษา
ระดับอาชีวศึกษา ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดชัยภูมิ

ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา

ผู้วิจัย นายสมเกียรติ แก้วไธสง **หลักสูตร** วปอ. รุ่นที่ ๖๐

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๒ ประการ คือ ๑. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและการจัดกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดชัยภูมิ และ ๒. สร้างแนวทางการใช้กระบวนการลูกเสือสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดชัยภูมิ ดำเนินการวิจัย โดยการสนทนากลุ่ม ซึ่งเป็นประธานอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิหรือผู้แทนผู้บริหารสถานศึกษา ครู/อาจารย์ผู้รับผิดชอบกิจกรรมลูกเสือ ตัวแทนลูกเสือวิสามัญ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดนโยบายในการเสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษาด้วยกระบวนการลูกเสือ ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้สอนได้พัฒนาตนเองด้านลูกเสือ เพื่อให้มีวุฒิทางลูกเสือที่สูงขึ้น ยกกระดับความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมลูกเสืออย่างมีประสิทธิภาพ นิเทศ ติดตามการดำเนินการจัดกิจกรรมลูกเสืออย่างน้อยภาคเรียนละ ๑ ครั้ง เพื่อเป็นการติดตามเป็นระยะ ๆ ทำให้สามารถช่วยเหลือ แก้ปัญหาในการดำเนินกิจกรรม และช่วยสร้างแรงจูงใจให้ผู้รับผิดชอบกิจกรรมลูกเสือ ด้านครูผู้สอน ต้องมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรลูกเสืออย่างถูกต้อง จัดทำแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือวิสามัญ และวางแผนร่วมกันในการจัดกิจกรรมลูกเสือตามหลักสูตรอย่างแท้จริง จัดการเรียนการสอนโดยสอดแทรกในรายวิชาต่าง ๆ ส่งเสริมให้ผู้เรียนลูกเสือใช้ความรู้ ทักษะและประสบการณ์จากการเรียนไปพัฒนาตนเอง จัดกิจกรรมเป็นฐานการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียน นักศึกษา เช่น กิจกรรมออมเงิน (ประหยัด) กิจกรรมเข้าแถวหน้าเสาธง (ตรงต่อเวลา) ฝึกระเบียบแถว เข้าค่ายลูกเสือ จัดกิจกรรมอาสา บริการสังคม จิตอาสาต่อชุมชน เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและช่วยสร้างจิตสำนึกในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ด้านผู้เรียน กิจกรรมลูกเสือเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้เทคนิคการสอนเยาวชน ไม่ได้เน้นเรื่องของวิชาการเป็นหลัก จึงทำให้ผู้เรียนไม่เครียด มีความสุขในการเรียนการสอน โดยให้เด็กมีส่วนร่วม ฝึกการเป็นผู้นำ และผู้ตามของกลุ่ม กิจกรรมลูกเสือช่วยสร้างจิตสำนึกให้กับผู้เรียน สร้างแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความอดทน มีระเบียบวินัยต่อตนเองและสังคม มีความซื่อสัตย์สุจริต สอนให้มีความกล้าแสดงออก และทำในสิ่งที่ถูกต้อง

ABSTRACT

Title Guidelines of Using Scout Program Developing Disciplinary in Vocational Students in Chaiyaphum Province
Field Social – PsyChology
Name Mr.Somkiet Thaewthaisong **Course** NDCClass 60

This research has two purposes of studying 1) studying about organizing problems of scout program in vocational colleges in Chaiyaphum province 2) creating guidelines of using scout program to help developing discipline in vocational students in Chaiyaphum province. The research method used group discussion consisted of the president of vocational institutes or the representative, executives from vocational institutes, teachers who responsible for scout program, and representatives of rover scout. Data analysis methods in this study employed content analysis technique.

The study found that executives of vocational colleges determined policy to develop students' discipline by using scout program. Teachers were supported to have self-development in scout knowledge for having higher level in order to organize scout activities more appropriately. A supervision program was scheduled timely to follow up scout program of each semester. It could help solving management problems in the scout program and also it motivated teachers who responsible on the program. Teachers were knowledgeable and understand the scout curriculum correctly. There were activity plans for rover scouts and all authorities coordinated to implement the plans properly. There was integration of scout knowledge into several subjects which students had more chances to apply their skills for self-developing. There were learning base activities which helped developing self-discipline in students for example money saving, standing in rows in front of flag pole to improve punctuality, row practicing, camping, arranging volunteer activities, helping society, and being volunteer to their communities. These all activities helped students improving their behaviors and increasing more spirit of participation in their communities. Scout program emphasized on using various skills in activities and it is not for academic skill therefore students were relaxed and happy in their learning. All participated students were trained to be leaders, had improved discipline in themselves and to others, be honest, be encouraged to express themselves, and had done good deeds.

คำนำ

การศึกษา เรื่อง แนวทางการใช้กระบวนการลูกเสือสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษา ระดับอาชีวศึกษา ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดชัยภูมิ ได้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและการจัดกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ในจังหวัดชัยภูมิ และเพื่อสร้างแนวทางการใช้กระบวนการลูกเสือสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งได้สรุปสภาพปัญหาและการจัดกิจกรรมลูกเสือในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ๑) การขออนุมัติตั้งกลุ่ม กองลูกเสือ และแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ๒) การบังคับบัญชาลูกเสือ ๓) การจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ ๔) งบประมาณในการฝึกอบรม และ ๕) การรายงานกิจกรรมลูกเสือ โดยกำหนดแนวทางการใช้กระบวนการลูกเสือสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษาสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้เรียน ซึ่งกิจกรรมลูกเสือช่วยสร้างจิตสำนึกให้กับผู้เรียน สร้างแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความอดทน มีระเบียบวินัยต่อตนเองและสังคม มีความซื่อสัตย์สุจริต สอนให้มีความกล้าแสดงออก และทำในสิ่งที่ถูกต้อง ช่วยเสริมสร้างความสามัคคี ปลูกฝังให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ กระตุ้นให้มีจิตอาสา รู้จักรับผิดชอบต่อส่วนรวม

ขอขอบคุณผู้อำนวยการสถานศึกษา คณะครูผู้สอน นักเรียน นักศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ ที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบประเด็นการสนทนา รวมทั้งให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ยิ่ง และบุคลากรสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชัยภูมิที่อำนวยความสะดวก และให้ความช่วยเหลือในการรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาครั้งนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงหวังว่าการศึกษานี้จะมีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ เจ้าหน้าที่ลูกเสือ นักเรียน นักศึกษาทุกท่าน หากมีข้อผิดพลาดประการใด ข้าพเจ้าขอน้อมรับข้อเสนอแนะจากท่านด้วยความยินดี และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

(นายสมเกียรติ แฉวไธสง)

นักศึกษาวិทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๐

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	จ
สารบัญแผนภาพ	ฉ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
วิธีดำเนินการวิจัย	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	5
คำจำกัดความ	5
บทที่ ๒ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	๖
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖	6
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช ๒๕๕๗	๑4
แนวคิด หลักการเกี่ยวกับกระบวนการลูกเสือ	๒2
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความมีระเบียบวินัย	33
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	42
กรอบแนวคิดของการวิจัย	46
บทที่ ๓ สภาพปัญหา และการจัดกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษาอาชีวศึกษา	47
ข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษาอาชีวศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ	48
ประเด็นการสนทนากลุ่ม	58
สรุปสภาพปัญหาและการจัดกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษาอาชีวศึกษา	59
บทที่ ๔ แนวทางการใช้กระบวนการลูกเสือสร้างระเบียบวินัยนักเรียน	๖๑
นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา	๖๑
วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคการจัดกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษาอาชีวศึกษา	
สรุปประเด็นที่ได้จากการสนทนากลุ่ม	61
แนวทางการใช้กระบวนการลูกเสือสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษาระดับ	
อาชีวศึกษา ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา	72

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๕ สรุปและข้อเสนอแนะ	74
สรุปและอภิปรายผลการศึกษา	75
ข้อเสนอแนะ	79
บรรณานุกรม	๘๐
ภาคผนวก	83
ผนวก ก รายชื่อสถานศึกษาอาชีวศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ	84
ผนวก ข รายชื่อผู้ร่วมสนทนากลุ่ม	85
ประวัติย่อผู้วิจัย	88

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๓ - ๑ จำนวนนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคชัยภูมิ	49
๓ - ๒ จำนวนนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยสารพัดช่างชัยภูมิ	50
๓ - ๓ จำนวนนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชัยภูมิ	51
๓ - ๔ จำนวนนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพแก้งคร้อ	53
๓ - ๕ จำนวนนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพบำเหน็จณรงค์	54
๓ - ๖ จำนวนนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิ	55
๓ - ๗ จำนวนนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีบางกอก	56
๓ - ๘ จำนวนนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยไทเฉลิมราชชัยภูมิ	57
๔ - ๑ จำนวนวุฒิทางลูกเสือของครูสถานศึกษาอาชีวศึกษา ในจังหวัดชัยภูมิ	63๔ -
๒ ตัวอย่างการจัดกิจกรรมลูกเสือวิสามัญ ๑	64
๔ - ๓ ตัวอย่างการจัดกิจกรรมลูกเสือวิสามัญ ๒	66

สารบัญแผนภาพ

ตารางที่	หน้า
๒ - ๑ การกำหนดรหัสวิชาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖	13
๒ - ๒ การกำหนดรหัสวิชาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช ๒๕๕๗	21
๒ - ๓ กรอบแนวคิดของการวิจัย	46
๓ - ๑ แผนที่แสดงที่ตั้งและอาณาเขตของจังหวัดชัยภูมิ	48

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วัยรุ่นเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่าและมีความสำคัญสูง เนื่องจากจะเจริญเติบโตเป็นกำลังแรงงานและสมองของชาติในการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน ให้เจริญรุดหน้า เป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญของชีวิต เพราะเป็นวัยเชื่อมต่อระหว่างความเป็นเด็กกับความเป็นผู้ใหญ่หรือเป็นวัยที่ย่างเข้าสู่วัยหนุ่มสาว มีการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย จิตใจ อารมณ์ ซึ่งส่งผลไปสู่การปฏิบัติตัว การแสดงออก หรือพฤติกรรม วัยรุ่นมีความรู้สึกนึกคิดเป็นของตัวเอง สนใจสิ่งแปลกใหม่ มีความ อยากรู้ อยากเห็น ชอบท้าทาย กล้าแสดงออก ต้องการความเป็นอิสระจากพ่อแม่ ให้ความสำคัญกับเพื่อนมาก ต้องการให้สังคมยอมรับ ชอบอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม และชอบทำตามเพื่อน จึงมีโอกาสถูกชักชวนให้มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมได้ เช่น ดื่มสุรา สูบบุหรี่ การใช้สารเสพติด การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย เป็นต้น (ยุพา พูนขำ และคณะ, ๒๕๕๓ : ๑)

จากรายงานสถิติคดีประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๗ พบว่า ในส่วนของจังหวัดชัยภูมิ มีคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ จำนวน ๓๘๙ คดี แบ่งเป็นฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ๔๖ คดี ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ๗๐ คดี ความผิดเกี่ยวกับเพศ ๑๗ คดี ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ชื่อเสียง และการปกครอง ๑๑ คดี ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ๑๕๕ คดี ความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด ๔๗ คดี และความผิดอื่น ๆ ๔๓ คดี (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, ๒๕๕๘ : ๓๖)

ในสภาวะปัจจุบัน ปัจจัยแวดล้อมของนักเรียน มีผลต่อการดำเนินชีวิตของนักเรียนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาด้านระเบียบวินัยต่อตนเองและต่อสังคม ซึ่งเป็นสาเหตุที่นำไปสู่ความผิดพลาดร้ายแรง ส่งผลต่อวิถีชีวิตในอนาคต ซึ่งสถานศึกษาก็มีส่วนทำให้นักเรียนขาดระเบียบวินัย ทั้งเนื่องจากการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันที่มุ่งเน้นให้ความรู้ด้านวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับอีริค ฟรอมม์ (๑๙๘๘) ที่กล่าวว่าในเวลาที่เรามุ่งสอนแต่วิชาความรู้ เรากลับสูญเสียการสอนอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่สุดต่อพัฒนาการของมนุษย์ นั่นก็คือ การสอนให้มีวินัยในตนเอง มีความมุ่งมั่น อดทน และไวต่อการรับรู้ความต้องการของผู้อื่น ซึ่งการสอนเช่นนี้เพียงมีผู้ใหญ่ที่มีวุฒิภาวะ และมีความรัก ความเมตตา คอยอยู่ใกล้ชิดเด็กเท่านั้นก็ทำได้แล้ว (โกศล แยมกาญจนวัฒน์, ๒๕๕๒ : ๒) การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม และการเสริมสร้างความมีวินัยต่อคนในชาติ เพื่อสร้างความเจริญรุ่งเรืองแก่บ้านเมือง ควรเริ่มต้นที่เด็กมีวินัยที่ดี วินัยเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านจริยธรรมคุณธรรม การประพฤติตนที่ดีส่งผลให้ชุมชน สังคม และประเทศชาติมีการพัฒนาไปในทางที่ดี และมีคุณภาพ ชุมชน สังคม และประเทศชาติใดก็ตามที่มีบุคคลที่ไร้ระเบียบวินัย ไม่มีความรับผิดชอบ ชุมชน สังคม หรือแม้แต่ประเทศชาติก็จะพบกับวิกฤตการณ์และไม่ประสบความสำเร็จถึงวัตถุประสงค์ วินัยเป็นสิ่งที่

สำคัญที่เกิดขึ้นได้จากทั้งตนเองและการฝึกฝนปลูกฝัง ควรจะต้องปลูกฝังตั้งแต่เด็ก ครอบครัว ชุมชน และวิถีชีวิตในสังคมมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องและมีอิทธิพลที่สำคัญในการปลูกฝังและพัฒนาวิสัยของเด็ก บิดามารดา และครูบาอาจารย์เป็นบุคคลที่สำคัญที่สร้างให้เด็กเป็นผู้มีวินัยและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม (พวงผกา แซ่ตัน, ๒๕๕๔ : ๒๒)

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร เมื่อครั้งยังทรงพระอิสริยยศ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินทรงเป็นประธานในพิธีเปิดงานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๙ ณ ค่ายลูกเสือวชิราวุธ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี วันอังคารที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

“กิจการลูกเสือเป็นมรดกอันล้ำค่า และเป็นประโยชน์อย่างแท้จริงในการเสริมสร้างความเจริญมั่นคงให้กับบ้านเมืองและสังคม การที่เยาวชนของชาติเป็นลูกเสือ ถือว่าเป็นผู้เสียสละ รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ทั้งรู้จักใช้โอกาสและความสามารถสร้างสรรค์ประโยชน์ส่วนรวม นับตั้งแต่กิจการลูกเสือได้ก่อกำเนิดมา ลูกเสือได้ทำหน้าที่ช่วยเหลือสังคมและแก้ไขปัญหาเยาวชนได้เป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตามเมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไป ลูกเสือ เนตรนารี จำเป็นต้องปรับและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถให้ก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง โดยเฉพาะพลังแห่งความสามัคคี ความเป็นปึกแผ่นมั่นคงของกิจการลูกเสือ จะช่วยปลูกฝังให้ลูกเสือ เนตรนารี ตระหนักถึงบทบาทการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีคุณค่า ทุกคนควรจะได้ตั้งใจและประพฤติปฏิบัติตามอุดมการณ์ของลูกเสืออย่างเคร่งครัด พร้อมทั้งเตือนตนเองอยู่เสมอว่า การกระทำใด ๆ ที่เป็นประโยชน์ และช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทนเป็นการกระทำที่ควรค่าแก่การยกย่องสรรเสริญ...” (สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๖๐ : ๑)

นอกจากนี้ พล.อ. ดาวพงษ์ รัตนสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ในขณะนั้น) ได้มอบแนวทางการดำเนินงานเกี่ยวกับกิจการลูกเสือไทย ในการประชุมเชิงปฏิบัติการผู้บังคับบัญชาลูกเสือวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ลูกเสืออาสา กกต. เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๙ ที่โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น กรุงเทพมหานคร ว่า “การประชุมครั้งนี้จัดขึ้นเพื่อทำความเข้าใจวิชาพิเศษใหม่เกี่ยวกับลูกเสือ ซึ่งเป็นเรื่องที่ดีและมีประโยชน์ที่จะช่วยปลูกฝังให้เด็ก เยาวชน และคนไทย ซึ่งในปัจจุบันรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องของประชาธิปไตยแบบไม่ครบถ้วนและไม่มี ความเข้าใจทั้งหมด หากนำวิชาเหล่านี้ปลูกฝังให้กับเด็ก ๆ ทั้งในช่วงของการเรียนกิจกรรมลูกเสือ และช่วงเวลาเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ก็จะช่วยปูพื้นฐานของเรื่องประชาธิปไตยได้อย่างต่อเนื่อง ดังคำกล่าวของลอร์ด เบเดน โพเอลล์ (Robert Stephenson Smyth Baden – Powell) ผู้ให้กำเนิดกิจการลูกเสือ ที่กล่าวว่า “วิชาลูกเสือไม่ใช่วิชาที่เรียนอยู่ในห้องเรียน แต่ต้องพาเด็กออกไปผจญภัย และเรียนรู้นอกห้องเรียน” ซึ่งจะช่วยทำให้เด็กมีความสุขและสนุกกับการเรียนมากขึ้น ... ประกอบกับในรอบหลายปีที่ผ่านมา บ้านเมืองมีความวุ่นวาย เพราะคนในสังคมขาดสติ ใช้ความรู้สึกมากกว่าเหตุผล และไม่มีความเป็นระเบียบวินัย ในขณะที่โรงเรียนทุกโรงเรียนพยายามที่จะฝึกเด็กให้มีระเบียบวินัยตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นการตรงต่อเวลา การเข้าคิวอาหาร การเข้าร่วมกิจกรรม แต่เมื่อออกมา นอกรั้วโรงเรียนต้องยอมรับว่าในสังคมไม่ได้มีสภาพเช่นเดียวกับโรงเรียน รวมทั้งพฤติกรรมของผู้ใหญ่ทั้งหลายที่เป็นแบบอย่างของเด็กด้วย ดังนั้น การจะปลูกฝังเด็กไทยให้มีวินัยคงเป็นไปได้ยาก หากสภาพนอกโรงเรียนยังไม่เอื้ออำนวยและทุกฝ่ายไม่ร่วมมือกัน...” (สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๖๐ : ๙๗)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้พัฒนาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖ ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ พระราชบัญญัติ การอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ และความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เพื่อผลิตกำลังคนระดับฝีมือที่มี สมรรถนะวิชาชีพ มีคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ สามารถนำไปใช้ในการประกอบ อาชีพได้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพอิสระได้ โดย กำหนดโครงสร้างของหลักสูตร แบ่งเป็น ๓ หมวดวิชา ประกอบด้วย หมวดวิชาทักษะชีวิต หมวดวิชา ทักษะวิชาชีพ หมวดวิชาเลือกเสรี และกิจกรรมเสริมหลักสูตร (สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและ วิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๗ : ๑ – ๒) ดังนั้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาความสามารถได้ตามศักยภาพของแต่ละคน สถานศึกษาจึงต้องจัด กิจกรรมเสริมหลักสูตรขึ้น เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ระเบียบวินัยของตนเองและ ส่งเสริมการทำงานใช้กระบวนการกลุ่มในการทำประโยชน์ต่อชุมชน ทำนุบำรุงขนบธรรมเนียม ประเพณีอันดีงาม โดยการวางแผน ลงมือปฏิบัติ ประเมินผล และปรับปรุงการทำงาน (แนวปฏิบัติใน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๔๕ (ปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๔๖) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช ๒๕๔๖, ๒๕๔๘ : ๑) โดยจัดกิจกรรม ลูกเสือ เนตรนารีวิสามัญ ให้กับนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ ของ สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่ง เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษาด้านความสามารถของ ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา ให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งสมรรถนะหลัก (Core Competency) และสมรรถนะการทำงานตามตำแหน่งหน้าที่ (Function Competency) ในการ สร้างเสริมทักษะอาชีพในอนาคต ด้วยกิจกรรมลูกเสือ เพื่อปลูกฝังคุณธรรม วิถีประชาธิปไตย ความมี วินัยต่อตนเอง มีความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ของตน รู้จักเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม พัฒนา ทักษะการแก้ปัญหาด้านพฤติกรรม และการใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ

กิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี เป็นกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังระเบียบวินัยและกฎเกณฑ์ เพื่อ การอยู่ร่วมกัน ให้รู้จักการเสียสละและบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคมและวิถีชีวิตในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งการจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารีให้เป็นไปตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ (สำนัก วิชาการและมาตรฐานการศึกษา, ๒๕๕๓ : ๒๙) และเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งที่นำไปสู่การปฏิบัติของ กระทรวงศึกษาธิการ ด้านการพัฒนาการจัดการและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ ในส่วนการปฏิรูปการ เรียนรู้สู่การใช้ความรู้เป็นฐานในการดำรงชีพ โดยการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ให้ดำเนินการใน ลักษณะส่งเสริมกิจกรรมค่ายพัฒนาคนตรี กีฬาและนันทนาการ เช่น ค่ายสุขภาพบุรุษอาชีพ ค่ายอาสา พัฒนาค่ายคุณธรรม จริยธรรม ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด รักษาดินแดน และชมรมต่าง ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๗ : ๑๑ – ๑๓)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยในฐานะศึกษาธิการจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งมีภารกิจสำคัญประการหนึ่ง คือ การส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการและประสานเกี่ยวกับกิจการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการ นักเรียน ได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในเรื่องการปลูกฝังระเบียบวินัยของนักเรียน นักศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงได้จัดทำกรวิจัย เรื่อง แนวทางการใช้ กระบวนการลูกเสือสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดชัยภูมิ ขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและการจัดกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดชัยภูมิ
๒. เพื่อสร้างแนวทางการใช้กระบวนการลูกเสือสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษา ระดับอาชีวศึกษา ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดชัยภูมิ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัย เรื่อง แนวทางการใช้กระบวนการลูกเสือสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษา ระดับอาชีวศึกษา ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

๑. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาสภาพปัญหา การจัดกิจกรรมลูกเสือ และการใช้กระบวนการลูกเสือสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดชัยภูมิ

๒. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดชัยภูมิ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) รัฐบาล จำนวน ๕ แห่ง และเอกชน จำนวน ๖ แห่ง

๓. ขอบเขตด้านเวลา

ดำเนินการศึกษาในช่วงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๐ – เดือนมิถุนายน ๒๕๖๑

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยศึกษา วิเคราะห์ สภาพปัญหา การจัดกิจกรรมลูกเสือ และการใช้กระบวนการลูกเสือสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดชัยภูมิ

๒. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดชัยภูมิ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) รัฐบาล จำนวน ๕ แห่ง และเอกชน จำนวน ๖ แห่ง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling)

๓. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ประเด็นการสนทนากลุ่ม

๔. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion – FGD) โดยมีผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ประธานอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิหรือผู้แทน ผู้บริหารสถานศึกษา ครู/อาจารย์ผู้รับผิดชอบกิจกรรมลูกเสือ จำนวนสถานศึกษาละ ๑ – ๒ คน ตัวแทนลูกเสือวิสามัญ จำนวนสถานศึกษาละ ๓ คน

๕. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data Analysis) ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา การจำแนกหรือการจัดกลุ่มข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นเอกสาร

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ทำให้ทราบแนวทางการใช้กระบวนการลูกเสือสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษา ระดับอาชีวศึกษา ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดชัยภูมิ

คำจำกัดความ

กระบวนการลูกเสือ	หมายถึง	กระบวนการทางการศึกษาสำหรับเยาวชน ที่มีวัตถุประสงค์จะสร้างบุคลิกภาพ และพัฒนาการทางสังคมให้กับเยาวชนเพื่อให้เป็นพลเมืองดีของประเทศ โดยใช้วิธีการของลูกเสือ ยึดมั่นในกฎและคำปฏิญาณ (Scout Promise and Laws) การเรียนรู้ โดยการกระทำ (Learning by Doing) เน้นการปฏิบัติกิจกรรมกลางแจ้ง (Outdoor Activities) การใช้ระบบหมู่ (Patrol System) และความก้าวหน้าของบุคคล โดยใช้หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ (Proficiency Badges)
ลูกเสือ เนตรนารี	หมายถึง	เยาวชนชาย หญิง อายุระหว่าง ๑๔ – ๒๓ ปี ที่รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรวิชาลูกเสือ ลูกเสือวิสามัญ (Rover Scout) โดยยึดมั่นในหลักการ (Principle) วิธีการ (Method) วัตถุประสงค์ (Purpose) และวิธีการของการลูกเสือ (Scouting) โดยอุดมการณ์ของลูกเสืออยู่ที่การปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ
ระเบียบวินัย	หมายถึง	การปฏิบัติการข้อบังคับ ตามระเบียบแบบแผน
การจัดกิจกรรมลูกเสือ	หมายถึง	การจัดการเรียนการสอนลูกเสือ เนตรนารี ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.)

บทที่ ๒

การทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการทำโครงการวิจัย เรื่อง แนวทางการใช้กระบวนการลูกเสือสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดชัยภูมิ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า ข้อมูลจากเอกสาร บทความ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

๑. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖
๒. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช ๒๕๕๗
๓. แนวคิด หลักการเกี่ยวกับกระบวนการลูกเสือ
๔. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความมีระเบียบวินัย
๕. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๖. กรอบแนวคิดของการวิจัย

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖ เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ และความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เพื่อผลิตกำลังคนระดับฝีมือที่มีสมรรถนะวิชาชีพ มีคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน ในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพอิสระได้ สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกระบบและวิธีการเรียนได้อย่างเหมาะสมตามศักยภาพตามความสนใจและโอกาสของตน ส่งเสริมให้มีการประสานความร่วมมือเพื่อจัดการศึกษาและพัฒนาหลักสูตรร่วมกันระหว่างสถาบัน สถานศึกษา หน่วยงาน สถานประกอบการ และองค์กรต่าง ๆ ทั้งในระดับชุมชน ระดับท้องถิ่น และระดับชาติ

การพัฒนาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖ ได้เสร็จสิ้นและมีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖ โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ และประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. ๒๕๕๖ ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๖ ในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๖ ประกาศเมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้มีคำสั่ง ที่ ๗๑๒/๒๕๕๖ เรื่อง อนุมัติหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖ โดยอาศัยอำนาจตามข้อ ๑๖ (๑๖.๓) แห่งประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

พ.ศ. ๒๕๕๖ ลงวันที่ ๓๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๖ อนุมัติหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖ จำนวน ๙ ประเภทวิชา ๕๑ สาขาวิชา

๑. หลักการของหลักสูตร

๑.๑ เป็นหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพหลังมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่าด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ และประชาคมอาเซียนเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนระดับฝีมือให้มีสมรรถนะ มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ สามารถประกอบอาชีพได้ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการและการประกอบอาชีพอิสระ

๑.๒ เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้เลือกเรียนได้อย่างกว้างขวาง เน้นสมรรถนะเฉพาะด้านด้วยการปฏิบัติจริง สามารถเลือกวิธีการเรียนตามศักยภาพและโอกาสของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเทียบโอนผลการเรียน สะสมผลการเรียน เทียบความรู้และประสบการณ์จากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ และสถานประกอบอาชีพอิสระ

๑.๓ เป็นหลักสูตรที่สนับสนุนการประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกัน ระหว่างหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน

๑.๔ เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้สถานศึกษา สถานประกอบการ ชุมชนและท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรให้ตรงตามความต้องการและสอดคล้องกับสภาพยุทธศาสตร์ของภูมิภาค เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

๒. จุดหมายของหลักสูตร

๒.๑ เพื่อให้มีความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในงานอาชีพสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพ สามารถนำความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในงานอาชีพไปปฏิบัติงานอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ เลือกริธีการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับตน สร้างสรรค์ความเจริญต่อชุมชน ท้องถิ่น และประเทศชาติ

๒.๒ เพื่อให้เป็นผู้มีปัญญา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและการประกอบอาชีพ สามารถสร้างอาชีพ มีทักษะในการจัดการและพัฒนาอาชีพให้ก้าวหน้า อยู่เสมอ

๒.๓ เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีความมั่นใจและภาคภูมิใจในวิชาชีพที่เรียน รักงาน รักหน่วยงาน สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี โดยมีความเคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น

๒.๔ เพื่อให้เป็นผู้มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงาม ทั้งในการทำงาน การอยู่ร่วมกัน การต่อต้านความรุนแรง และสารเสพติด มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว หน่วยงาน ท้องถิ่นและประเทศชาติ อุทิศตนเพื่อสังคม เข้าใจและเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ท้องถิ่น มีจิตสำนึกด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รู้จักใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี

๒.๕ เพื่อให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรม จริยธรรม และวินัย ในตนเอง มีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ เหมาะสมกับงานอาชีพ

๒.๖ เพื่อให้ตระหนักและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมืองของประเทศและโลกมีความรักชาติ สำนึกในความเป็นไทย เสียสละเพื่อส่วนรวม ดำรงรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

๓. หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖

๓.๑ การเรียนการสอน

๓.๑.๑ การเรียนการสอนตามหลักสูตรนี้ ผู้เรียนสามารถลงทะเลียนเรียนได้ทุกวิธีเรียนที่กำหนด และนำผลการเรียนแต่ละวิธีมาประเมินผลร่วมกันได้ สามารถเทียบโอนผลการเรียนและขอเทียบความรู้และประสบการณ์ได้

๓.๑.๒ การจัดการเรียนการสอนเน้นการปฏิบัติจริง สามารถจัดการเรียนการสอนได้หลากหลายรูปแบบ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในวิธีการและการดำเนินงานมีทักษะการปฏิบัติงานในขอบเขตสำคัญและบริบทต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กันซึ่งส่วนใหญ่เป็นงานประจำ สามารถประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะไปสู่บริบทใหม่ สามารถให้คำแนะนำ แก้ปัญหาเฉพาะด้านและรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น มีส่วนร่วมในคณะทำงานหรือมีการประสานงานกลุ่ม รวมทั้งมีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติและกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน

๓.๒ การจัดการศึกษาและเวลาเรียน

การจัดการศึกษาในระบบปกติ ใช้ระยะเวลา ๓ ปีการศึกษา การจัดเวลาเรียนให้ดำเนินการ ดังนี้

๓.๒.๑ ในปีการศึกษาหนึ่ง ๆ ให้แบ่งภาคเรียนออกเป็น ๒ ภาคเรียนปกติหรือระบบทวิภาค ภาคเรียนละ ๑๘ สัปดาห์ โดยมีเวลาเรียนและจำนวนหน่วยกิตตามที่กำหนด และสถานศึกษาอาชีวศึกษา หรือสถาบันอาจเปิดสอนภาคเรียนฤดูร้อนได้อีกตามที่เห็นสมควร

๓.๒.๒ การเรียนในระบบชั้นเรียน ให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันเปิดทำการสอนไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ ๕ วัน ๆ ละไม่เกิน ๗ ชั่วโมง โดยกำหนดให้จัดการเรียนการสอนคาบละ ๖๐ นาที

๓.๓ หน่วยกิต

ให้มีจำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า ๑๐๓ หน่วยกิต การคิดหน่วยกิต ถือเป็นเกณฑ์ดังนี้

๓.๓.๑ รายวิชาทฤษฎีที่ใช้เวลาบรรยายหรืออภิปราย ไม่น้อยกว่า ๑๘ ชั่วโมง เท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๓.๓.๒ รายวิชาปฏิบัติที่ใช้เวลาในการทดลองหรือฝึกปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ ไม่น้อยกว่า ๓๖ ชั่วโมง เท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๓.๓.๓ รายวิชาปฏิบัติที่ใช้เวลาในการฝึกปฏิบัติในโรงฝึกงานหรือภาคสนาม ไม่น้อยกว่า ๕๔ ชั่วโมง เท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๓.๓.๔ รายวิชาที่ใช้ในการศึกษาระบบทวิภาคี ไม่น้อยกว่า ๕๔ ชั่วโมง เท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๓.๓.๕ การฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพในสถานประกอบการหรือแหล่งวิทยาการ ไม่น้อยกว่า ๓๒๐ ชั่วโมง เท่ากับ ๔ หน่วยกิต

๓.๓.๖ การทำโครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ ไม่น้อยกว่า ๕๔ ชั่วโมง เท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๓.๔ โครงสร้าง

โครงสร้างของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖ แบ่งเป็น ๓ หมวดวิชา และกิจกรรมเสริมหลักสูตร ดังนี้

๓.๔.๑ หมวดวิชาทักษะชีวิต

๓.๔.๑.๑ กลุ่มวิชาภาษาไทย

๓.๔.๑.๒ กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ

๓.๔.๑.๓ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์

๓.๔.๑.๔ กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์

๓.๔.๑.๕ กลุ่มวิชาสังคมศึกษา

๓.๔.๑.๖ กลุ่มวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา

๓.๔.๒ หมวดวิชาทักษะวิชาชีพ

๓.๔.๒.๑ กลุ่มทักษะวิชาชีพพื้นฐาน

๓.๔.๒.๒ กลุ่มทักษะวิชาชีพเฉพาะ

๓.๔.๒.๓ กลุ่มทักษะวิชาชีพเลือก

๓.๔.๒.๔ ฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ

๓.๔.๒.๕ โครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ

๓.๔.๓ หมวดวิชาเลือกเสรี

๓.๔.๔ กิจกรรมเสริมหลักสูตร

จำนวนหน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชาตลอดหลักสูตร ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างของแต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชา รายวิชาแต่ละหมวดวิชา สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถจัดตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และหรือพัฒนาได้ตามความเหมาะสมของภูมิภาคตามยุทธศาสตร์ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ทั้งนี้ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันต้องกำหนดรหัสวิชาจำนวนหน่วยกิตและจำนวนชั่วโมงเรียนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

๓.๕ การฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ

เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับภาคการผลิตและหรือภาคบริการ หลังจากที่ได้เรียนรู้ภาคทฤษฎีและการฝึกหัดหรือฝึกปฏิบัติเบื้องต้นในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันแล้วระยะเวลาหนึ่ง ทั้งนี้ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ได้สัมผัสกับการปฏิบัติงานอาชีพ เครื่องมือเครื่องจักร

อุปกรณ์ที่ทันสมัย และบรรยากาศการทำงานร่วมกัน ส่งเสริมการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนทำได้ คิดเป็น ทำเป็นและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนเกิดความมั่นใจและเจตคติที่ดีในการทำงานและการประกอบอาชีพอิสระ โดยการจัดฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพต้องดำเนินการ ดังนี้

๓.๕.๑ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันต้องจัดให้มีการฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ ในรูปของการฝึกงานในสถานประกอบการ แหล่งวิทยาการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ โดยใช้เวลารวมไม่น้อยกว่า ๓๒๐ ชั่วโมง กำหนดให้มีค่าเท่ากับ ๔ หน่วยกิต กรณีสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันต้องการเพิ่มพูนประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ สามารถนำรายวิชาในหมวดวิชาทักษะวิชาชีพที่ตรงหรือสัมพันธ์กับลักษณะงานไปเรียนหรือฝึกในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐได้ โดยใช้เวลารวมกับการฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ ไม่น้อยกว่า ๑ ภาคเรียน

๓.๕.๒ การตัดสินผลการเรียนและให้ระดับผลการเรียน ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับรายวิชาอื่น

๓.๖ โครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ

เป็นรายวิชาที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า บูรณาการความรู้ ทักษะ และประสบการณ์จากสิ่งที่ได้เรียนรู้ ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจ ตั้งแต่การเลือกหัวข้อหรือเรื่องที่จะศึกษาค้นคว้า การวางแผน การกำหนดขั้นตอนการดำเนินการ การดำเนินงาน การประเมินผลและการจัดทำรายงาน ซึ่งอาจทำเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มก็ได้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับลักษณะของโครงการนั้น ๆ โดยการจัดทำโครงการดังกล่าว ต้องดำเนินการดังนี้

๓.๖.๑ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันต้องจัดให้ผู้เรียนจัดทำโครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพที่สัมพันธ์หรือสอดคล้องกับสาขาวิชา ในภาคเรียนที่ ๕ และหรือภาคเรียนที่ ๖ รวมจำนวน ๔ หน่วยกิต ใช้เวลาไม่น้อยกว่า ๒๑๖ ชั่วโมง ทั้งนี้ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันต้องจัดให้มีชั่วโมงเรียน ๔ ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ กรณีที่ใช้รายวิชาเดียว หากจัดให้มีโครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ ๒ รายวิชา คือ โครงการ ๑ และโครงการ ๒ ให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันจัดให้มีชั่วโมงเรียนต่อสัปดาห์ ที่เทียบเคียงกับเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น

๓.๖.๒ การตัดสินผลการเรียนและให้ระดับผลการเรียน ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับรายวิชาอื่น

๓.๗ การศึกษาระบบทวิภาคี

เป็นรูปแบบการจัดการศึกษาที่เกิดจากข้อตกลงร่วมกันระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐเพื่อให้การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสามารถเพิ่มขีดความสามารถด้านการผลิตและพัฒนากำลังคนตามจุดหมายของหลักสูตร การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี โดยนำรายวิชาทวิภาคีในกลุ่มทักษะวิชาชีพเลือกไปกำหนดรายละเอียดของรายวิชาและเวลาที่ใช้ฝึก จัดทำแผนฝึกอาชีพ การวัดและการประเมินผลในแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับลักษณะงานของ

สถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้ อาจนำรายวิชาซีพีอื่นในหมวดวิชาทักษะวิชาชีพไปจัดร่วมด้วยก็ได้

๓.๘ การเข้าเรียน

ผู้เข้าเรียนต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๓ หรือเทียบเท่า และมีคุณสมบัติเป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. ๒๕๕๖

๓.๙ การประเมินผลการเรียน

เน้นการประเมินสภาพจริง ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. ๒๕๕๖

๓.๑๐ กิจกรรมเสริมหลักสูตร

๓.๑๐.๑ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันต้องจัดให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรไม่น้อยกว่า ๒ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ทุกภาคเรียน เพื่อพัฒนาวิชาการและวิชาชีพ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ระเบียบวินัย การต่อต้านความรุนแรงและสารเสพติด ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์การทำงาน ปลูกฝังจิตสำนึกและเสริมสร้างการเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำประโยชน์ต่อชุมชนและท้องถิ่น รวมทั้งการทะนุบำรุงขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม โดยการวางแผน ลงมือปฏิบัติ ประเมินผล และปรับปรุงการทำงาน ทั้งนี้สำหรับนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ให้เข้าร่วมกิจกรรมที่สถานประกอบการจัดขึ้น

๓.๑๐.๒ การประเมินผลกิจกรรมเสริมหลักสูตร ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. ๒๕๕๖

๓.๑๑ การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

๓.๑๑.๑ ประเมินผ่านรายวิชาในหมวดวิชาทักษะชีวิต หมวดวิชาทักษะวิชาชีพ และหมวดวิชาเลือกเสรีตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

๓.๑๑.๒ ได้จำนวนหน่วยกิตสะสมครบตามโครงสร้างของหลักสูตร

๓.๑๑.๓ ได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐ และผ่านการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ

๓.๑๑.๔ เข้าร่วมกิจกรรมและประเมินผ่านทุกภาคเรียน

๓.๑๒ การพัฒนารายวิชาในหลักสูตร

๓.๑๒.๑ หมวดวิชาทักษะชีวิต สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถพัฒนารายวิชาเพิ่มเติมในแต่ละกลุ่มวิชาของหมวดวิชาทักษะชีวิต ในลักษณะจำแนกเป็นรายวิชาหรือลักษณะบูรณาการใด ๆ ก็ได้ โดยผสมผสานเนื้อหาวิชาที่ครอบคลุมสาระของกลุ่มวิชาภาษาไทย กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศึกษา กลุ่มวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ในสัดส่วนที่เหมาะสม โดยพิจารณาจากมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มวิชานั้น ๆ เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของหมวดวิชาทักษะชีวิต

๓.๑๒.๒ หมวดวิชาทักษะวิชาชีพ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาในกลุ่มทักษะวิชาชีพเฉพาะ และหรือพัฒนารายวิชาเพิ่มเติมในกลุ่มทักษะวิชาชีพเลือกได้ โดยพิจารณาจากจุดประสงค์สาขาวิชาและมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพสาขาวิชา ตลอดจนความต้องการของสถานประกอบการหรือสภาพยุทธศาสตร์ของภูมิภาคเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

๓.๑๒.๓ หมวดวิชาเลือกเสรี สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถพัฒนารายวิชาเพิ่มเติมได้ตามความต้องการของสถานประกอบการ ชุมชน ท้องถิ่น หรือสภาพยุทธศาสตร์ของภูมิภาคเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และหรือเพื่อการศึกษาคู่ขนาน การกำหนดรหัสวิชา จำนวนหน่วยกิต และจำนวนชั่วโมงเรียนให้เป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนด

๓.๑๓ การปรับปรุงแก้ไข พัฒนารายวิชา กลุ่มวิชาและการอนุมัติหลักสูตร

๓.๑๓.๑ การพัฒนาหลักสูตรหรือการปรับปรุงสาระสำคัญของหลักสูตรตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษา หรือสถานศึกษา โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๓.๑๓.๒ การอนุมัติหลักสูตร ให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๓.๑๓.๓ การประกาศใช้หลักสูตรให้ทำเป็นประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

๓.๑๓.๔ การพัฒนารายวิชาหรือกลุ่มวิชาเพิ่มเติม สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถดำเนินการได้ โดยต้องรายงานให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาทราบ

๓.๑๔ การประกันคุณภาพหลักสูตร

ให้ทุกหลักสูตรกำหนดระบบประกันคุณภาพไว้ให้ชัดเจน อย่างน้อยประกอบด้วย ๔ ประเด็น คือ

๓.๑๔.๑ คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา

๓.๑๔.๒ การบริหารหลักสูตร

๓.๑๔.๓ ทรัพยากรการจัดการอาชีวศึกษา

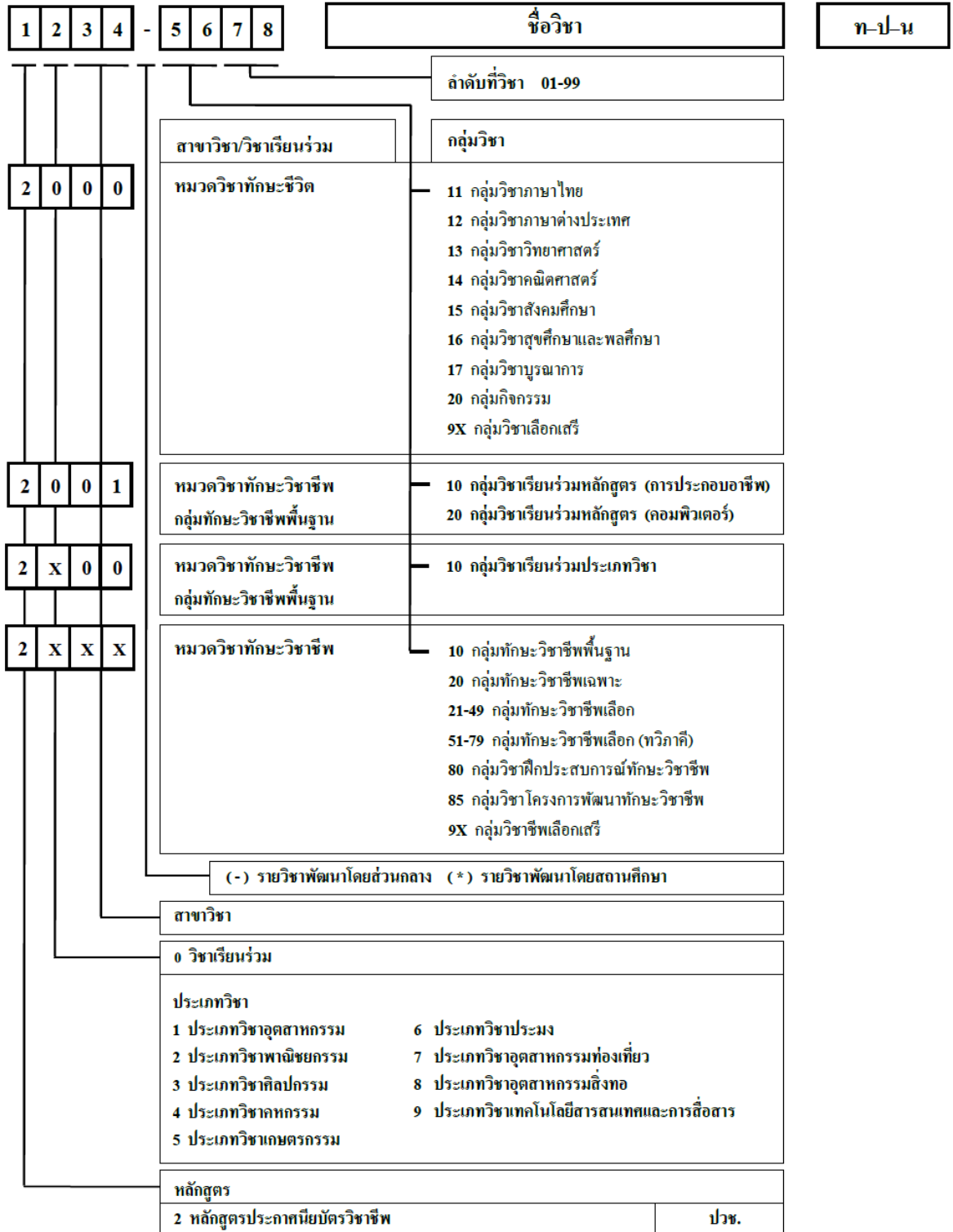
๓.๑๔.๔ ความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงาน

ให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษาและสถานศึกษา จัดให้มีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรที่อยู่ในความรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยทุก ๕ ปี

๔. การกำหนดรหัสวิชาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖

ในการกำหนดรหัสวิชาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖ ดังแสดงในภาพที่ ๒ - ๑

แผนภาพที่ ๒ - ๑ การกำหนดรหัสวิชาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช ๒๕๕๗

๑. หลักการของหลักสูตร

๑.๑ เป็นหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เพื่อพัฒนากำลังคนระดับเทคนิคให้มีสมรรถนะ มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ สามารถประกอบ สามารถประกอบอาชีพได้ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการและการประกอบอาชีพอิสระ สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ ทั้งในระดับชุมชน ระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

๑.๒ เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้เลือกเรียนได้อย่างกว้างขวาง เน้นสมรรถนะเฉพาะด้านด้วยการปฏิบัติจริง สามารถเลือกวิธีการเรียนตามศักยภาพและโอกาสของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเทียบโอนผลการเรียน สะสมผลการเรียน เทียบความรู้และประสบการณ์จากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ และสถานประกอบอาชีพอิสระ

๑.๓ เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้ผู้สำเร็จการศึกษามีสมรรถนะในการประกอบอาชีพ มีความรู้เต็มภูมิ ปฏิบัติได้จริง มีความเป็นผู้นำและสามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี

๑.๔ เป็นหลักสูตรที่สนับสนุนการประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกัน ระหว่างหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน

๑.๕ เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้สถานศึกษา สถานประกอบการ ชุมชนและท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรให้ตรงตามความต้องการและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของภูมิภาค เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

๒. จุดหมายของหลักสูตร

๒.๑ เพื่อให้มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต สามารถศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมหรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

๒.๒ เพื่อให้มีทักษะและสมรรถนะในงานอาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพ

๒.๓ เพื่อให้สามารถบูรณาการความรู้ ทักษะจากศาสตร์ต่าง ๆ ประยุกต์ใช้ในงานอาชีพ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี

๒.๔ เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีความมั่นใจและภาคภูมิใจในงานอาชีพ รักงาน รักองค์กร สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี และมีความภาคภูมิใจในตนเองต่อการเรียนวิชาชีพ

๒.๕ เพื่อให้มีปัญญา ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการจัดการ การตัดสินใจ และการแก้ปัญหา รู้จักแสวงหาแนวทางใหม่ ๆ มาพัฒนาตนเอง ประยุกต์ใช้ความรู้ในการสร้างงานให้สอดคล้องกับวิชาชีพและการพัฒนางานอาชีพอย่างต่อเนื่อง

๒.๖ เพื่อให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์ มีวินัย มีสุขภาพสมบูรณ์ แข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ เหมาะสมกับการปฏิบัติในอาชีพนั้น ๆ

๒.๗ เพื่อให้เป็นผู้มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงาม ต่อต้านความรุนแรงและสารเสพติด ทั้งในการทำงาน การอยู่ร่วมกัน มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว องค์กร ท้องถิ่นและประเทศชาติ อุทิศตนเพื่อสังคม เข้าใจและเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตระหนักในปัญหา และความสำคัญของสิ่งแวดล้อม

๒.๘ เพื่อให้ตระหนักและมีส่วนร่วมในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ โดยเป็นกำลังสำคัญด้านการผลิตและให้บริการ

๒.๙ เพื่อให้เห็นคุณค่าและดำรงไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ปฏิบัติตนในฐานะพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๓. หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช

๒๕๕๗

๓.๑ การเรียนการสอน

๓.๑.๑ การเรียนการสอนตามหลักสูตรนี้ ผู้เรียนสามารถลงทะเลียนเรียนได้ทุกวิธีเรียนที่กำหนด และนำผลการเรียนแต่ละวิธีมาประเมินผลรวมกันได้ สามารถเทียบโอนผลการเรียน และขอเทียบความรู้และประสบการณ์ได้

๓.๑.๒ การจัดการเรียนการสอนเน้นการปฏิบัติจริง สามารถจัดการเรียนการสอนได้หลากหลายรูปแบบ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะในวิชาการที่สัมพันธ์กับวิชาชีพ ในการแก้ปัญหา และจัดการทรัพยากรในการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม มีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาการ ริเริ่มสิ่งใหม่ มีความรับผิดชอบต่อนตนเอง ผู้อื่น และหมู่คณะ เป็นอิสระในการปฏิบัติงานที่ซับซ้อนหรือจัดการงานผู้อื่น มีส่วนร่วมที่เกี่ยวกับการวางแผน การประสานงานและการประเมินผล รวมทั้งมีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติและกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน

๓.๒ การจัดการศึกษาและเวลาเรียน

๓.๒.๑ การจัดการศึกษาในระบบปกติ สำหรับผู้เข้าเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือเทียบเท่าในประเภทวิชาและสาขาวิชาตามที่หลักสูตรกำหนด ใช้ระยะเวลา ๒ ปีการศึกษา ส่วนผู้เข้าเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า และผู้เข้าเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือเทียบเท่าต่างประเภทวิชาและสาขาวิชาที่กำหนด ใช้ระยะเวลาประมาณ ๓ ปีการศึกษา

๓.๒.๒ การจัดเวลาเรียนให้ดำเนินการดังนี้

๓.๒.๒.๑ ในปีการศึกษาหนึ่ง ๆ ให้แบ่งภาคเรียนออกเป็น ๒ ภาคเรียนปกติหรือระบบทวิภาค ภาคเรียนละ ๑๘ สัปดาห์ โดยมีเวลาเรียนและจำนวนหน่วยกิตตามที่กำหนด และสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันอาจเปิดสอนภาคเรียนฤดูร้อนได้อีกตามที่เห็นสมควร

๓.๒.๒.๒ การเรียนในระบบชั้นเรียน ให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันเปิดทำการสอนไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ ๕ วัน ๆ ละไม่เกิน ๗ ชั่วโมง โดยกำหนดให้การจัดการเรียนการสอนคาบละ ๖๐ นาที

๓.๓ หน่วยกิต

ให้มีจำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร ระหว่าง ๘๓ - ๙๐ หน่วยกิต การคิดหน่วยกิต ถือเป็นเกณฑ์ดังนี้

๓.๓.๑ รายวิชาทฤษฎีที่ใช้เวลาบรรยายหรืออภิปราย ไม่น้อยกว่า ๑๘ ชั่วโมง เท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๓.๓.๒ รายวิชาปฏิบัติที่ใช้เวลาในการทดลองหรือฝึกปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ ไม่น้อยกว่า ๓๖ ชั่วโมง เท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๓.๓.๓ รายวิชาปฏิบัติที่ใช้เวลาในการฝึกปฏิบัติในโรงฝึกงานหรือภาคสนาม ไม่น้อยกว่า ๕๔ ชั่วโมง เท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๓.๓.๔ รายวิชาที่ใช้ในการศึกษาระบบทวิภาคี ไม่น้อยกว่า ๕๔ ชั่วโมง เท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๓.๓.๕ การฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพในสถานประกอบการหรือแหล่งวิทยาการ ไม่น้อยกว่า ๓๒๐ ชั่วโมง เท่ากับ ๔ หน่วยกิต

๓.๓.๖ การทำโครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ ไม่น้อยกว่า ๕๔ ชั่วโมง เท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๓.๔ โครงสร้าง

โครงสร้างของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช ๒๕๕๗ แบ่งเป็น ๓ หมวดวิชา และกิจกรรมเสริมหลักสูตร ดังนี้

๓.๔.๑ หมวดวิชาทักษะชีวิต

๓.๔.๑.๑ กลุ่มทักษะภาษาและการสื่อสาร

๓.๔.๑.๒ กลุ่มทักษะการคิดและการแก้ปัญหา

๓.๔.๑.๓ กลุ่มทักษะทางสังคมและการดำรงชีวิต

๓.๔.๒ หมวดวิชาทักษะวิชาชีพ

๓.๔.๒.๑ กลุ่มทักษะวิชาชีพพื้นฐาน

๓.๔.๒.๒ กลุ่มทักษะวิชาชีพเฉพาะ

๓.๔.๒.๓ กลุ่มทักษะวิชาชีพเลือก

๓.๔.๒.๔ ฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ

๓.๔.๒.๕ โครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ

๓.๔.๓ หมวดวิชาเลือกเสรี

๓.๔.๔ กิจกรรมเสริมหลักสูตร

จำนวนหน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชาตลอดหลักสูตร ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างของแต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชา รายวิชาแต่ละหมวดวิชา สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถจัดตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และหรือพัฒนาได้ตามความเหมาะสมตามยุทธศาสตร์ของภูมิภาค เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ทั้งนี้ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันต้องกำหนดรหัสวิชาจำนวนหน่วยกิตและจำนวนชั่วโมงเรียนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

๓.๕ การฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ

เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษา หรือสถาบันกับภาคการผลิตและหรือภาคบริการ หลังจากที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาคทฤษฎีและการฝึกหัด หรือฝึกปฏิบัติเบื้องต้นในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันแล้วระยะเวลาหนึ่ง ทั้งนี้ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ได้สัมผัสกับการปฏิบัติงานอาชีพ เครื่องมือเครื่องจักร อุปกรณ์ที่ทันสมัย และบรรยากาศการทำงานร่วมกัน ส่งเสริมการฝึกทักษะการสื่อสาร การใช้เหตุผล การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาและการจัดการการเผชิญสถานการณ์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนทำได้ คิดเป็น ทำเป็นและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนเกิดความมั่นใจและเจตคติที่ดีในการทำงานและการประกอบอาชีพอิสระ โดยการจัดฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพต้องดำเนินการ ดังนี้

๓.๕.๑ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันต้องจัดให้มีการฝึกประสบการณ์ ทักษะวิชาชีพ ในรูปของการฝึกงานในสถานประกอบการ แหล่งวิทยากร รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงาน ของรัฐ โดยใช้เวลารวมไม่น้อยกว่า ๓๒๐ ชั่วโมง กำหนดให้มีค่าเท่ากับ ๔ หน่วยกิต โดยให้นำรายวิชา ในหมวดวิชาทักษะวิชาชีพที่ตรงหรือสัมพันธ์กับลักษณะงาน ไปเรียนหรือฝึกในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐได้ โดยใช้เวลารวมกับการฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ ไม่น้อยกว่า ๑ ภาคเรียน

๓.๕.๒ การตัดสินผลการเรียนและให้ระดับผลการเรียน ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับ รายวิชาอื่น

๓.๖ โครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ

เป็นรายวิชาที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า บูรณาการความรู้ ทักษะ และประสบการณ์จากสิ่งที่ได้เรียนรู้ ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจในลักษณะ งานวิจัย ตั้งแต่การเลือกหัวข้อหรือเรื่องที่จะศึกษาค้นคว้า การวางแผน การกำหนดขั้นตอนการ ดำเนินการ การดำเนินงาน การประเมินผล และการจัดทำรายงาน ซึ่งอาจทำเป็นรายบุคคลหรือกลุ่ม ก็ได้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับลักษณะของโครงการนั้น ๆ โดยการจัดทำโครงการดังกล่าว ต้องดำเนินการดังนี้

๓.๖.๑ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันต้องจัดให้ผู้เรียนจัดทำโครงการ พัฒนาทักษะวิชาชีพในภาคเรียนที่ ๓ และหรือภาคเรียนที่ ๔ รวมจำนวน ๔ หน่วยกิต ใช้เวลา ไม่น้อยกว่า ๒๑๖ ชั่วโมง ทั้งนี้ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันต้องจัดให้มีชั่วโมงเรียน ๔ ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ กรณีที่ใช้รายวิชาเดียว หากจัดให้มีโครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ ๒ รายวิชา คือ โครงการ ๑ และโครงการ ๒ ให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันจัดให้มีชั่วโมงเรียนต่อสัปดาห์ที่เทียบเคียง กับเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น

๓.๖.๒ การตัดสินผลการเรียนและให้ระดับผลการเรียน ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับ รายวิชาอื่น

๓.๗ การศึกษาระบบทวิภาคี

เป็นรูปแบบการจัดการศึกษาที่เกิดจากข้อตกลงร่วมกันระหว่างสถานศึกษา อาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ โดยผู้เรียนใช้เวลา ส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ

รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสามารถเพิ่มขีดความสามารถด้านการผลิตและพัฒนากำลังคนที่ตรงตามความต้องการของผู้ใช้ตามจุดหมายของหลักสูตรสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันต่อนารายวิชาทวิภาคีในกลุ่มทักษะวิชาเลือก ไปร่วมกำหนดรายละเอียดของรายวิชา ได้แก่ จุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา คำอธิบายรายวิชา เวลาที่ใช้ในการฝึกและจำนวนหน่วยกิตให้สอดคล้องกับลักษณะงานของสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งสมรรถนะวิชาชีพของสาขางาน พร้อมจัดทำแผนฝึกอาชีพ การวัดและประเมินผลในแต่ละรายวิชา ทั้งนี้ อาจนำรายวิชาชีพอื่นในหมวดวิชาทักษะวิชาชีพไปจัดรวมด้วยก็ได้

จำนวนหน่วยกิต และจำนวนชั่วโมงที่ใช้ฝึกอาชีพของแต่ละรายวิชาทวิภาคีให้เป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนด และให้รายงานการพัฒนารายวิชาให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาทราบ

๓.๘ การเข้าเรียน

ผู้เข้าเรียนต้องมีพื้นฐานความรู้และคุณสมบัติ ดังนี้

๓.๘.๑ พื้นความรู้ สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือเทียบเท่า หรือสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ผู้เข้าเรียนที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า และผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพต่างประเภทวิชาและสาขาวิชาที่กำหนด ต้องเรียนรายวิชาปรับพื้นฐานวิชาชีพให้ครบตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรแต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชา การเรียนรายวิชาปรับพื้นฐานวิชาชีพ ให้เป็นไปตามข้อกำหนดที่ระบุไว้ในหลักสูตร สาขาวิชาและการตัดสินผลการเรียนให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช ๒๕๕๗ พ.ศ. ๒๕๕๘

๓.๘.๒ คุณสมบัติ คุณสมบัติของผู้เข้าเรียน ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช ๒๕๕๗ พ.ศ. ๒๕๕๘

๓.๙ การประเมินผลการเรียน

เน้นการประเมินสภาพจริง ทั้งนี้ ให้เป็นไประเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช ๒๕๕๗ พ.ศ. ๒๕๕๘

๓.๑๐ กิจกรรมเสริมหลักสูตร

๓.๑๐.๑ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันต้องจัดให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรไม่น้อยกว่า ๒ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ทุกภาคเรียน เพื่อพัฒนาวิชาการและวิชาชีพ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ระเบียบวินัยของตนเอง การต่อต้านความรุนแรงและสารเสพติด ส่งเสริมการคิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์การทำงาน ปลูกฝังจิตสำนึกและเสริมสร้างการเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำประโยชน์ต่อชุมชนและท้องถิ่น รวมทั้งการทะนุบำรุง

ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม โดยการวางแผน ลงมือปฏิบัติ ประเมินผล และปรับปรุงการทำงาน ทั้งนี้สำหรับนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ให้เข้าร่วมกิจกรรมที่สถานประกอบการจัดขึ้น

๓.๑๐.๒ การประเมินผลกิจกรรมเสริมหลักสูตร ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช ๒๕๕๗ พ.ศ. ๒๕๕๘

๓.๑๑ การจัดแผนการเรียน

การจัดทำแผนการเรียน เป็นการกำหนดรายวิชาตามโครงสร้างหลักสูตรที่จะดำเนินการสอนในแต่ละภาคเรียน โดยจัดอัตราส่วนการเรียนรู้อาชีพต่อภาคปฏิบัติในหมวดวิชาทักษะวิชาชีพ ประมาณ ๔๐ : ๖๐ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับลักษณะหรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ของแต่ละสาขาวิชา

๓.๑๒ การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

๓.๑๒.๑ ได้รายวิชาและจำนวนหน่วยกิตสะสมในหมวดวิชาทักษะชีวิต หมวดวิชาทักษะวิชาชีพ และหมวดวิชาเลือกเสรี ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแต่ละประเภทวิชา และสาขาวิชาและตามแผนการเรียนที่สถานศึกษากำหนด

๓.๑๒.๒ ได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐

๓.๑๒.๓ ผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ

๓.๑๒.๔ ได้เข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมเสริมหลักสูตร และ “ผ่าน” ทุกภาคเรียน ตามแผนการเรียนที่สถานศึกษากำหนด

๓.๑๓ การพัฒนารายวิชาในหลักสูตร

๓.๑๓.๑ หมวดวิชาทักษะชีวิต สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถพัฒนารายวิชาเพิ่มเติมในแต่ละกลุ่มวิชาของหมวดวิชาทักษะชีวิต ในลักษณะจำแนกเป็นรายวิชาหรือลักษณะบูรณาการใด ๆ ก็ได้ โดยผสมผสานเนื้อหาวิชาที่ครอบคลุมสาระของกลุ่มวิชาภาษาไทย กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศึกษา กลุ่มวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ในสัดส่วนที่เหมาะสม โดยพิจารณาจากมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มวิชานั้น ๆ เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของหมวดวิชาทักษะชีวิต

๓.๑๓.๒ หมวดวิชาทักษะวิชาชีพ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาในกลุ่มทักษะวิชาชีพเฉพาะในแผนการจัดการเรียนรู้ และหรือพัฒนารายวิชาเพิ่มเติมในกลุ่มทักษะวิชาชีพเลือกได้ โดยพิจารณาจากจุดประสงค์สาขาวิชาและมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพสาขาวิชา ตลอดจนความชำนาญเฉพาะด้านของสถานประกอบการหรือสภาพยุทธศาสตร์ของภูมิภาคเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

๓.๑๓.๓ หมวดวิชาเลือกเสรี สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถพัฒนารายวิชาเพิ่มเติมได้ตามความชำนาญเฉพาะด้านของสถานประกอบการ ชุมชน ท้องถิ่น หรือสภาพยุทธศาสตร์ของภูมิภาคเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และหรือเพื่อ

การศึกษาต่อทั้งนี้ การกำหนดรหัสวิชา จำนวนหน่วยกิตและจำนวนชั่วโมงเรียนให้เป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนด

๓.๑๔ การปรับปรุงแก้ไข พัฒนารายวิชา กลุ่มวิชาและการอนุมัติหลักสูตร

๓.๑๔.๑ การพัฒนาหลักสูตรหรือการปรับปรุงสาระสำคัญของหลักสูตรตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษา หรือสถานศึกษา โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๓.๑๔.๒ การอนุมัติหลักสูตร ให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๓.๑๔.๓ การประกาศใช้หลักสูตรให้ทำเป็นประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

๓.๑๔.๔ การพัฒนารายวิชาหรือกลุ่มวิชาเพิ่มเติม สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถดำเนินการได้ โดยต้องรายงานให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาทราบ

๓.๑๕ การประกันคุณภาพหลักสูตร

ให้ทุกหลักสูตรกำหนดระบบประกันคุณภาพไว้ให้ชัดเจน อย่างน้อยประกอบด้วย ๔ ประเด็น คือ

๓.๑๕.๑ คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา

๓.๑๕.๒ การบริหารหลักสูตร

๓.๑๕.๓ ทรัพยากรการจัดการอาชีวศึกษา

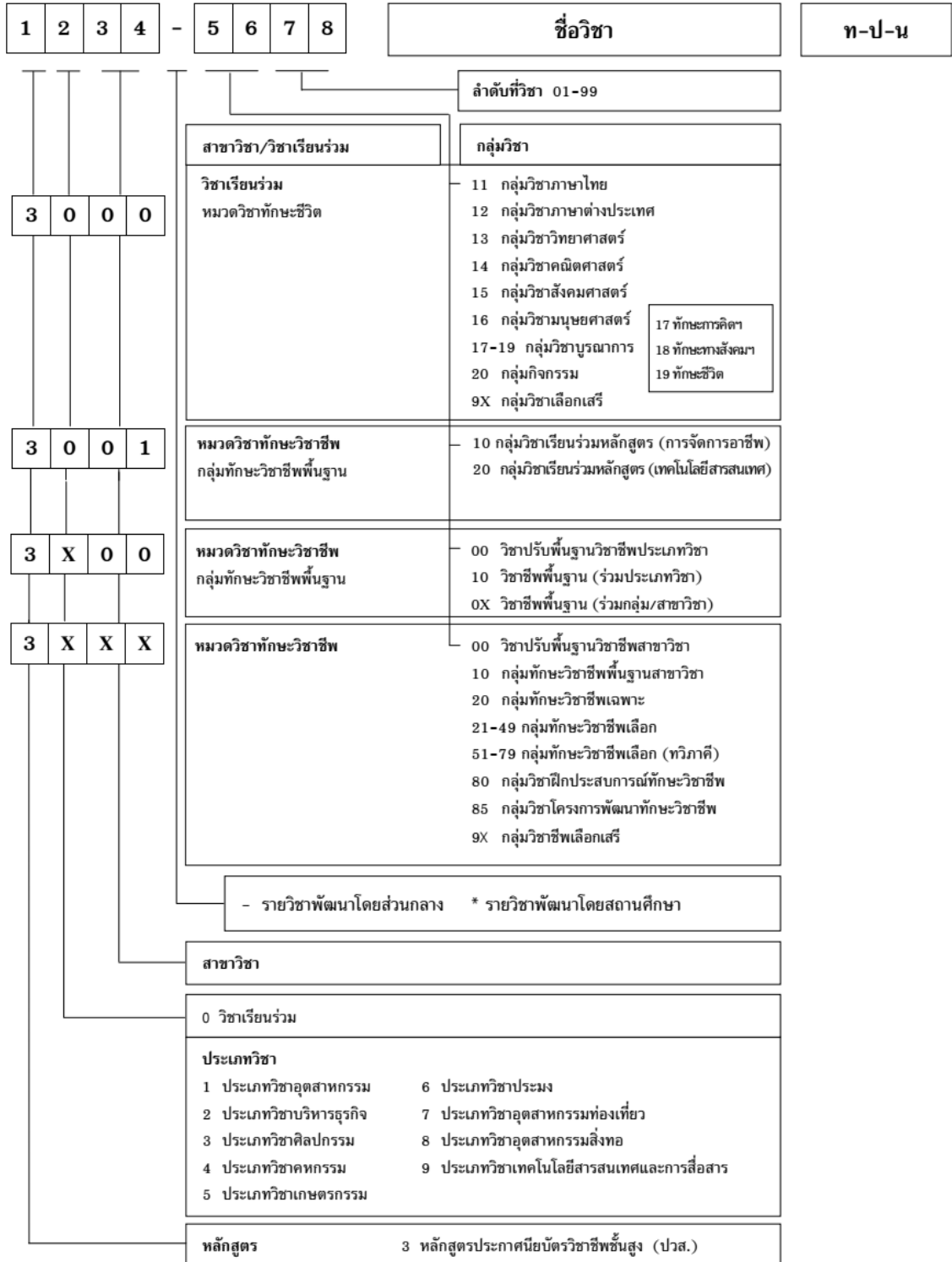
๓.๑๕.๔ ความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงาน

ให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษาและสถานศึกษาจัดให้มีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรที่อยู่ในความรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยทุก ๕ ปี

๔. การกำหนดรหัสวิชาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช ๒๕๕๗

ในการกำหนดรหัสวิชาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช ๒๕๕๗ ดังแสดงในภาพที่ ๒ - ๒

แผนภาพที่ ๒ - ๒ การกำหนดรหัสวิชาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช ๒๕๕๗

แนวคิด หลักการเกี่ยวกับกระบวนการลูกเสือ

๑.๑ ความเป็นมาของกิจการลูกเสือ

กิจการการลูกเสือ ได้กำเนิดขึ้นเป็นแห่งแรกของโลก โดย ลอร์ด เบเดน โพเอลล์ (Lord Baden Powell) เรียกว่า "บี พี" ที่ประเทศอังกฤษ เมื่อปี ๒๔๕๐ (ค.ศ. ๑๙๐๗) สืบเนื่องจากการรบกับพวกบัวร์ (Boar) ในการรักษาเมืองมาฟิงคิง (Mafeking) ที่แอฟริกาใต้ในปี ๒๔๔๒ ซึ่ง บี พี ได้ตั้งกองทหารเด็กให้ช่วยสอดแนมการรบ จนรบชนะข้าศึกเมื่อกลับไปประเทศอังกฤษ ในปี ๒๔๕๐ จึงได้ทดลองนำเด็กชาย ๒๐ คน ไปอยู่ค่ายพักแรมที่เกาะบราวน์ซี (Browmsea Islands) ซึ่งได้ผลดีตามที่คาดหมายไว้ ปี ๒๔๕๑ บี พี จึงได้ตั้งกองลูกเสือขึ้นเป็นครั้งแรกของโลก ที่ประเทศอังกฤษ

ผู้ก่อตั้งลูกเสือโลกคือ ลอร์ด เบเดน โพเอลล์ (บี พี) ชาวอังกฤษ ในวัยเด็กโพเอลล์ ชอบท่องเที่ยวพักแรม จึงรักธรรมชาติ ชอบร้องเพลง และมีความรู้ในการใช้แผนที่เป็นอย่างดี เมื่ออายุ ๑๙ ปี ได้รับราชการทหารเป็นร้อยตรีไปประจำการ ณ ประเทศอินเดียและแอฟริกา โพเอลล์เป็นทหารมีเงินเดือนน้อยจึงรู้จักใช้จ่ายอย่างประหยัด ซ้ำแข็ง และอดทน หลังจกปลดประจำการแล้ว ได้นำประสบการณ์ตอนเป็นทหาร เช่น การฝึกสอนเด็ก ๆ ให้รู้จักทำหน้าที่เป็นผู้สื่อข่าว และเป็นผู้นำเพื่อประโยชน์ มาพัฒนาแนวคิดเป็นขบวนการลูกเสือ โดยในปี ๒๔๕๐ โพเอลล์ได้รวบรวมเด็ก ๒๐ คน ให้ไปอยู่กับเขาที่เกาะบราวน์ซี ในช่องแคบอังกฤษ ซึ่งนับเป็นการพักแรมครั้งแรกของลูกเสือ และต่อมาได้มีการก่อตั้งกองลูกเสือขึ้นอย่างจริงจัง โพเอลล์ ใช้ชีวิตในบั้นปลายอยู่ที่เคนยา แอฟริกา ในช่วงอายุ ๘๐ ปี และถึงแก่กรรม เมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๔๘๕ ที่ประเทศเคนยา

ลูกเสือมาจากคำว่า SCOUT ซึ่งมีความหมายดังนี้

S : Sincerity หมายถึง ความจริงใจ มีน้ำใสใจจริงต่อกัน

C : Courtesy หมายถึง ความสุภาพอ่อนโยน เป็นผู้มีการยาทดี

O : Obedience หมายถึง การเชื่อฟัง อ่อนน้อมถ่อมตน อยู่ในโอวาท

U : Unity หมายถึง ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน รู้รักสามัคคี

T : Thrifty หมายถึง ความมัธยัสถ์ ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด

๑.๒ กิจการลูกเสือในประเทศไทย

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อพระชนมายุได้ ๑๓ พรรษา ได้เสด็จไปทรงศึกษา ณ ประเทศอังกฤษ ระหว่างที่ทรงศึกษาอยู่นั้น ได้ทรงทราบเรื่องการสู้รบเพื่อรักษาเมืองมาฟิงคิง (Mafeking) ของลอร์ดเบเดน โพเอลล์ (Lord Baden Powell) ซึ่งตั้งกองทหารเด็กเป็นหน่วยสอดแนมช่วยรบในการรบกับพวกบัวร์ (Boar) จนประสบผลสำเร็จ และตั้งกองลูกเสือแห่งแรกที่ประเทศอังกฤษเมื่อ ๒๔๕๐ เมื่อพระองค์เสด็จนิวัติสู่ประเทศไทยก็ได้ทรงจัดตั้ง “กองเสือป่า (Wild Tiger Corps)” ขึ้นเมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๔๕๔ มีจุดมุ่งหมายเพื่อฝึกหัดให้ข้าราชการและพลเรือนได้เรียนรู้วิชาทหารต่อจากนั้นอีก ๒ เดือน ก็ได้พระราชทานกำเนิดลูกเสือไทยขึ้นเมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๔๕๔ ด้วยมีพระราชปรารภว่า เมื่อฝึกผู้ใหญ่เป็นเสือป่า เพื่อเตรียมพร้อมในการช่วยเหลือชาติบ้านเมืองแล้ว เห็นควรที่จะมีการฝึกเด็กชายปฐมวัยให้มีความรู้ทางเสือป่าด้วย เมื่อเติบโตขึ้นจะได้รู้จักหน้าที่และประพฤติตนให้เป็นประโยชน์ต่อชาติบ้านเมือง จากนั้น ทรงตั้งกองลูกเสือกองแรกขึ้นที่โรงเรียนมหาดเล็กหลวง (วชิราวุธวิทยาลัย ในปัจจุบัน) และจัดตั้งกองลูกเสือ ตามโรงเรียนต่าง ๆ

รวมถึงกำหนดข้อบังคับลักษณะปกครองลูกเสือขึ้น ทั้งพระราชทานคำขวัญแก่ลูกเสือว่า “เสียชีพอย่าเสียสัตย์” โดยผู้ที่มีนับว่าเป็นลูกเสือไทยคนแรก คือ ชัฟน์ บุณนาค ซึ่งต่อมาได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็น “นายลิขิตสารสนอง”

ปี ๒๔๖๓ ได้จัดส่งผู้แทนคณะลูกเสือไทย จำนวน ๔ คน ไปร่วมงานชุมนุมลูกเสือโลกครั้งที่ ๑ (World Scout Jamboree) ซึ่งจัดเป็นครั้งแรกของโลก ณ อาคารโอลิมเปีย กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ

ปี ๒๔๖๕ คณะลูกเสือไทย ได้สมัครเข้าเป็นสมาชิกของสมาชิกลูกเสือโลก ซึ่งขณะนั้นมีสมาชิกรวมทั้งสิ้น ๓๑ ประเทศ ประเทศทั้ง ๓๑ ประเทศนี้ นับเป็นสมาชิกรุ่นแรก หรือสมาชิกผู้ก่อการจัดตั้ง (Foundation Members) สมาชิกลูกเสือโลกขึ้นมา

ปี ๒๔๖๗ ได้จัดส่งผู้แทนคณะลูกเสือไทย ๑๐ คน ไปร่วมงานชุมนุมลูกเสือโลกครั้งที่ ๒ ณ ประเทศเดนมาร์ก

ลูกเสือกองแรกของไทยก่อตั้งขึ้นที่โรงเรียนมหาดเล็กหลวง เรียกว่า “ลูกเสือกรุงเทพที่ ๑” ก่อนที่จะขยายตัวไปจัดตั้งตามโรงเรียนและสถานที่ต่าง ๆ โดยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชทานคติพจน์ เพื่อให้เด็กที่จะเข้าประจำการในกองลูกเสือได้ปฏิญาณตนว่า “เสียชีพอย่าเสียสัตย์” ในสมัยนั้นกิจการลูกเสือไทยเลื่องลือไปยังนานาชาติว่า “พระเจ้าแผ่นดินสยามทรงใฝ่พระทัยในกิจการลูกเสือเป็นอย่างยิ่ง” ถึงกับทำให้กองลูกเสือที่ ๘ ของประเทศอังกฤษ ได้มีหนังสือขอพระราชทานนามลูกเสือกองนี้ว่า “กองลูกเสือในพระบาทสมเด็จพระเจ้าแผ่นดินสยาม” ซึ่งพระองค์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานให้ตามความประสงค์ และลูกเสือกองนี้ได้ติดเครื่องหมายข้างเผือกที่แขนเสื้อทั้งสองข้าง และยังปรากฏอยู่ตราบเท่าทุกวันนี้หลังจากทรงสถาปนากิจการลูกเสือขึ้นมาแล้ว ได้ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ตราข้อบังคับลักษณะการปกครองลูกเสือ และตั้งสภากรรมการจัดการลูกเสือแห่งชาติขึ้นโดยพระองค์ทรงดำรงตำแหน่งสภานายก ต่อมาทุกครั้งที่พระองค์เสด็จไปยังพื้นที่จังหวัดใดก็ตามก็จะทรงโปรดเกล้าฯ ให้กระทำพิธีเข้าประจำกองลูกเสือประจำจังหวัดนั้น ๆ ให้ด้วยและหลังจากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวสวรรคต พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ ก็ได้ทรงฟื้นฟูกิจการลูกเสืออีกครั้ง โดยในปี ๒๔๗๐ พระองค์ โปรดเกล้าฯ ให้มีการชุมนุมลูกเสือแห่งชาติขึ้นเป็นครั้งแรกในบริเวณพระราชอุทยาน สราญรมย์และจัดให้อบรมลูกเสือหลายรุ่น กระทั่งรุ่นสุดท้ายในปี ๒๔๗๕ ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองขึ้น กิจการลูกเสือจึงได้รับการปรับปรุงใหม่ โดยรัฐบาลได้จัดตั้งหน่วยยุวชนทหาร และรับเด็กที่เคยเป็นลูกเสือมาแล้วมาฝึกวิชาทหาร ส่วนกิจการลูกเสือก็มีการขยายให้กว้างขวางขึ้น โดยมีการจัดตั้งกองลูกเสือเหล่าเสนาและลูกเสือเหล่าสมุทรเสนาขึ้น เพื่อฝึกร่วมกับยุวชนทหาร ทำให้กิจการลูกเสือซบเซาลงบ้างในยุคนี

ในปี ๒๔๙๐ กิจการลูกเสือกลับมาฟื้นฟูอีกครั้ง หลังจากทางราชการได้จัดชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ และส่งเจ้าหน้าที่ในกองลูกเสือไปรับการฝึกอบรมวิชาลูกเสือตามมาตรฐานสากล และตามแบบนานาชาติ ประเทศ กระทั่งมีพระราชบัญญัติลูกเสือบังคับใช้ โดยคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติเป็นผู้บริหารวัตถุประสงค์ของขบวนการลูกเสือได้รับการปรับปรุงและเน้นให้เห็นชัดเจนรัดกุมยิ่งขึ้น มีความว่า “คณะลูกเสือแห่งชาติมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจ และศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบสร้างสรรค์สังคมให้มีความเจริญก้าวหน้า เพื่อความสุข

และความมั่นคงของประเทศชาติ” การกำหนดวันสถาปนาลูกเสือแห่งชาติเพื่อเป็นการระลึกถึงพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงก่อตั้งกิจการลูกเสือไทยให้พัฒนารุ่งเรือง มาจวบจนทุกวันนี้ ทางราชการจึงกำหนดให้ทุกวันที่ ๑ กรกฎาคมของทุกปีเป็น “วันคล้ายวันสถาปนาคณะลูกเสือแห่งชาติ” หรือ “วันลูกเสือ” โดยในวันนี้บรรดาลูกเสือไทยจะจัดกิจกรรมที่เป็นการระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่าน รวมทั้งนำพวงมาลาไปถวายบังคมที่พระบรมรูปฯ สถานพระบรมราชานุสรณ์ และจัดให้มีการสวนสนามในโรงเรียน หรือสถานที่ต่าง ๆ เช่น ณ สนามศุภชลาศัย หรือสนามกีฬาแห่งชาติ ที่ทุก ๆ ปีจะมีเหล่าลูกเสือจำนวนกว่าหมื่นคนมาร่วมเดินสวนสนาม เพื่อแสดงความเคารพ และกล่าวทบทวนคำปฏิญาณต่อองค์พระประมุขคณะลูกเสือแห่งชาติ เพื่อประกาศความเป็นลูกเสืออย่างแท้จริง

ลูกเสือ คือ เยาวชนชายและหญิงอายุระหว่าง ๘ – ๒๕ ปี ที่รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรวิชาลูกเสือ โดยยึดมั่นในหลักการ (Principle) วิธีการ (Method) และวัตถุประสงค์ (Purpose) ของการลูกเสือ (Scouting) อย่างเคร่งครัดตามพระราชบัญญัติลูกเสือ ๒๕๕๑ และข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ. ๒๕๐๙ ได้กำหนดประเภทและเหล่าลูกเสือว่า ลูกเสือนี้อยู่ด้วยกัน ๔ ประเภท คือ ลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ลูกเสือวิสามัญ และอาจจัดให้มีลูกเสือเหล่าสมุทร และลูกเสือเหล่าอากาศได้สำหรับลูกเสือที่เป็นหญิง อาจใช้ชื่อเรียกว่า เนตรนารี หรือชื่ออื่นซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติให้หมายถึง ลูกเสือที่เป็นหญิงด้วย

๑. ลูกเสือสำรอง (Cub Scout) อายุ ๘ – ๑๑ ปี คติพจน์ : ทำดีที่สุด (Do Our Best)
๒. ลูกเสือสามัญ (Scout) อายุ ๑๑ – ๑๖ ปี คติพจน์ : จงเตรียมพร้อม (Be Prepared)
๓. ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ (Senior Scout) อายุ ๑๓ – ๑๘ ปี คติพจน์ : มองไกล (Look Wide)
๔. ลูกเสือวิสามัญ (Rover) อายุ ๑๖ – ๒๕ ปี คติพจน์ : บริการ (Service)

คณะลูกเสือแห่งชาติ (National Scout Organization of Thailand : NSOT) เป็นองค์การที่ดูแลเกี่ยวกับการลูกเสือในประเทศไทย ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี ๒๔๕๔ และได้เข้าร่วมสมัชชาลูกเสือโลกเมื่อปี ๒๔๖๕ และในปี ๒๕๕๙ คณะลูกเสือแห่งชาติ มีสมาชิกกว่า ๒,๒๓๙,๖๖๘ คน

ปัจจุบันประเทศไทย มีลูกเสือ ๕ ประเภท คือ ๑) ลูกเสือสำรอง ๒) ลูกเสือสามัญ ๓) ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ๔) ลูกเสือวิสามัญ ๕) ลูกเสือชาวบ้าน และยังมีแบ่งออกเป็นเหล่าต่าง ๆ คือ เหล่าเสนา เหล่าสมุทร และเหล่าอากาศ เป็นต้น

๑.๓ จุดมุ่งหมายหรืออุดมการณ์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ

พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๘ คณะลูกเสือแห่งชาติมีวัตถุประสงค์ “เพื่อพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจ และศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ และช่วยสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสามัคคีและมีความเจริญก้าวหน้า ทั้งนี้ เพื่อความสงบสุข และความมั่นคงของประเทศชาติ” ตามแนวทางดังต่อไปนี้

๑. ให้มีนิสัยในการสังเกต จดจำ เชื่อฟัง และพึ่งตนเอง
๒. ให้ซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัยและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

๓. ให้รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์
๔. ให้รู้จักทำการฝีมือ และฝึกฝนให้ทำกิจการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม
๕. ให้รู้จักรักษาและส่งเสริมจารีตประเพณี วัฒนธรรม และความมั่นคงของประเทศชาติ

ประเทศชาติ

๑.๔ หลักการของกระบวนการลูกเสือ

กระบวนการลูกเสือนั้นมีหลักการสำคัญ ดังนี้

๑. มีศาสนาเป็นหลักยึดทางจิตใจ จงรักภักดีต่อศาสนาที่ตนเคารพนับถือ และพึงปฏิบัติศาสนกิจด้วยความจริงใจ
๒. จงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์และประเทศชาติของตน พร้อมด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนสันติสุขและสันติภาพ ความเข้าใจที่ดีซึ่งกันและกัน และความร่วมมือซึ่งกันและกันตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ
๓. เข้าร่วมพัฒนาสังคม ยอมรับและให้ความเคารพในเกียรติและศักดิ์ศรีของผู้อื่น และเพื่อนมนุษย์ทุกคน รวมทั้งธรรมชาติและสรรพสิ่งทั้งหลายในโลก
๔. มีความรับผิดชอบต่อการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
๕. ลูกเสือทุกคนต้องยึดมั่นในคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ

๑.๕ กิจการลูกเสือวิสามัญ

กิจการลูกเสือวิสามัญนั้นได้เกิดขึ้นเมื่อเยาวชนวัยหนุ่มสาวได้มีความต้องการที่จะมาร่วมกัน เพื่อประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ที่ท้าทายความสามารถของตน นอกจากนั้นยังเป็นการรวมตัวเพื่อปฏิบัติกิจกรรมที่สนองตอบความสนใจ และเหมาะสมกับวัย อันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติได้ ลอร์ดเบเดน โพเวลล์ (Lord Baden Powell) ได้เล็งเห็นความต้องการดังกล่าวของเยาวชนวัยหนุ่มสาว ดังนั้น ในปี ค.ศ. ๑๙๑๗ (พ.ศ. ๒๔๖๐) ท่านจึงได้จัดตั้งลูกเสือวิสามัญขึ้น ซึ่งในตอนแรกที่ตั้งลูกเสือวิสามัญขึ้นนั้น ได้ใช้ชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า “Senior Scout” และต่อมาได้มีการเปลี่ยนชื่อเป็น “Rover Scout” ในปี ค.ศ. ๑๙๑๘ (พ.ศ. ๒๔๖๑) พอใน ค.ศ. ๑๙๒๒ (พ.ศ. ๒๔๖๕) ท่านได้เขียนหนังสือเกี่ยวกับลูกเสือวิสามัญขึ้นเล่มหนึ่ง โดยให้ชื่อว่า “Rovering to Success” ในหนังสือเล่มนี้ได้อธิบายถึงจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของกิจการลูกเสือวิสามัญไว้อย่างกว้างขวาง ต่อมาในปี ค.ศ. ๑๙๓๑ (พ.ศ. ๒๔๗๔) ได้มีการชุมนุมลูกเสือวิสามัญโลกขึ้นครั้งแรกที่เมือง Kandernstang ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ใช้ชื่อว่า “World Rover Moot” มีลูกเสือวิสามัญ เข้าร่วมการชุมนุมประมาณ ๓,๐๐๐ คน และตั้งแต่นั้นมาประเทศสมาชิกต่าง ๆ จึงได้ยอมรับและรับรองกิจการลูกเสือวิสามัญ

๑.๖ จุดมุ่งหมายของกิจการลูกเสือวิสามัญ

การฝึกอบรมลูกเสือวิสามัญ เป็นการจัดให้เยาวชนที่กำลังศึกษาอยู่ในมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา เพื่อเป็นการชักจูงให้คนวัยหนุ่มสาวได้ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในขบวนการลูกเสือ โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

๑. เพื่อเป็นการส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีของเยาวชน
๒. เพื่อให้คนวัยหนุ่มสาวได้บริการชุมชนและบริการคณะลูกเสือแห่งชาติ
๓. เพื่อเป็นการจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีประโยชน์และท้าทายความสามารถ

๔. เพื่อเปิดโอกาสให้เยาวชนได้มีการพัฒนาศักยภาพของตนเอง
๕. เพื่อให้เยาวชนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และมีประสิทธิภาพ
๖. เพื่อให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการพัฒนาชุมชน สังคม ประเทศชาติ ตามอุดมการณ์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ

๑.๗ การปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญ พ.ศ. ๒๕๒๙

จากข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตร และวิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญ (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๒๙

๑.๗.๑ การเข้าเป็นลูกเสือวิสามัญ

เยาวชนสมัครเข้าเป็นลูกเสือวิสามัญได้ เมื่อมีอายุ ๑๖ - ๒๕ ปี หรือกำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือระดับอาชีวศึกษา หรือระดับอุดมศึกษา

เยาวชนที่สมัครเข้าเป็นลูกเสือวิสามัญจะเคยเป็นลูกเสือ หรือไม่เคยเป็นลูกเสือมาก่อนเลยก็ได้ โดยเฉพาะเยาวชนที่เป็นสตรี จะสมัครเป็นเนตรนารีวิสามัญ หรือเป็นลูกเสือวิสามัญก็ได้ ในข้อบังคับนี้ ทุกแห่งที่มีคำว่าลูกเสือวิสามัญ ให้หมายความรวมถึงเนตรนารีวิสามัญด้วย

๑.๗.๒ กองลูกเสือวิสามัญ

กองลูกเสือวิสามัญแต่ละกองมีลูกเสือวิสามัญอย่างน้อย ๑๐ คน และไม่เกิน ๔๐ คน กองลูกเสือวิสามัญจะแบ่งออกเป็นชุดหรือหมู่ ตามความต้องการก็ได้ และควรมีลูกเสือวิสามัญชุดหรือหมู่ละ ๔ - ๖ คน รวมทั้งนายหมู่ และรองนายหมู่ด้วย

หมู่ลูกเสือวิสามัญเป็นหน่วยในการจัดกิจกรรมทั้งปวง ในกรณีที่มีกิจกรรมพิเศษ อาจจัดลูกเสือวิสามัญขึ้นเป็นหน่วยเฉพาะกิจได้

ลูกเสือวิสามัญจะสังกัดกองลูกเสือวิสามัญมากกว่าหนึ่งกองไม่ได้

กองลูกเสือวิสามัญอาจจัดเป็นเหล่าสมุทร หรือเหล่าอากาศก็ได้

กองลูกเสือวิสามัญอาจจัดตั้งเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มลูกเสือก็ได้ หรือจะจัดตั้งเป็นกองลูกเสือวิสามัญโดยเฉพาะก็ได้ และถ้ามีจำนวนกองลูกเสือวิสามัญ ตั้งแต่ ๔ กองขึ้นไป ก็ให้จัดเป็นกลุ่มลูกเสือวิสามัญได้

การจัดตั้งกองลูกเสือวิสามัญต้องได้รับอนุญาต จากเลขาธิการคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติหรือผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัดแล้วแต่กรณี และถ้าประสงค์จะรับเยาวชนทั้งชายและหญิง เข้าเป็นลูกเสือวิสามัญในกองเดียวกัน จะต้องรายงานให้เลขาธิการคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติทราบด้วย

๑.๗.๓ ชั้นของลูกเสือวิสามัญ

ลูกเสือวิสามัญแบ่งออกเป็น ๒ ชั้น ดังนี้

(๑) เตรียมลูกเสือวิสามัญ (Rover Squire) (ระยะทดลอง)

(๒) ลูกเสือวิสามัญ (Rover Scout) (ต้องได้เข้าพิธีประจำกองแล้ว)

๑.๗.๔ การฝึกอบรมลูกเสือวิสามัญ

การฝึกอบรมลูกเสือวิสามัญ มี ๔ อย่างดังนี้ คือ

(๑) การฝึกอบรมร่วมกันทั้งกอง เพื่อเป็นการส่งเสริมการพัฒนาลูกเสือวิสามัญในเรื่องสติปัญญา จิตใจ ศีลธรรม การสังคม และอื่น ๆ ควรมีการฝึกอบรมร่วมกันทั้งกอง โดยให้ลูกเสือวิสามัญและเตรียมลูกเสือวิสามัญทุกคน ประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ในวันประชุมประจำสัปดาห์ ตามที่คณะกรรมการประจำกองเป็นผู้วางแผนและกำหนดไว้ล่วงหน้าเป็นเวลาอย่างน้อย ๓ เดือน ด้วยความเห็นชอบของผู้กำกับและที่ประชุมลูกเสือวิสามัญ

ลูกเสือวิสามัญรวมทั้งเตรียมลูกเสือวิสามัญ ควรมีกำหนดการฝึกอบรมร่วมกันทั้งกองดังกล่าวข้างต้น คนละหนึ่งชุดพร้อมทั้งกำหนดวัน เวลา และสถานที่ประชุมประจำสัปดาห์ด้วย

การฝึกอบรมร่วมกันทั้งกองนี้มีประโยชน์มาก ทำให้ลูกเสือวิสามัญเกิดความสนใจและสนุกยิ่งขึ้นในการเข้ามาเป็นลูกเสือวิสามัญ เพราะเป็นกิจกรรมของเขาที่เขาได้ช่วยกันจัดทำขึ้น และเพื่อประโยชน์ของเขาเอง

(๒) การฝึกอบรมเพื่อรับเครื่องหมายลูกเสือโลก สำหรับเตรียมลูกเสือวิสามัญ ซึ่งควรจะสอบได้ภายในระยะเวลาไม่เกิน ๖ เดือน นับแต่วันสมัคร

(๓) การฝึกอบรมเพื่อรับเครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญ สำหรับผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตร เครื่องหมายลูกเสือโลกมาแล้ว และได้เข้าพิธีประจำกองแล้ว

(๔) ให้ถือว่าการรับหน้าที่ในคณะกรรมการประจำกองหรือพี่เลี้ยง เป็น การฝึกอบรมที่สำคัญส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมลูกเสือวิสามัญ แบ่งตามหมวด ได้ดังนี้

หมวด ๑ การฝึกอบรมร่วมกันทั้งกอง (Collective Training)

การประกอบกิจกรรมร่วมกันทั้งกองนี้ มีเรื่องที่จะทำได้มากมายหลายอย่าง ตามความคิดและความต้องการของกองลูกเสือวิสามัญ เช่น

(๑) การฝึกอบรมด้วยกัน (Training Together)

๑.๑ ลูกเสือวิสามัญอาจสมัครเข้ารับการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือขั้นความรู้ทั่วไป และขั้นความรู้เบื้องต้นของการลูกเสือทั้ง ๔ ประเภท คือลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ

๑.๒ ฝึกอบรมในการปฏิบัติกิจกรรมพื้นฐานของลูกเสือ เช่น การเดินทางไกล การอยู่ค่ายพักแรม การบุกเบิก การสำรวจ การบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม การนิยมนิยมชีวิตกลางแจ้ง การเล่นเกม การปฏิบัติตามคำปฏิญาณ และกฎของลูกเสือ และโดยเฉพาะลูกเสือวิสามัญ จะต้องพยายามยึดมั่นและปฏิบัติตามคติพจน์ของลูกเสือวิสามัญ คือ “บริการ” อย่างจริงจัง

๑.๓ ฝึกอบรมในเรื่องสำคัญต่าง ๆ ที่เยาวชนในวัยลูกเสือวิสามัญ ควรรู้ เช่นว่ายน้ำเป็นการปฐมพยาบาลในระดับความรู้ขั้นสูง การขับขีรถจักรยานและรถจักรยานยนต์ การขับรถยนต์ การขับเรือยนต์ ยิงปืนเป็น ถ้าयरูปเป็น รู้จักการช่างไฟฟ้าและคอมพิวเตอร์เบื้องต้น รู้จักใช้ และสามารถแก้เครื่องวิทยุและเครื่องโทรทัศน์ที่มีข้อบกพร่องเล็กน้อยได้

(๒) การทำสิ่งของต่าง ๆ ด้วยกัน (Making Thing Together) ได้แก่ การจัดทำ และทดลองใช้อุปกรณ์สำหรับการอยู่ค่ายพักแรมและการบุกเบิก เช่น การทำสะพานเชือก หรือบันไดเชือก ที่พักแรม ฯลฯ การทำแผนที่ หุ่นจำลอง การทำที่หุงต้มอาหาร การครัว การจัดโต๊ะอาหาร และการรับประทานอาหารด้วยกัน การเตรียมการแสดงสำหรับการชุมนุมรอบกองไฟ

การทำสิ่งของต่าง ๆ ด้วยกันตามโครงการ เช่น การก่อสร้างและการจัดคูหาลูกเสือวิสามัญ การสร้างศาลาที่พักคนเดินทาง การต่อเรือ การสร้างและจัดเรือนเพาะชำ ฯลฯ

(๓) การเรียนรู้ด้วยกัน (Learning Together) เรื่องนี้ได้แก่ การเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยาย หรือเล่าเรื่องต่าง ๆ ที่ลูกเสือวิสามัญสนใจ เช่น การอาชีพ งานอดิเรก การศาสนา วัฒนธรรม และงานประจำปีการต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่มีการเกี่ยวข้องกับประเทศไทย การปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และเรื่องราวเกี่ยวกับพรรคการเมืองต่าง ๆ ความรู้เรื่องเมืองไทย บุคคล และสถานที่สำคัญ งานของหน่วยราชการ องค์การ และบริษัทต่าง ๆ

(๔) การไปเยือนสถานที่ต่าง ๆ ด้วยกัน (Going Places Together) เช่น การไปเยือนพิพิธภัณฑสถาน หอศิลป์ หอสมุด วัดวาอาราม และสถานที่สำคัญ โรงพิมพ์ สำนักงานหนังสือพิมพ์ โรงงานผลิตสินค้าต่าง ๆ เช่น อาหาร เสื้อผ้า ยารักษาโรค เครื่องดื่ม เครื่องปั้นดินเผา สถานีตำรวจ การพิจารณาคติของศาลสถิตยุติธรรม เรือรบ การไปต่างจังหวัดเพื่อเป็นการพักผ่อน และศึกษาหาความรู้

(๕) การช่วยเหลือประชาชนด้วยกัน (Helping People Together) ได้แก่ การช่วยเหลือองค์การกุศลด้วยประการต่าง ๆ เช่น การจัดสถานที่การรักษาการ การรับเงินบริจาค การช่วยเหลือในการจราจร เช่น การช่วยให้คนเดินข้ามถนน การข้ามทางม้าลาย การช่วยทำความสะอาดวัด การกำจัดผักตบชวา การช่วยกันคนมิให้รุกไล่ที่หวงห้าม การช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัย การช่วยเหลือเด็ก สตรี คนพิการ และคนชรา การบริจาคโลหิตให้แก่โรงพยาบาล การมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาชุมชนของท้องถิ่น

หมวด ๒ เครื่องหมายลูกเสือไทย

ลักษณะเครื่องหมาย

เป็นรูปวงกลม ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๔.๓ ซม. ตามแบบ มีตราเครื่องหมายหัวลูกศรสีขาวบนพื้นสีม่วง ล้อมรอบด้วยเชือกสีขาวเป็นรูปวงกลม ผูกเป็นเงื่อนพิรอดอยู่เบื้องล่างเครื่องหมายนี้เป็นเครื่องหมายลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ ที่ได้ผ่านการทดสอบตามหลักสูตรแล้ว และติดที่กึ่งกลางกระเปาะเสื้อข้างซ้าย

หลักสูตร

๑. แสดงว่าเข้าใจเรื่องราวต่อไปนี้พอสมควร

๑.๑ กิจการของคณะลูกเสือแห่งชาติ

๑.๒ กิจการของลูกเสือโลกและความสัมพันธ์ระหว่างลูกเสือนานาชาติ

- ๑.๓ บทบาทของตนเองในฐานะที่เป็นลูกเสือวิสามัญ
๒. เข้าใจ ยอมรับและปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสืออย่างผู้ใหญ่
๓. เข้าใจเรื่องระเบียบแถว และปฏิบัติตามหนังสือคู่มือการฝึกระเบียบแถว
ลูกเสือของสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ
๔. กางและรื้อเต็นท์ที่พักรวมในเวลากลางคืนกับลูกเสือวิสามัญอีกคนหนึ่ง
๕. สาธิตการบรรจุเครื่องหลังอย่างถูกต้อง สำหรับการเดินทางไกลไปพักแรม
ค้างคืน
๖. ก่อและจุดไฟกลางแจ้ง แล้วปรุงอาหารอย่างเพียงพอสำหรับ ๒ คน
๗. สามารถอ่านและใช้แผนที่ เข็มทิศ และรู้จักบริเวณที่ตนอยู่ โดยพิจารณา
จากเข็มทิศและสิ่งแวดล้อมที่มองเห็นด้วยตาเปล่า
๘. สามารถผูกและรู้จักประโยชน์เงื่อน ๑๐ เงื่อน ต่อไปนี้ คือ เงื่อนพิรอด เงื่อน
ขัดสมาธิ เงื่อนผูกกระหวัดไม้ เงื่อนบ่วงสายธนู เงื่อนตะกรุดเบ็ด เงื่อนประมง เงื่อนผูกซุง เงื่อนผูกรั้ง
เงื่อนปมตาไก่ และการผูกแน่น (ผูกทแยง ผูกกากบาท ผูกประกบ)
๙. รู้วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการปฐมพยาบาล ในเรื่องต่อไปนี้ คือ บาดแผลธรรมดา
ถูกไฟไหม้ น้ำร้อนลวก เป็นลม งูกัด แมงมุมกัด แมลงกัดต่อย ผีวหนังสือ และเท้าแพลง
๑๐. รู้เรื่องที่พึงระมัดระวังเพื่อความปลอดภัยทั่วไป เกี่ยวกับกิจกรรมของ
ลูกเสือวิสามัญ

หมวด ๓ เครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญ

วิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญ มี ๑๑ วิชา ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ วิชาการลูกเสือ

หลักสูตร

(๑) ได้รับการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือขั้นความรู้เบื้องต้น ประเภท
ลูกเสือสำรองหรือลูกเสือวิสามัญ ใดๆอย่างหนึ่ง

(๒) ได้ทดลองปฏิบัติหน้าที่ผู้กำกับลูกเสือสำรองหรือลูกเสือสามัญใน
กองลูกเสือเป็นที่พอใจของผู้กำกับลูกเสือในกองนั้น ๆ เป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๓ เดือน

ข้อ ๒ เดินทางไกลและอยู่ค่ายพักแรม

หลักสูตร

(๑) เดินทางไกลไปกับลูกเสือวิสามัญเป็นเวลา ๔ วันติดต่อกัน (อยู่ที่
ค่ายพักแรม ๓ คืน) หรือทางไกลไปกับลูกเสือวิสามัญ ๒ ครั้ง แต่แต่ละครั้งใช้เวลา ๔๘ ชั่วโมง โดยอยู่
ค่ายพักแรม ๒ คืน ไม่นับเวลาเดินทางไปและกลับ การเดินทางไกลดังกล่าว ลูกเสือจัดการเองโดย
ตลอด ทั้งนี้ ด้วยความเห็นชอบของผู้กำกับลูกเสือวิสามัญ การเดินทางไกลและแรมคืน ต้องได้
มาตรฐานสูง การเดินทางไกล จะไปทางบกหรือทางน้ำ ภายในประเทศหรือต่างประเทศก็ได้ ต้อง
แสดงว่าในการเดินทางต้องใช้ความอดทน การพึ่งตนเอง ความคิดริเริ่ม ความมานะและการเป็นผู้นำ
กับต้องทำสมุดปูมรายงานการเดินทางยื่นต่อผู้กำกับลูกเสือวิสามัญด้วย

ข้อ ๓ วิชาโครงการ

หลักสูตร

(๑) เลือกวางโครงการและระยะเวลาทำงานตามโครงการอย่างน้อย ๖ เดือน และบันทึกกิจกรรมต่าง ๆ ไว้ด้วยให้เสนอรายงานความก้าวหน้าตามโครงการต่อผู้กำกับลูกเสือวิสามัญอย่างน้อย ๓ ครั้ง พร้อมทั้งบันทึกกิจกรรมต่าง ๆ และอาจเสนอแผนภูมิ แผนประกอบด้วยก็ได้

(๒) โครงการ หมายถึง งานที่จัดทำขึ้นเองโดยใช้ทักษะ มีผล ใช้ประโยชน์ได้ ลูกเสือเป็นผู้เลือกเอง ลูกเสือเลือกเรื่องใดจะต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้กำกับลูกเสือวิสามัญก่อน

(๓) เมื่อลูกเสือได้ปฏิบัติสำเร็จตามโครงการแล้ว ให้แสดงผลงานว่าได้มาตรฐานและเป็นที่น่าสนใจผู้กำกับลูกเสือวิสามัญ

ข้อ ๔ วิชาบริการ

หลักสูตร

(๑) ทำหน้าที่พี่เลี้ยงของลูกเสือวิสามัญที่เข้าใหม่

(๒) ทำหน้าที่เป็นกรรมการของกอง

(๓) บำเพ็ญประโยชน์ต่อกองลูกเสือของตนไม่น้อยกว่า ๙ ครั้ง

(๔) บำเพ็ญประโยชน์ต่อกองลูกเสืออื่นไม่น้อยกว่า ๖ ครั้ง

(๕) บำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชนไม่น้อยกว่า ๓ ครั้ง

ข้อ ๕ วิชาผู้ฝึกสอน

หลักสูตร

(๑) ผ่านการฝึกอบรมขั้นความรู้เบื้องต้น (B.T.C.) ประเภทใดประเภทหนึ่งของหลักสูตรลูกเสือสำรอง สามัญ สามัญรุ่นใหญ่

(๒) สามารถทำการสอนวิชาลูกเสือตามประเภทที่ตนรับการอบรมมาแล้วอย่างน้อย ๒ วิชา

(๓) ได้ทำการสอนเป็นที่พอใจของผู้กำกับกองนั้น ๆ เป็นเวลา ๓ เดือน โดยให้สอนอย่างน้อย ๒ วิชา วิชาละ ๓ ครั้ง

ข้อ ๖ วิชายิงปืน

หลักสูตร

(๑) รู้จักกฎแห่งความปลอดภัยเกี่ยวกับการยิงปืนว่าต้องมาก่อนอื่นใด รู้จักส่วนต่าง ๆ ของปืนและวิธีใช้ การรักษา และการทำความสะอาด

(๒) แสดงเป้าตามกำหนดที่ยิงได้ด้วยตนเองภายใน ๖ สัปดาห์ที่แล้ว สำหรับการทดสอบได้ทำแต่ไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ เป้าที่ยิงจะต้องได้รับการรับรองจากผู้สอนตามที่ได้รับแต่งตั้งไว้

(๓) ภาคปฏิบัติการยิงปืน ใช้ปืนยาวอัตโนมัติและปืนไรเฟิลลูกกรด

ก. ปืนยาวอัดลม ระยะยิง ๒๕ ฟุต ทำยิง ทำนอน ทำนั่ง ทำยืน ทำคุกเข่า ใช้เป้ามาตรฐานของ เอ็น.อาร์.เอ. ชนิดเป้าละ ๕ ดาวัว ยิงดาวัวละ ๕ นัด รวมยิงท่าละ ๒๕ เม็ด กำหนดเวลายิงนัดละ ๑ นาที การตัดสิน โดยนับเป้าดาวัวที่ได้แต้มต่ำที่สุดและแต้มต่ำสุดของแต่ละเป้าดาวัวต้องไม่ต่ำกว่าทำนอน ๔๐ แต้ม ทำนั่ง ๓๕ แต้ม ทำคุกเข่า ๓๕ แต้ม ทำยืน ๓๐ แต้ม

ข. ปืนไรเฟิลลูกกรด ระยะยิง ๕๐ ฟุต ทำยิง ทำนอน ทำนั่ง ทำคุกเข่า ทำยืนใช้เป้ามาตรฐานของ เอ็น.อาร์.เอ. ชนิดเป้าละ ๕ ดาวัว ยิงดาวัวละ ๒ นัด รวมยิงท่าละ ๑๐ นัด กำหนดเวลายิง นัดละ ๑ นาที การตัดสิน โดยนับเป้าดาวัวที่ได้แต้มต่ำที่สุดและแต้มต่ำที่สุดของแต่ละเป้าดาวัว ต้องไม่ต่ำกว่าทำนอน ๑๖ แต้ม ทำนั่ง ๑๔ แต้ม ทำคุกเข่า ๑๔ แต้ม ทำยืน ๑๒ แต้ม หมายเหตุ การยิง ต้องยิงตามลำดับท่า

(๔) ลักษณะปืนที่ใช้ในภาคปฏิบัติ

ก. ปืนที่ใช้ห้ามติดคุนย์ก๊อลอง

ข. การบรรจุกระสุน ใช้บรรจุยิงทีละ ๑ นัด

(๕) ต้องทำการสอบข้อเขียนได้ไม่ต่ำกว่า ๘๐% และภาคปฏิบัติได้แต้มไม่ต่ำกว่าที่กำหนดไว้

ข้อ ๗ วิชาศิลปประยุกต์

หลักสูตร ให้เลือกปฏิบัติ ๕ ข้อ ใน ๙ ข้อ จนเป็นที่พอใจของผู้กำกับ ลูกเสือวิสามัญ

(๑) สามารถออกแบบตัวอักษรชนิดต่าง ๆ ที่ใช้ในงานพานิชศิลป์ ตามความเหมาะสมของการโฆษณาประกอบการใช้สีจำนวน ๒ ภาพ ตามขนาดและข้อความตามที่ผู้กำกับกำหนด

(๒) สามารถออกแบบปกหนังสือและปกงานพิมพ์ต่าง ๆ จำนวน ๒ ภาพ ตามขนาดและข้อความที่ผู้กำกับกำหนด

(๓) สามารถเขียนภาพประกอบเรื่อง ตามจินตนาการและความรู้สึก ด้วยวิธีการต่าง ๆ และเครื่องมือต่าง ๆ เช่น ดินสอ สีเมจิก ฯลฯ จำนวน ๒ ภาพ ตามขนาดที่ผู้กำกับกำหนด

(๔) สามารถเขียนภาพการ์ตูนเกี่ยวกับลูกเสือด้วยลายเส้น สีเดียวและหลายสี อย่างละ ๑ ภาพ ตามขนาดที่ผู้กำกับกำหนด

(๕) สามารถออกแบบเครื่องหมาย สัญลักษณ์ สื่อความหมาย หรือรูปแบบประกอบตัวอักษรที่เกี่ยวกับลูกเสือ หรือเอกลักษณ์ของไทย จำนวน ๒ ภาพ ตามขนาดที่ผู้กำกับกำหนด

(๖) สามารถสร้างรูปจำลอง การจัดตกแต่งสวนและบริเวณ โดยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างวัสดุ และสิ่งของ เพื่อนำมาตกแต่ง ปฏิบัติการขนาดเล็กตามที่ผู้กำกับกำหนด

(๗) สามารถประยุกต์งานหัตถกรรมพื้นบ้าน หรือเครื่องใช้สอยในครัวเรือน ให้เกิดความเหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน ตามที่ผู้กำกับกำหนด

(๘) สามารถปั้น ทำแม่พิมพ์ขึ้นและแม่พิมพ์ทุบ และการหล่อด้วยปูนปลาสเตอร์ เป็นเครื่องเล่น เครื่องประดับอาคารบ้านเรือนได้ จำนวน ๒ ชิ้น ด้วยแม่พิมพ์ทุบ ๖ ชิ้น และแม่พิมพ์ขึ้น ๑ ชิ้น ตามที่ผู้กำกับกำหนด

(๙) สามารถทำภาพพิมพ์โดยการออกแบบ งานพิมพ์ แม่พิมพ์ การพิมพ์ แม่พิมพ์ไม้ การพิมพ์ แม่พิมพ์ผ้าไทย เทคนิคการทำแม่พิมพ์ด้วยน้ำยาไวแสง การถ่ายด้วยแสงแดด สปอตไลท์ และแสงนีออน อย่างใดอย่างหนึ่ง ๑ ชิ้น ตามขนาดและสีที่ผู้กำกับกำหนด

ข้อ ๘ วิชาปฐมพยาบาล

หลักสูตร

(๑) รู้และสามารถปฏิบัติตามหลักทั่วไปของการปฐมพยาบาล และข้อควรจำของการปฐมพยาบาล

(๒) รู้และสามารถสาธิตเรื่องต่อไปนี้ วิธีการห้ามเลือด วิธีแก้ไขอาการงัน (Shock) วิธีการช่วยหายใจหรือผายปอด นวดหัวใจ วิธีการขนเคลื่อนย้ายผู้ป่วย หรือผู้บาดเจ็บ รู้จักอาการของเรื่องกระดูกหักในส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย วิธีการเข้าเฝือกชั่วคราว วิธีแก้บาดแผลมีพิษ

(๓) เรียนรู้ถึงโรคบางชนิดที่พบบ่อย ๆ ในการเข้าค่ายพักแรมงานชุมนุมและยาที่ใช้ในการรักษาอย่างสังเขป

(๔) การทดสอบวิชาปฐมพยาบาล ให้มีภาคปฏิบัติและทดสอบด้วย คือ สามารถปฏิบัติได้ สาธิตได้ จนเป็นที่พอใจของคณะกรรมการสอบ

ข้อ ๙ วิชาอิเล็กทรอนิกส์

หลักสูตร

(๑) สามารถเขียนวงจรเครื่องรับวิทยุ เอฟ.เอ็ม. อย่างง่ายและจัดทำเป็น (Printed Circuit) กับใส่อุปกรณ์ทุกอย่างให้เข้าที่ครบถ้วน และใช้เครื่องรับวิทยุที่สร้างขึ้นนั้นอย่างได้ผล

(๒) มีความรู้เกี่ยวกับอุปกรณ์ที่เรียกว่า Integrated Circuit (I.C.) และสามารถนำไปใช้งานในเครื่องรับวิทยุ หรือเครื่องอุปกรณ์ทางอิเล็กทรอนิกส์ อย่างน้อย ๑ อย่าง

(๓) สามารถติดตั้งเสาอากาศโทรทัศน์ เพื่อใช้กับเครื่องรับโทรทัศน์ขาวดำและสีโดยให้รับสัญญาณภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทุกสถานี

ข้อ ๑๐ วิชาสังคมสงเคราะห์

หลักสูตรมีความรู้และสามารถชี้แจงเรื่องราวตามหัวข้อต่อไปนี้ได้ดี
พอสมควร

(๑) ปัญหาสังคม

(๒) ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกรมประชาสงเคราะห์ และการสงเคราะห์

(๓) การสร้างความสัมพันธ์กับผู้บริหารสงเคราะห์

(๔) บทบาทและหน้าที่ของงานประชาสงเคราะห์

(๕) การสงเคราะห์เด็กและบุคคลวัยรุ่น

(๖) การสงเคราะห์ครอบครัวคนชรา คนพิการ คนขอทาน และคนไร้ที่พึ่ง

- (๗) การสงเคราะห์ผู้ประสบภัย
- (๘) องค์การสังคมสงเคราะห์เอกชนกับงานสงเคราะห์ผู้ประสบภัย
- (๙) การออกหน่วยช่วยเหลือผู้ประสบภัย
- (๑๐) บทบาทและหน้าที่ของลูกเสือในสงเคราะห์ผู้ประสบภัย

อัคคีภัย อุทกภัย และวาตภัย

- (๑๑) การจัดที่พักชั่วคราวสำหรับผู้ประสบภัย
- (๑๒) การรับบริจาคสิ่งของเหลือใช้สำหรับผู้ประสบภัย

ข้อ ๑๑ วิชาชั้นมัธยมศึกษา

หลักสูตร

- (๑) มีความรู้ ความสามารถในการเรื่องต่อไปนี้
 - ก. ชั้นมัธยมศึกษาได้
 - ข. ซ่อมเครื่องหรือซ่อมบกพร่องเล็กน้อย และเปลี่ยนยางรถยนต์ได้
- (๒) สามารถผ่านการทดสอบและได้รับใบขับขี่รถยนต์จากกอง

ทะเบียน กรมตำรวจ

(๓) รู้จักและสามารถปฏิบัติตามกฎจราจรได้

ข้อ ๑๒ เครื่องหมายวิชาชีพ

หลักสูตร

- (๑) ได้รับเครื่องหมายวิชาชีพลูกเสือวิสามัญอย่างน้อย ๕ วิชา
- (๒) ผู้กำกับลูกเสือ หรือผู้กำกับลูกเสือวิสามัญ รับรองว่าเป็นผู้ดำเนิน

ชีวิตตามแบบลูกเสือและปฏิบัติตามคติพจน์ว่า “บริการ” โดยเคร่งครัด

(๓) เลขาธิการคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ผู้อำนวยการ

ลูกเสือจังหวัด ผู้อำนวยการ ลูกเสืออำเภอ แล้วแต่กรณี เป็นผู้แต่งตั้งบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมทำการสัมภาษณ์ เมื่อเห็นว่าเป็นผู้เหมาะสมก็ให้รายงานไปตามลำดับ จนถึงคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ เพื่อขออนุมัติ

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความมีระเบียบวินัย

ความมีระเบียบวินัย เป็นสิ่งที่สังคมพึงปรารถนา และควรปลูกฝังแก่นักเรียน นักศึกษา และเยาวชน เมื่อคนในสังคมมีระเบียบวินัย ย่อมส่งผลให้สังคมมีความสุข

๑.๑ ความหมายของระเบียบวินัย

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (๒๕๕๔ : ออนไลน์) ให้ความหมายของคำว่า “ระเบียบ” ว่าหมายถึง แบบแผนที่วางไว้เป็นแนวปฏิบัติหรือดำเนินการ เช่น ระเบียบวินัย ระเบียบข้อบังคับ ต้องปฏิบัติตามระเบียบ หรืออีกความหมายหนึ่ง คือ ถูกลำดับ ถูกที่เป็นแถวเป็นแนว มีลักษณะเรียบร้อย เช่น เขาทำงานอย่างมีระเบียบ และให้ความหมายคำว่า “วินัย” ว่าหมายถึง ระเบียบแบบแผนและข้อบังคับ ข้อปฏิบัติ เช่น วินัยทหาร ทหารต้องยึดมั่นในวินัย หรืออีกความหมายหนึ่ง คือ ลึกซึ้งของพระสงฆ์

ค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ ข้อ ๘ ระบุว่า “มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่” ได้นิยามไว้ว่า เป็นการปฏิบัติตนตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายไทย มีความเคารพและนอบน้อมต่อผู้ใหญ่

อำพร กาทอง (๒๕๒๙ : ๗) ให้ความหมายความมีระเบียบวินัยว่า เป็นความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่มุ่งหวังไว้โดยเกิดจากการสำนึกขึ้นมากเอง ทั้งนี้จะต้องไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นผลทำให้เกิดความยุ่งยากแก่ตนในอนาคต และจะต้องเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเจริญแก่ตนเองและผู้อื่นโดยไม่ขัดต่อระเบียบของสังคม และไม่ขัดต่อสิทธิของผู้อื่น

พนัส หันนาคินทร์ และคณะ (๒๕๔๒ : ๓๘) กล่าวว่า วินัย หมายถึง การปฏิบัติ ตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง กติกา และกฎหมาย ตามที่สังคมได้วางไว้ หรือตามที่กลุ่มได้ ตกลง ซึ่งจะนำมาซึ่งความสุข ความเจริญก้าวหน้า ความมั่นคงและความปลอดภัย

มอริสัน (Morrison, ๑๙๙๕ : ๔๖๘ อ้างถึงใน กุลยา ตันติพลาชีวะ, ๒๕๔๒ : ๗๙) ได้ให้ความหมายของวินัยทางสังคมว่า วินัย คือความประพฤติและการปฏิบัติจากการฝึก และปฏิบัติจนเป็นนิสัย เป็นแบบแผนของการแสดงออกต่อไปตลอดชีวิต ในแง่ของการสอนวินัย จะหมายถึงกระบวนการช่วยเด็กให้พัฒนาพฤติกรรมที่ดี ด้วยการเรียนรู้ การควบคุม กำกับพฤติกรรมของตนให้เกิดขึ้นเป็นของตนเองด้วยตัวเอง และติดตัวไปตลอดชีวิต พ่อแม่คือบุคคลสำคัญที่ต้องแนะนำให้เด็กได้พัฒนาการควบคุมตนเอง มีความเป็นตัวของตัวเอง ด้วยความฉลาดและความเข้าใจต่อการมีวินัยของตนหรือปรับเปลี่ยนเมื่อจำเป็น

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) (๒๕๔๓ : ๖๒) ได้ให้ความหมายของไว้ว่า วินัย คือ เครื่องฝึกพฤติกรรมอยู่ในส่วนของศีล วินัย คือ ศีลระดับบัญญัติทางสังคม ส่วนศีล คือ ส่วนที่เป็นธรรมชาติที่เป็นคุณสมบัติในตัวคน เมื่อคนปฏิบัติวินัยจนเกิดความเคยชิน พฤติกรรมนั้นแพร่ขยายไปในสังคมก็จะกลายเป็นวัฒนธรรม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง วินัย คือ ระเบียบการดำเนินชีวิต และการอยู่ร่วมในสังคม และศีล คือ ความเป็นผู้ตั้งอยู่ในวินัย

คำว่า “วินัย” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “DISCIPLINE” มาจากคำว่า “DISCIPLE” แปลว่า ผู้ปฏิบัติตาม ซึ่ง Webster's New World College Dictionary อธิบายว่า Discipline คือ

๑. สาขาวิชาความรู้หรือการเรียนรู้ (a branch of knowledge or learning)
๒. การฝึกอบรมซึ่งจะพัฒนาการควบคุมตนเอง อุปนิสัย หรือความเป็นระเบียบ และประสิทธิภาพ (training that develops self-control, character or orderliness and efficiency) รวมถึงการควบคุมอย่างเข้มงวดเพื่อบังคับใช้ (strict control to enforce obedience)
๓. ผลการฝึกอบรม คือ การควบคุมตนเอง ความประพฤติที่เป็นระเบียบ (the result of such training or control ; a. self-control or orderly conduct) และการยอมรับ หรือการปฏิบัติตามการบังคับบัญชาและการควบคุม (b. acceptance of or submission to authority and control)
๔. คำสั่งสอน ข้อปฏิบัติตามหลักศาสนา (a system of rules, as for a church or monastic order)

๕. การปฏิบัติกาเพื่อแก้ไขความประพฤติหรือลงโทษ (treatment that corrects or punishes)

วินัย พัฒนรัฐ และคณะ (๒๕๔๖ : ๙) กล่าวว่า วินัย หมายถึง การปฏิบัติตามกฎ ข้อบังคับ และกติกาต่าง ๆ ที่สังคมกำหนดขึ้น เพื่อให้เป็นแนวทางในการปฏิบัติและใช้ควบคุมความประพฤติของคนในสังคม เช่น กฎหมาย คำสั่ง ประกาศ ระเบียบโรงเรียน เป็นต้น

ชลลดา สอนศิริ (๒๕๕๙ : ๑๗) ได้ให้ความหมายของวินัย หมายถึง ระเบียบแบบแผนและข้อบังคับ ข้อปฏิบัติ และกติกาต่าง ๆ ที่สังคมกำหนดขึ้น เพื่อให้เป็นแนวทางในการปฏิบัติและใช้ควบคุมความประพฤติของคนในสังคม เพื่อความสุข ความเจริญก้าวหน้า ความมั่นคง และความปลอดภัย หากไม่ปฏิบัติตามอาจจะเกิดความเสียหาย หรือความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย เป็นเหตุให้เกิดความผิดและลงโทษในที่สุด

จากความหมายของระเบียบวินัยดังกล่าว สรุปได้ว่า ระเบียบวินัย คือ ระเบียบแบบแผน กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ และกติกาต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการควบคุมการประพฤติปฏิบัติของบุคคลในสังคม เพื่อไม่ให้ถูกชักจูงออกนอกกลุ่มนอกทาง ก่อให้เกิดความสงบสุขและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม

๑.๒ ประเภทของระเบียบวินัย

สุชา และสุรางค์ จันทรเอม (๒๕๑๘ : ๑๕๔) ได้แบ่งวินัยออกเป็น ๒ ประเภท

๑. วินัยในตนเอง คือ กระบวนการหรือการควบคุมพฤติกรรมของตนเอง โดยตนเองเป็นผู้แนะนำตนเองให้ปฏิบัติตามแนวทางที่เลือกไว้

๒. วินัยในหมู่คณะ คือ การใช้ระเบียบ ข้อบังคับ เป็นเครื่องมือในการรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย การจัดสถานที่ซึ่งจูงให้มีการปฏิบัติงาน โดยมุ่งถึงความสำเร็จอันดีในการปฏิบัติงานใด ๆ ก็ตาม

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๒๙ : ๒-๖๓) ได้จัดจำแนกระเบียบวินัยออกเป็น ๓ ประเภท ดังปรากฏในเอกสารคำสอนชุดการปลูกฝังและเสริมสร้างค่านิยมพื้นฐานการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบแบบแผนและขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม ดังนี้

๑. การมีระเบียบวินัยในการศึกษาเล่าเรียน หมายถึง การที่นักเรียนสามารถควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติอย่างมีระเบียบแบบแผน มีเหตุผล และเป้าหมายในการเพิ่มพูนความรู้เพื่อพัฒนาตนเองโดยการจดตารางเวลาไว้สำหรับศึกษาเล่าเรียนและการควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตามตารางดังกล่าวได้มีความตั้งใจเล่าเรียนอย่างสม่ำเสมอในทุก ๆ วิชา มีการเตรียมตัวอ่านบทเรียนมาก่อนที่จะถึงเวลาเรียนและทบทวนบทเรียนทุกครั้งภายหลังจากการเรียน เข้าเรียนตรงเวลา ไม่ลอกคำตอบจากเพื่อน อีกทั้งต้องไม่เปิดโอกาสหรือยินยอมให้เพื่อนลอกคำตอบในเวลาสอบ มีการเตรียมอุปกรณ์การเรียนอย่างครบถ้วนและพร้อมสำหรับการใช้อยู่ตลอดเวลา

๒. การมีระเบียบวินัยในที่อยู่อาศัย หมายถึง การที่นักเรียนสามารถควบคุมตนเองโดยการประพฤติปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอในการรักษาความสะอาด ความเป็นระเบียบของบ้านเรือนที่อยู่อาศัย มีการตกแต่งที่อยู่อาศัยให้น่าอยู่ ไม่รับประทานอาหารในห้องนอน จัดแบ่งเนื้อที่

ภายในบ้านให้เป็นสัดส่วน เหมาะสมต่อการทำกิจกรรมต่าง ๆ อีกทั้งต้องไม่คุย หัวเราะ จัดงานสังสรรค์ตลอดทั้งการเปิดโทรทัศน์เสียงดัง รบกวนผู้อื่น

๓. การมีระเบียบวินัยในสังคม หมายถึง การที่นักเรียนสามารถประพฤติปฏิบัติอย่างมีระเบียบแบบแผน ยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงาม เคารพปฏิบัติตามกฎหมายหรือข้อบังคับของสังคม รู้จักใช้สิทธิและหน้าที่ ละเว้นการใช้อิทธิพลโดยรับบริการและให้บริการที่เป็นไปตามลำดับก่อนหลัง อีกทั้งมีมารยาทในการใช้ถนน การขับชี่ยานพาหนะโดยการปฏิบัติตามกฎจราจร และมีการแจ้งต่อเจ้าหน้าที่เมื่อรู้เห็นการกระทำผิดระเบียบวินัยและกฎหมาย

หวน พินรุพันธ์ (๒๕๒๘ : ๙๖ – ๙๗) ได้กล่าวถึงประเภทของวินัยที่ใช้กันอยู่ในสถานศึกษาแบ่งออกได้ ๓ ประเภท คือ วินัยเฉียบขาดแบบทหาร วินัยแบบดำเนินการให้สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน นักศึกษา และวินัยที่เกิดจากความรับผิดชอบ

๑. วินัยเฉียบขาดแบบทหาร ใช้ในกรณีที่ถือว่านักเรียนยังไม่รู้จักรับผิดชอบชั่วดี จึงต้องมีการควบคุมให้ปฏิบัติตามคำสั่งและระเบียบ ผู้กระทำผิดต้องได้รับโทษ ผู้ปฏิบัติไม่ได้เป็นผู้ออกระเบียบปฏิบัติ ข้อดี คือ ผู้ที่ถูกบังคับให้ประพฤติตนในทางที่ดีก็จะคิดเป็น นิสัยและมีความประพฤติดีติดตัวไปในภายหน้า ข้อเสีย คือ ผู้ที่ถูกบังคับให้ปฏิบัติตามจะไม่เห็นคุณค่าของการประพฤติดี จะรู้สึกว่ปราศจากเหตุผลและไม่เต็มใจ

๒. วินัยแบบดำเนินการให้สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน นักศึกษา ยึดหลักว่า ถ้าได้สิ่งที่สนใจแล้ว ผู้ได้จะรู้สึกสบายใจ ผู้ปฏิบัติมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎ ระเบียบ ข้อดี คือ ผู้ปฏิบัติพร้อมจะปฏิบัติตนในทางที่ตนสนใจ ข้อเสีย คือ สถานศึกษาไม่อาจดำเนินการตามความสนใจและความต้องการของนักเรียนได้มากนัก

๓. วินัยที่เกิดจากความรับผิดชอบ รู้จักเกียรติของตนเอง ถือว่าเป็นวินัยที่มีคุณค่า เพราะเกิดจากความรับผิดชอบและเกียรติของตนเองและสังคม สถานศึกษาจะช่วยให้เกิดวินัยได้ โดยการหาวิธีการก่อให้เกิดความรัก นับถือเกียรติและรู้จักรับผิดชอบต่อตนเอง

สมชาย ฐานวุฒิมโฒ (๒๕๓๙ : ๗๒ – ๗๔) ได้กล่าวถึงวินัย ว่าแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑. วินัยที่ทางโลก หมายถึง ระเบียบสำหรับควบคุมคนในสังคมแต่ละแห่งเป็นข้อตกลงของคนในสังคมนั้นที่จะให้ทำ หรือไม่ทำบางสิ่งบางอย่าง ซึ่งบางครั้งเราเรียกชื่อแยกแยะออกไปหลายอย่าง เช่น กฎหมาย พระราชบัญญัติ กฎข้อบังคับ ระเบียบ ธรรมเนียมประเพณี คำสั่ง ประกาศ กติกา ฯลฯ สิ่งเหล่านี้รวมเรียกว่า วินัยทางโลก ทั้งสิ้น

๒. วินัยทางธรรม เนื่องจากเราชาวพุทธมีทั้งศฤห์สัถ์และบรรพชิต ดังนั้น วินัยทางพุทธศาสนา จึงมี ๒ ประเภท คือ

๒.๑ อนาคตริยวินัย เป็นวินัยสำหรับผู้อกบวช ได้แก่ วินัยของพระภิกษุ สามเณร มีจุดมุ่งหมายสูงสุดของนักบวช มี ๔ ประการ คือ ปาฏิโมกสังวร คือ การสำรวมในศีล ๒๒๗ ข้อ อินทริยสังวร คือ สำรวมตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ อาชีวะปริสุทธิสังวร คือ การสำรวมในการเลี้ยงชีพ และปัจจเวกขณะ คือ สำรวมในการบริโภค จะต้องพิจารณาก่อนฉันอาหาร ถือเป็นวินัยของผู้หมต กิเลส ผู้หมตกิเลสได้ต้องมีปัญญา ผู้มีปัญญาอย่างยั้งได้จะต้องมีสมาธิอย่างยั้ง ผู้มีสมาธิอย่างยั้งต้องอยู่บนฐานของศีลอย่างยั้ง

๒.๒ อาคาริยวินัย วินัยสำหรับผู้ครองเรือน หรือประชาชนชายหญิงทั่วไป เป็นคนเต็มคน ถือว่าศีลเป็นเครื่องประดับอย่างประเสริฐสุด

อุมาพร ตรังคสมบัติ (๒๕๔๒ : ๒๗ – ๓๙) ได้กล่าวว่า วินัยของเด็กมี ๕ ประเภท คือ

๑. วินัยในความประพฤติทั่วไป เช่น
 - ๑.๑ เก็บข้าวของเป็นที่เป็นทาง
 - ๑.๒ ตรงต่อเวลา
 - ๑.๓ ปฏิบัติตามกฎระเบียบและคำสั่ง
 - ๑.๔ รู้จักกาลเทศะ รู้ว่าอะไรควร อะไรไม่ควร
 - ๑.๕ ประพฤติตนเหมาะสมกับวัย
 ๒. วินัยในกิจวัตรประจำวัน เช่น
 - ๒.๑ มีระเบียบวินัยในตนเอง เช่น รักษาร่างกายได้สะอาดสะอ้าน แต่งตัวเรียบร้อย เก็บข้าวของของตนเองได้เป็นที่ ทำกิจวัตรตามกำหนดเวลา
 - ๒.๒ ดูแลช่วยเหลือตนเองได้ตามวัย
 ๓. วินัยในการเรียน เช่น รับผิดชอบในการเรียน หรือกิจกรรมอื่น ๆ อย่างเหมาะสม ทำการบ้านหรือทบทวนบทเรียนเองได้โดยไม่ต้องสั่ง
 ๔. วินัยในการทำงาน เช่น
 - ๔.๑ มีความรับผิดชอบ เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำสิ่งใดก็ทำจนสำเร็จและทำอย่างเต็มความสามารถ
 - ๔.๒ รักษาคำพูดหรือคำสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น
 ๕. วินัยในการควบคุมตนเอง เช่น ควบคุมอารมณ์ได้ดีตามสมควร ไม่โมโห ฉุนเฉียว เมื่อถูกขัดใจ ไม่โกรธ จนควบคุมตนเองไม่ได้ อดทนต่อความยากลำบากได้ตามวัย
- พนัส หันนาคินทร์ (๒๕๔๒, หน้า ๓๒ – ๕๑) ได้กล่าวถึงประเภทของวินัย โดยแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่
๑. วินัยในตนเอง (Self – discipline) หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการที่บัญญัติขึ้นเพื่อควบคุมพฤติกรรมของตนเอง บังคับตนเองให้ปฏิบัติตามแนวทางที่เลือกที่ดี ถ้านักเรียนมีวินัยในตนเองแล้วจะลดปัญหาด้านการปกครองนักเรียนได้อย่างมาก โรงเรียนไม่จำเป็นต้องออกข้อบังคับระเบียบให้มาก การควบคุมและการคุมครองก็จะสะดวกสบาย เพราะตนเองต้องรู้จักควบคุมพฤติกรรมตนเองให้บรรลุจุดหมายปลายทางได้อย่างสุขสบาย รู้จักรับผิดชอบ ปฏิบัติตามหน้าที่ของตนเองที่มีความรับผิดชอบ มีข้อดี คือ
 - ๑.๑ การรู้จักบังคับตนเอง และมีกำลังใจที่จะกระตุ้นเตือนให้ตนเองปฏิบัติสิ่งที่ปรารถนา
 - ๑.๒ การปฏิบัติตามระเบียบวินัยที่ตนเองมีหน้าที่อยู่ โดยไม่มีใครมาบังคับทำงานสำเร็จเรียบร้อยตามเวลา
 - ๑.๓ ปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและตรงต่อเวลา สนใจ ตั้งใจ ขยันทำงานเต็มความสามารถ
 - ๑.๔ ไม่คิดเอาเปรียบเมื่อทำงานกับหมู่คณะ

๑.๕ เป็นที่ยอมรับของสังคม

๒. วินัยส่วนรวม หรือวินัยสำหรับหมู่คณะ (External authority discipline) หมายถึง วินัยที่ออกมาจากอำนาจภายนอก เพื่อบังคับให้ส่วนรวมปฏิบัติตามให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยขึ้น วินัยส่วนนี้จะต้องตั้งกฎเกณฑ์เป็นแนวทางกลาง ๆ ให้ทุกคนสามารถปฏิบัติตามได้ เช่น วินัยในการแต่งกายและวินัยในเรื่องความเคารพ ซึ่งมีข้อดี คือ รักษาความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันให้อยู่ในระดับที่ดีและควรส่งเสริมให้ดียิ่งขึ้น คือ

๒.๑ สามารถรักษาความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ให้อยู่ในระดับที่ดีและควรส่งเสริมให้ดียิ่งขึ้น

๒.๒ รู้จักดำเนินการงานได้ผลรวมแก่ส่วนรวม

๒.๓ สามารถควบคุมตนเองให้เป็นไปตามความต้องการและข้อตกลงของหมู่คณะ

๒.๔ สามารถดำเนินงานเป็นหมู่คณะ โดยมีคณะกรรมการดำเนินงาน ซึ่งคณะกรรมการจะต้องเป็นผู้มีวินัยที่ดี จึงจะทำงานของหมู่คณะได้สำเร็จ

สวนกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๔๔ : ๑๐๐) ได้กล่าวถึงประเภทของระเบียบวินัยไว้ในเอกสารเสริมความรู้สำหรับครู กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยจริยศึกษา ดังนี้

๑. ระเบียบวินัยภายนอก ได้แก่

๑.๑ การรักษาระเบียบวินัยในการบริโภค เช่น การรับประทานอาหารให้ถูกหลักอนามัย และสุขวิทยา รับประทานอาหารเป็นเวลา มีมารยาทเรียบร้อยในการรับประทานอาหาร

๑.๒ การรักษาระเบียบวินัยในการอุปโภค เช่น การรักษาร่างกาย เสื้อผ้าที่อยู่อาศัย และเครื่องใช้ให้สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย

๑.๓ การรักษาระเบียบวินัยต่อสถานที่ เช่น การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยทั้งในสำนักงาน วัดวาอาราม สถานที่ราชการ และสาธารณสถานต่าง ๆ โดยการประพฤติปฏิบัติตามกฎ และข้อบังคับของสถานที่นั้น ๆ

๑.๔ การรักษาระเบียบวินัยในการปกครอง เช่น การสร้างวินัยเพื่อเป็นหลักปฏิบัติ เอาใจใส่กวดขัน โดยปรับปรุงระเบียบต่าง ๆ ให้มีมาตรฐานและถือปฏิบัติให้เป็นแบบอย่าง

๒. ระเบียบวินัยภายใน ได้แก่

๒.๑ ระเบียบท่วงที เช่น การจัดท่าทาง ท่วงทีให้มีความเหมาะสมทั้งแก่ฐานะและภูมิรู้ของตนเอง ไม่ดูหมิ่นผู้อื่นและไม่ทรนงตน

๒.๒ ระเบียบกิริยา เช่น การควบคุมอาการของร่างกายที่เคลื่อนไหวให้ปรากฏแก่คนทั่วไป โดยควบคุมและปรับปรุงกิริยาให้งดงาม ความเป็นระเบียบ มีกิริยาดี สุภาพอ่อนโยน มีการประพฤติปฏิบัติได้ถูกต้องตามกาลเทศะ

๒.๓ ระเบียบวาจา เช่น การพูดสมานไมตรี พูดไพเราะ พูดดีมีประโยชน์ ไม่พูดคำซึ่งเป็นเท็จ ส่อเสียด คำหยาบ และไม่พูดจาเพื่อเจ้า

๒.๔ ระเบียบใจ เช่น การรู้จักที่จะควบคุมอารมณ์และจิตใจให้อยู่ในกรอบที่ดีงาม

๑.๓ พฤติกรรมของผู้มีระเบียบวินัย

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (๒๕๔๐ : ๑๗-๑๘) ได้สรุปคุณลักษณะของผู้มีวินัย ดังนี้

๑. สามารถควบคุมตนเองทางกาย วาจา ใจ รักความจริง ไม่พูดปด
๒. สามารถพึ่งตนเอง เช่น การรับผิดชอบในกิจวัตรประจำวัน
๓. สามารถทำกิจกรรมหรืองานให้สำเร็จได้ด้วยตนเอง
๔. สามารถจัดเก็บสิ่งของของตนเองและผู้อื่น
๕. รู้จักรักษาสິงของของตนเองและผู้อื่น
๖. มีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา
๗. ปฏิบัติตามข้อตกลงและกติกาได้อย่างถูกต้อง
๘. แสดงความคิดเห็นของตนเอง อีกทั้งรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
๙. เคารพในสิทธิและหน้าที่ของกันและกัน

กุลยา ตันติผลาชีวะ (๒๕๔๒ : ๗๘) ได้กล่าวว่าการมีวินัยในตนเอง ได้แก่

๑. วาจาดี
๒. กิริยาดี
๓. มีความรับผิดชอบ
๔. ควบคุมตนเองได้

๑.๔ คุณค่าและประโยชน์ของระเบียบวินัย

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (๒๕๓๗ : ๕-๖) ได้กล่าวถึงความสำคัญของวินัยไว้ดังนี้

๑. ด้านครอบครัว การที่สมาชิกในครอบครัวมีวินัย ไม่ว่าจะเป็นวินัยภายนอกหรือวินัยภายในตนเอง ย่อมก่อให้เกิดความไว้วางใจ เชื่อมมั่นระหว่างสมาชิก ทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีภายในครอบครัว โดยเฉพาะสมาชิกผู้เยาว์ของครอบครัว เมื่อเติบโตขึ้นจากครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดี ย่อมเป็นผู้มีบุคลิกภาพดี มีความมั่นคงทางจิตใจ กล้าที่จะเรียนรู้และปรับตัวในสิ่งใหม่ ๆ อันจะเป็นกำลังที่สำคัญในการช่วยพัฒนาประเทศสืบไป

๒. ด้านสังคม เมื่อกลุ่มคนในสังคมมีการรักษาระเบียบวินัย เคารพกฎเกณฑ์ของสังคมร่วมกัน เช่น การช่วยกันรักษาสาธารณสมบัติ การเคารพและไม่ล่วงเกินสิทธิของผู้อื่น การปฏิบัติตามประเพณีแบบแผนของสังคม ก็จะทำให้การดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันของบุคคลเป็นไปอย่างสงบสุข

๓. ด้านเศรษฐกิจ ในสภาพสังคมไทยปัจจุบันที่มีการดำเนินงานทางภาคธุรกิจอย่างรวดเร็วโดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ เวลาจึงเป็นทรัพยากรที่สำคัญยิ่ง ซึ่งผู้ดำเนินการทางธุรกิจจะต้องรักษาและใช้ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าที่สุด ดังนั้นการมีวินัย ตรงต่อเวลา จึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากนี้ การมีวินัยในตนเองเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ในการ

ดำเนินงานทางธุรกิจ ก็มีส่วนสำคัญยิ่งที่จะทำให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศมีความเจริญเติบโต เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

๔. ด้านการเมือง การที่ประชากรในสังคมไทยมีความเคารพ ยอมรับความคิดเห็นของบุคคลอื่นที่แตกต่างไปจากตน และตระหนักในสิทธิหน้าที่ของตนในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยในฐานะประชาชนอย่างกว้างขวาง รวมทั้งการบริหารราชการแผ่นดินด้วยความซื่อสัตย์สุจริตของนักการเมืองฝ่ายรัฐบาล และการหมั่นตรวจสอบการบริหารงานของคณะรัฐบาลอย่างใกล้ชิดด้วยความตระหนักในหน้าที่ของพรรคฝ่ายค้านอย่างแท้จริง สิ่งเหล่านี้เป็นวินัยในตนเองที่สำคัญที่จะช่วยให้การพัฒนาทางการเมืองของประเทศเป็นไปได้อย่างง่ายดาย

สินีนาฏ สุทธจินดา (๒๕๔๓ : ๓๕) กล่าวว่า วินัยจะช่วยกำหนดทิศทางให้สมาชิกในสังคมประพฤติปฏิบัติในแนวทางเดียวกันเพื่อความสงบเรียบร้อยของส่วนรวม ถ้าหากปราศจากวินัยแล้วการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมแต่ละกลุ่มก็ย่อมจะวุ่นวายสับสน เพราะแต่ละบุคคลจะมีความแตกต่างกัน ทั้งในระดับการศึกษา ความรู้ จิตใจ การอบรมเลี้ยงดู และความต้องการในด้านต่าง ๆ เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันถ้าคนในสังคมนั้น ๆ มีวินัยในตนเองจะทำให้บุคคลนั้นมีความประพฤติที่มีเหตุผล มีความอดทน มั่นคงทางอารมณ์และเป็นผู้มีจริยธรรม ซึ่งจะ使人ในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข การพัฒนาวินัยในตนเองแก่เด็กหรือเยาวชน จึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะช่วยให้เด็กหรือเยาวชนรู้จักดำเนินชีวิตของตนอย่างถูกต้อง มีเหตุผลและเลือกทำในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม สามารถดำรงชีพอยู่ในสังคม อยู่อย่างมีความสุข ไม่สร้างปัญหาให้แก่สังคมที่ตนอยู่และยังช่วยพัฒนาสังคมให้ดีขึ้นด้วย

๑.๕ แนวทางการสร้างระเบียบวินัย

ข้าเลื่อง วุฒิจันทร์ (๒๕๒๔ : ๕๗, อ้างถึงใน หัตยา สารสิทธิ์, ๒๕๔๑ : ๓๒) ไดเสนอแนวทางในการส่งเสริมหรือปลูกฝังความมีระเบียบวินัยไว้ดังนี้ คือ

๑. สอนให้มีความละเอียดต่อการกระทำซ้ำและเกรงกลัวต่อความซ้ำ
๒. ให้มีความอดทนและความสงบเสถียร
๓. ยึดมั่นในข้อห้าม ๕ ประการ และข้อที่ควรประพฤติ ๕ ประการ (เบญจศีล - เบญจธรรม)

๔. มีคุณสมบัติของคนดีหรือผู้ดี
๕. มีคุณธรรมประจำใจอันประเสริฐ (อริยทรัพย์ ๗)
๖. มีจรรยาบรรณของวิชาชีพต่าง ๆ
๗. มีการรักษาความสะอาด

กุลยา ตันติผลาชีวะ (๒๕๔๒ : ๖๔, ๘๐ - ๘๑) กล่าวว่า การฝึกวินัยนั้นนับเป็นสิ่งจำเป็น เพราะวินัย มิได้หมายถึงการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระเบียบ ความเข้มงวดของการอยู่ร่วมกัน แต่วินัย หมายถึงการอยู่ร่วมกันอย่างสุขสบายด้วยความเข้าใจมารยาทและเหตุผลอันดี เด็กจำเป็นต้องปลูกฝังความมีวินัย เนื่องจากการสร้างวินัยไม่ใช่การลงโทษ แต่การสร้างวินัยเกิดจากการสั่งสอนอย่างมีเหตุผล การเป็นตัวอย่างที่ดี ให้โอกาสเด็กปฏิบัติด้วยความสุข การสร้างวินัยเด็กที่ดีต้องเริ่มมาตั้งแต่แรกเกิดด้วยการสนองตอบให้เด็กรู้สึกได้ในความรักของพ่อแม่ ต่อมาเมื่อเด็กเริ่มโต การกำหนดวินัยในครอบครัว กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่จะให้เด็กทำต้องสอดคล้องกับอายุ อารมณ์และวุฒิภาวะของเด็ก แล้วเลือกพฤติกรรมที่ควรพัฒนาเด็ก ซึ่งในเด็กเล็กได้แก่ ความมีระเบียบ การช่วยเหลือเพื่อน

การเล่นแบบมีกติกา การเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม สิ่งสำคัญในการฝึกวินัยเด็ก นอกจากความรักและเหตุผลแล้ว สิ่งจำเป็นคือการสอนให้เด็กรู้ขอบเขตของความประพฤติด้วยความตระหนักรู้ว่า อิศรภาพที่แท้จริง คือ อิศรภาพที่มีขอบเขต ไม่ใช่การทำอะไรตามใจทุกคนต้องมีขอบเขตเพื่อการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นที่ดี

สำหรับหลักของการสร้างวินัยให้กับเด็กนั้น มีดังต่อไปนี้

๑. มีเจตคติที่ดีกับเด็ก การสอนวินัยต้องค่อยเป็นค่อยไป ใส่ใจและพยายามในการสร้างด้วยการใช้สัมพันธภาพที่ดีกับเด็ก ให้คำแนะนำชี้แจงถึงการประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้อง ฝึกเด็กให้รู้จักการบังคับตนเองอย่างมีเหตุผล ให้กำลังใจเมื่อเด็กทำถูกต้องและชมเชย ใช้วิธีการชักจูงใจให้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติมากกว่าการบังคับ โดยคำนึงถึงความรู้สึก จิตใจของเด็ก และความสามารถของเด็กในการพัฒนาตามระดับอายุการสอนวินัยเด็ก

๒. ให้อิสระแก่เด็กในการมีความคิดเป็นของตนเอง ด้วยการให้คำแนะนำปรึกษาเมื่อเด็กเล่นกับเพื่อน หรือมีปัญหาในการเล่น เด็กควรต้องรู้ว่าทำไมต้องมีวินัย พฤติกรรมที่ยอมรับได้ และพฤติกรรมใดที่ผิดแล้วต้องแก้ไข เพราะหากเกิดซ้ำแล้วไปแก้ไขจะทำให้เด็กคับข้องใจ

๓. สร้างให้เด็กมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่และงานที่ได้รับมอบหมาย ด้วยการติดตามให้ข้อมูลป้อนกลับ ชี้แนะ ไม่ตีหรือว่ากล่าวเด็กให้เสียใจ ไม่เปรียบเทียบเด็กกับผู้อื่นให้เด็กรู้สึกเป็นปมด้อย แต่ประเมินให้เด็กได้เห็นถึงการพัฒนาพฤติกรรมของตนและข้อควรต้องแก้ไข

๔. ให้การยกย่องชมเชยในทันทีที่เด็กกระทำหรือปฏิบัติดี อย่าพูดสิ่งที่ไกล เด็กไม่เข้าใจ เช่น ทำไปเถอะ โตขึ้นแล้วจะดีเอง เด็กไม่ทราบ หรือคำยาก เด็กจะไม่เข้าใจ เช่น เป็น คนดี คนเก่ง เป็นต้น ในขณะที่ฝึกเด็ก เด็กอาจจะดื้อรั้นบ้าง เอาแต่ใจตนเองบ้าง ต้องให้อภัย อย่าเอาแต่ใจ

๕. การฝึกวินัยต้องทำสม่ำเสมอ เราไม่สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กได้ทันทีทันใด ต้องฝึกซ้ำอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เด็กซึมซับเป็นนิสัย เมื่อผิดต้องลงโทษทันทีเพื่อแก้ไขให้ถูกต้อง ถ้าเด็กทำดี ต้องชมเชย

ณัฐพร สตาภรณ์ (๒๕๔๐ : ๒๗) กล่าวว่า การเสริมสร้างวินัยในตนเองให้เยาวชน ควรเป็นวินัยที่ตั้งอยู่บนรากฐานแห่งความเต็มใจมากกว่าวินัยที่มีรากฐานมาจากคำว่าสั่งการ บังคับ หรือการลงโทษ และควรได้รับการฝึกให้มีขึ้นตั้งแต่วัยเยาว์เป็นต้นไป

ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนได้ปฏิบัติตามวิธีการที่จะช่วยฝึกวินัยในตนเองของคุณ หงส์พันธ์ (๒๕๓๑ : ๘๗) ได้เสนอไว้ คือ

๑. การสร้างวินัยให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาในตนเอง เพราะความเชื่อมั่นในศักยภาพของตน จะเป็นพื้นฐานที่จะทำให้คนเราเชื่อมั่นในการที่จะกำกับตนเอง ทำให้เกิดวินัยในตนเอง

๒. การสร้างมโนธรรมสำนึกในฐานะสมาชิกของสังคม นั่นคือ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักรู้ว่าสังคมประกอบด้วยสมาชิกจำนวนมากอยู่รวมกัน และจุดหมายปลายทางของการอยู่รวมกันก็คือความสงบสุขเรียบร้อย ทุกคนจึงจำเป็นต้องเสียสละอิสรภาพส่วนตัวบางอย่าง ละเว้นสิ่งที่ตนปรารถนาบางประการ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเสรีภาพของบุคคลอื่น ในที่สุดสังคมก็จะอยู่ร่วมกันอย่างราบรื่น เกิดวินัยทั้งในตนเองและวินัยทางสังคมด้วย

๓. การจัดทำปฏิทินชีวิต ซึ่งอาจจัดทำปฏิทินชีวิตเป็นรายวัน รายสัปดาห์ หรือรายเดือนก็ได้ การทำเช่นนี้น้อยก็ก่อให้เกิดภารกิจการทำงานที่เป็นกิจนิสัยโดยไม่มีใครต้องมาบังคับ

๔. การฝึกให้เป็นคนตรงต่อเวลา เห็นคุณค่าของเวลาและรู้จักใช้เวลาให้คุ้มค่า

๕. พยายามทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง

๖. การฝึกสมาธิ ซึ่งเป็นสิ่งที่จะช่วยให้จิตใจสงบ ทำให้ไม่ฟุ้งซ่าน ช่วยให้ทำอะไรก็ประสบความสำเร็จอย่างยิ่ง ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ และเกิดความเชื่อมั่นในการที่จะควบคุมตนเองในการงานต่าง ๆ

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชลลดา สอนศิริ (๒๕๕๙ : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความมีวินัยและแนวทางการเสริมสร้างความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนวัดหนองขาม (ไตรราษฎร์อารุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต ๓ ผลการวิจัยพบว่า ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนวัดหนองขาม (ไตรราษฎร์อารุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต ๓ จำนวน ๖ ด้าน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านความเชื่อมั่นในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อจำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อจำแนกตามระดับชั้น โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และแนวทางการเสริมสร้างความมีวินัยในตนเองกิจกรรมที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนวัดหนองขาม (ไตรราษฎร์อารุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต ๓ ควรมีกิจกรรมที่เสริมสร้างความมีวินัยในตนเอง เรียงลำดับคะแนนจากมากไปหาน้อย ๓ อันดับแรก คือ กิจกรรมค่ายลูกเสือ-เนตรนารี กิจกรรมค่ายคุณธรรม และกิจกรรมการทำความสะอาดบริเวณรับผิดชอบ

พรพรรณจุรี สะอาด (๒๕๕๘ : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาวินัยนักเรียนของโรงเรียนบ้านแก้วสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๑ การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาวินัยนักเรียนของโรงเรียนบ้านแก้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๑ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาต้น ปีการศึกษา ๒๕๕๗ กลุ่มตัวอย่างใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๒๕๔ คน จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามระดับของนักเรียนและสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ จำนวน ๔๕ ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง ๐.๓๑ - ๐.๘๓ และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ๐.๙๖ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า ๑. ปัญหาวินัยนักเรียนของโรงเรียนบ้านแก้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๑ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อย ๒. เปรียบเทียบปัญหาวินัยนักเรียนของโรงเรียนบ้านแก้ว โดยรวมและรายด้านจำแนกตามเพศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ยกเว้นด้านการแต่งกายแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ๓. ปัญหาวินัยนักเรียนของโรงเรียนบ้านแก้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๑ โดยรวมและรายด้านจำแนกตามระดับชั้นของนักเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ๔. ผลการศึกษา แนวทางการพัฒนาวินัยนักเรียนของโรงเรียนบ้านแก้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

เขต ๑ ได้เสนอไว้ ๓ ด้าน คือ ด้านการแต่งกาย โรงเรียนควรมีระเบียบที่ชัดเจนในการแก้ไขพฤติกรรม และมีการควบคุมตรวจสอบอยู่เสมอ ด้านความปลอดภัย ครูควรให้ผู้ปกครอง ชุมชน รับรู้ถึงปัญหา และมีส่วนร่วมในการหาแนวทางป้องกัน แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดกับนักเรียนและด้านการปฏิบัติตน ครูควรตักเตือนทุกครั้งเมื่อเห็นนักเรียนทำผิดระเบียบวินัยของโรงเรียน ควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเรื่องการสร้างระเบียบวินัยของโรงเรียน

สุภาพร จตุรภัทร และเพ็ญอรุณ ปรีดีดีลิก (๒๕๕๗ : ๕๗) ได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมระหว่าง การวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาสภาพการจัดการการลูกเสือไทยในอดีต และปัจจุบัน และ ๒) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคคลทั่วไปที่ผ่านการเรียนกิจกรรม ลูกเสือ ลูกเสือ ผู้กำกับลูกเสือ ผู้อำนวยการ ลูกเสือโรงเรียน ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการลูกเสือไทย โดยใช้วิธีศึกษาเอกสาร การสำรวจ โดยแบบสอบถาม เทคนิคเดลฟายและการสัมภาษณ์ เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติภาค บรรยาย และเชิงคุณภาพโดยจำแนกประเภท เปรียบเทียบข้อมูล และสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย ผลการวิจัย พบว่า ๑) กระบวนการการลูกเสือไทยในอดีตและปัจจุบันมีความสอดคล้องกันในด้านการ สอนให้ลูกเสือมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รู้จักการคิดวิเคราะห์ห้อย่างเป็น ระบบ แก้ปัญหาเฉพาะหน้าและมีการฝึกวินัยให้ลูกเสือเป็นผู้มีความซื่อสัตย์ ๒) แนวทางการพัฒนาการ ลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี ควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ บทบาทหน้าที่ และมี เกณฑ์มาตรฐานอย่างชัดเจน การจัดกิจกรรมลูกเสือเน้นความซื่อสัตย์และเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง มี การส่งเสริม พัฒนา สร้างคุณค่า และสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ครูและบุคลากรทางการลูกเสือ มีการ กำหนดภารกิจ อำนาจหน้าที่ วิธีปฏิบัติและสร้างความร่วมมือของเครือข่ายการลูกเสือไทย รวมทั้ง ต้องสร้างให้สาธารณชนเห็นคุณค่าและพัฒนาระบบฐานข้อมูลให้มีประสิทธิภาพ

อนุรัตน์ พันธุ์ศิลป์ (๒๕๕๕ : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการสร้างเสริมระเบียบวินัย นักเรียน โดยใช้ทักษะขบวนการทางลูกเสือ โรงเรียนมายอ(สถิตย์ภูผา) การวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้ มี วัตถุประสงค์ ๑. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและการพัฒนาการเสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียนโดยใช้ ขบวนการทางลูกเสือ โรงเรียนมายอ(สถิตย์ภูผา) ๒. เพื่อศึกษารูปแบบในการดำเนินการเสริมสร้าง ระเบียบวินัยนักเรียน โดยใช้ขบวนการทางลูกเสือ โรงเรียนมายอ(สถิตย์ภูผา) ๓. เพื่อดำเนินการ เสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียน โดยใช้ขบวนการทางลูกเสือ โรงเรียนมายอ(สถิตย์ภูผา) และ ๔. เพื่อ ศึกษากระบวนการและผลการเสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียน โรงเรียนมายอ(สถิตย์ภูผา) ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสนใจ สนับสนุนในด้านต่าง ๆ เช่น งบประมาณ ด้านกิจกรรมและมี ภาวะผู้นำในการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมให้บุคลากรได้มีการพัฒนาตนเอง ส่งเสริมระเบียบวินัยให้กับ ผู้เรียน รวมทั้งการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ ทำให้กิจกรรมด้านการส่งเสริมระเบียบวินัยนักเรียน โดยใช้ทักษะขบวนการทางลูกเสือ ประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี ด้านครูผู้สอน ครูมีบทบาทสำคัญใน การนำทักษะขบวนการทางลูกเสือมีช่วยแก้ไขปัญหาด้านระเบียบวินัย ให้เกิดขึ้นในโรงเรียน ซึ่งเป็ นการลดภาระในด้านอื่น ๆ อีกด้วย ตลอดจนครูผู้สอนได้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ เข้ารับการฝึกอบรม หลักสูตรต่าง ๆ และนำความรู้ความสามารถเหล่านั้นมาปรับเข้ากับบริบทของโรงเรียน ชุมชน ซึ่ง ผลดีต่อการเสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียน โดยใช้ทักษะขบวนการทางลูกเสือด้านผู้ปกครอง ชุมชน

หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เห็นความสำคัญของกิจกรรม ส่งเสริม ให้การสนับสนุน ด้านงบประมาณ ผู้ปกครองนักเรียนให้การสนับสนุน เห็นความสำคัญ และมีความยินดีที่นักเรียน โรงเรียนได้จัดกิจกรรมทางลูกเสืออย่างเต็มรูปแบบ ลดภาระในการปกครองนักเรียนของตนเองได้มาก ด้านผู้เรียน นักเรียนมีระเบียบวินัยมากขึ้น ภูมิใจในตนเอง รู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีความอดทนต่อความยากลำบาก มีความซื่อสัตย์ สุจริต ประหยัดอดออม อุบิสัย ใจคอที่ดีงาม รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีจิตสาธารณะ จิตอาสา รู้จักบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม เป็นลูกที่ดีของพ่อ แม่ เป็นศิษย์ที่ดีของครู ผลที่เกิดขึ้นมาจากการเสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียน โดยใช้ทักษะขบวนการทางลูกเสือ นั่นเอง

มนต์ชัย มั่นวศิน (๒๕๕๒ : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ ๑) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม ๒) แนวทางการพัฒนาในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยเก็บข้อมูลจากโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม จำนวน ๘ โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี สร้างขึ้นตามแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ และการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ (f) ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัย พบว่า ๑. แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน คือ ด้านการเตรียมความพร้อม ด้านการปฏิบัติกิจกรรม และด้านการประเมินผลกิจกรรมอยู่ในระดับมากและ ๒. แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม ควรวางแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือร่วมกัน พัฒนาบุคลากรด้านลูกเสือให้มีความรู้ความสามารถในการสอนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ปฏิบัติกิจกรรมตามแผนการสอนตามขั้นตอนการเปิดประชุมกอง วัดผลประเมินผลตามสภาพจริง ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติตามสภาพจริง

โกศล แยมกาญจนวัฒน์ (๒๕๕๒ : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาคู่มือการจัดกิจกรรมการพัฒนาวิสัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบของตนเองของนักเรียนโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการดอนคลัง การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำและประเมินคู่มือการจัดกิจกรรมการพัฒนาวิสัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบของตนเองของนักเรียนโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการดอนคลัง สำหรับครูที่รับผิดชอบในการจัดการสอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมฝึกให้นักเรียนเกิดการพัฒนาวิสัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบของตนเอง การจัดคู่มือได้ดำเนินการ ๓ ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ ๑ ศึกษาแนวทางการจัดทำคู่มือและหลักการเขียนคู่มือ ขั้นตอนที่ ๒ วางแผนในการดำเนินการจัดทำและเขียนโครงสร้างคู่มือ ขั้นตอนที่ ๓ ดำเนินการจัดทำและพัฒนาคู่มือ โดยนำโครงสร้างคู่มือไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ๕ คน พิจารณา แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุง และดำเนินการจัดทำคู่มือฉบับสมบูรณ์ ขั้นตอนที่ ๔ ตรวจสอบความเป็นไปได้ของคู่มือว่ามีความเหมาะสมในการนำไปใช้เพียงใด โดยนำคู่มือฉบับสมบูรณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ๑๕ คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ๕ คน นักวิชาการ ๕ คน และครูผู้ปฏิบัติการสอน ๕ คน ประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ

ผลการศึกษา ได้คู่มือการจัดกิจกรรมการพัฒนาวิสัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการตอนกลาง ประกอบด้วยคำชี้แจงในการใช้คู่มือสาระน่ารู้สำหรับครูผู้จัดกิจกรรม รูปแบบของการจัดกิจกรรม พัฒนาวิสัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านการงานที่ได้รับมอบหมายด้านการกระทำของตนเอง และด้านการตรงต่อเวลา สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ ๓ โครงสร้างของกิจกรรมประกอบด้วยสาระสำคัญ จุดประสงค์ ระยะเวลา วิธีการดำเนินการ สื่ออุปกรณ์ การประเมินผล และข้อเสนอแนะจากสรุปผลการตรวจสอบความเป็นไปได้ของคู่มือการจัดกิจกรรมการพัฒนาวิสัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการตอนกลางผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าคู่มือสามารถนำไปปฏิบัติได้ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง/สามารถนำไปปฏิบัติได้มากที่สุด ($\bar{X} = ๔๗.๔๐$ S.D. = ๓.๓๓)

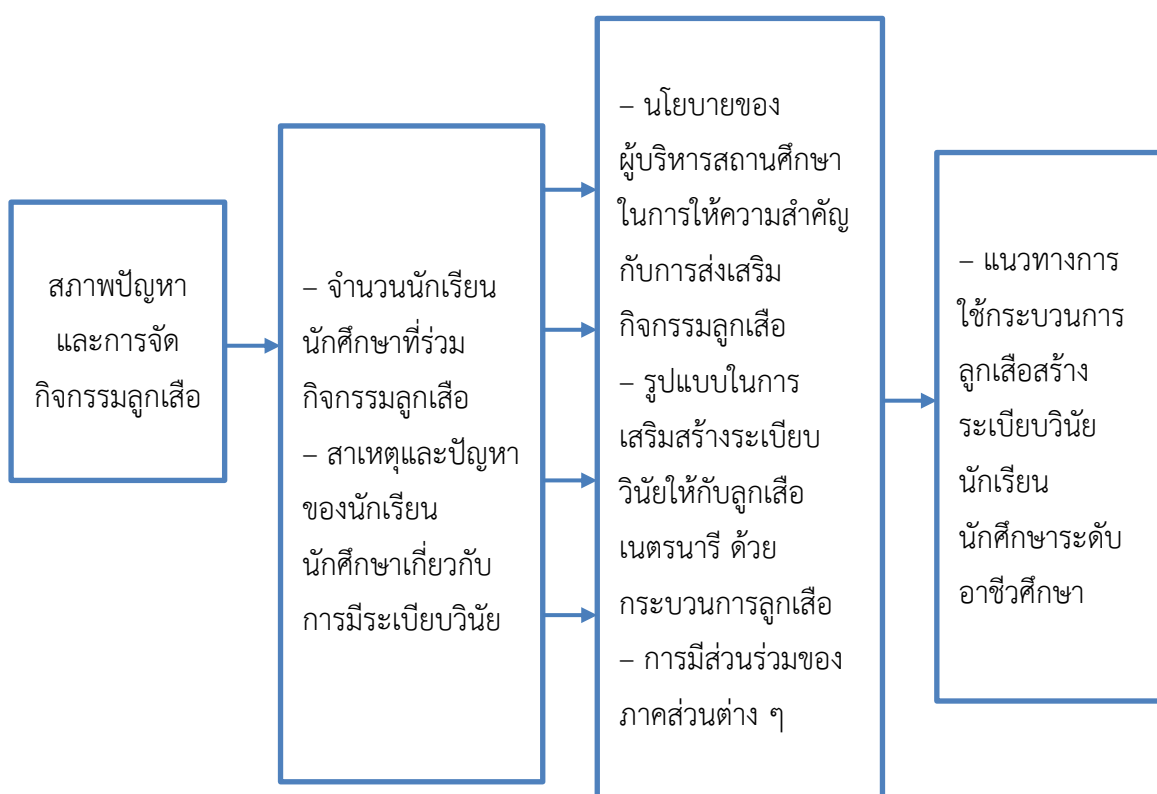
พรสิริ มั่นคง (๒๕๔๙ : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษารายละเอียดประกอบที่มีอิทธิพลต่อความมีวิสัยในตนเองของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ ๑ โรงเรียนเทคโนโลยีกรุงเทพ เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความมีวิสัยในตนเองของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ ๑ โรงเรียนเทคโนโลยีกรุงเทพ เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร องค์ประกอบที่ศึกษาแบ่งเป็น ๓ ด้าน คือ องค์ประกอบด้านส่วนตัว ได้แก่ สาขาวิชาที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นิสัยในการเรียน ความเชื่ออำนาจในตน และค่าใช้จ่ายต่อเดือน องค์ประกอบด้านครอบครัว ได้แก่ รายได้ของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง สถานภาพของผู้ปกครอง และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ ๑ โรงเรียนเทคโนโลยีกรุงเทพ เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา ๒๕๔๘ จำนวน ๒๔ คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความมีวิสัยในตนเองของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ ๑ โรงเรียนเทคโนโลยีกรุงเทพ เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ ๑. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวิสัยในตนเองของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ ๑ โรงเรียนเทคโนโลยีกรุงเทพ เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ มี ๗ องค์ประกอบ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ($X_{๕}$) นิสัยในการเรียน ($X_{๑๔}$) ความเชื่ออำนาจในตน ($X_{๑๕}$) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ($X_{๑๖}$) ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน ($X_{๑๗}$) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ ($X_{๑๘}$) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ($X_{๑๙}$) และตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวิสัยในตนเองของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ ๑ โรงเรียนเทคโนโลยีกรุงเทพ เขตพระโขนง กรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ มี ๑ องค์ประกอบ ได้แก่ สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง ผู้ปกครองหย่าร้างกัน ($X_{๒}$) ๒. องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความมีวิสัยในตนเองของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ ๑ โรงเรียนเทคโนโลยีกรุงเทพ เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ มี ๑ องค์ประกอบ ได้แก่ สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง : บิดามารดาอยู่ร่วมกัน ($X_{๓}$) ๓. องค์ประกอบที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความมีวิสัยในตนเองของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ ๑

โรงเรียนเทคโนโลยีกรุงเทพ เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร มี ๑๐ องค์กรประกอบ ได้แก่สาขาวิชาที่ศึกษา : สาขาวิชาอิเล็กทรอนิกส์ ($X_{๑๐}$) สาขาวิชาที่ศึกษา : สาขาวิชาช่างไฟฟ้า ($X_{๑๑}$) สาขาวิชาที่ศึกษา : สาขาวิชาช่างกลโรงงาน ($X_{๑๒}$) สาขาวิชาที่ศึกษา : สาขาวิชาช่างกลโรงงาน ($X_{๑๓}$) ค่าใช้จ่ายต่อเดือน ($X_{๑๔}$) รายได้ของผู้ปกครอง ($X_{๑๕}$) สถานภาพสมรสของบิดามารดา : บิดา มารดาถึงแก่กรรม ($X_{๑๖}$) อาชีพของผู้ปกครอง : รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ ($X_{๑๗}$) อาชีพของผู้ปกครอง : รับจ้าง ($X_{๑๘}$) อาชีพของผู้ปกครอง : ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว ($X_{๑๙}$) ๔. องค์กรประกอบที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ ๑ โรงเรียนเทคโนโลยีกรุงเทพ เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร โดยเรียงลำดับจากตัวพยากรณ์ที่มีอิทธิพลมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ มี ๔ องค์กรประกอบ ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ ($X_{๑๔}$) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ($X_{๑๕}$) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ($X_{๑๖}$) และนิสัยในการเรียน ($X_{๑๗}$) โดยองค์กรประกอบทั้ง ๔ องค์กรประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ ๑ โรงเรียนเทคโนโลยีกรุงเทพ เขตพระโขนง กรุงเทพมหานครได้ร้อยละ ๔๓

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้กรอบแนวคิดอริยสัจสี่ คือ ทุกข์ - ปัญหา สมุทัย - การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา นิโรธ - การหาวิธีการแก้ปัญหา มรรค - การจัดทำแนวทางในการปฏิบัติ/วิธีแก้ปัญหา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังนี้

แผนภาพที่ ๒ - ๓ กรอบแนวคิดของการวิจัย

৫৩

บทที่ ๓

สภาพปัญหา และการจัดกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษา อาชีวศึกษา

จังหวัดชัยภูมิตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือบริเวณใจกลางของประเทศ เส้นรุ้งที่ ๑๕ องศาเหนือ เส้นแวงที่ ๑๐๒ องศาตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเล ๖๓๑ ฟุต ห่างจากกรุงเทพฯ โดยทางรถยนต์ ๓๓๒ กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ ๑๒,๗๗๘.๓ ตารางกิโลเมตร หรือ ๗,๘๘๖,๔๒๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗.๖ ของพื้นที่ทั้งหมดของภาค และร้อยละ ๒.๕ ของพื้นที่ทั้งประเทศ มีเนื้อที่ใหญ่เป็นอันดับ ๓ ของภาค และใหญ่เป็นอันดับ ๗ ของประเทศ แบ่งการปกครองออกเป็น ๑๖ อำเภอ ๑๒๓ ตำบล ๑,๖๑๗ หมู่บ้าน ๒๘ ชุมชน ประกอบด้วย

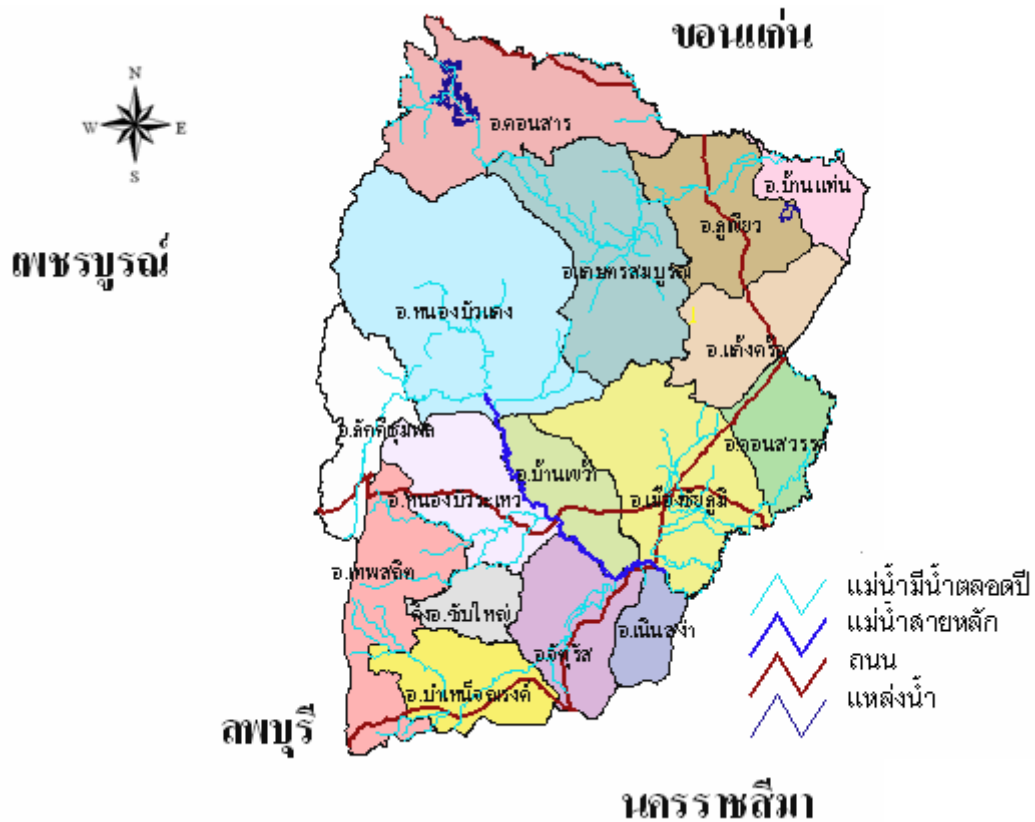
(๑) อำเภอเมืองชัยภูมิ	(๒) อำเภอภูเขียว
(๓) อำเภอจัตุรัส	(๔) อำเภอแก้งคร้อ
(๕) อำเภอเกษตรสมบูรณ์	(๖) อำเภอหนองบัวแดง
(๗) อำเภอกอนสาร	(๘) อำเภอบ้านเขว้า
(๙) อำเภอกอนสวรรค์	(๑๐) อำเภอบำเหน็จณรงค์
(๑๑) อำเภอเทพสถิต	(๑๒) อำเภอบ้านแท่น
(๑๓) อำเภอหนองบัวระเหว	(๑๔) อำเภอภักดีชุมพล
(๑๕) อำเภอเนินสง่า	(๑๖) อำเภอซับใหญ่

มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ จังหวัดขอนแก่น และเพชรบูรณ์
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ จังหวัดขอนแก่น และนครราชสีมา
ทิศใต้	ติดต่อกับ จังหวัดนครราชสีมา
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ จังหวัดลพบุรี และเพชรบูรณ์

โดยมีแผนที่แสดงที่ตั้งและอาณาเขต ดังแผนภาพที่ ๓ - ๑

แผนภาพที่ ๓ - ๑ แผนที่แสดงที่ตั้งและอาณาเขตของจังหวัดชัยภูมิ

ข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษาอาชีวศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ

สถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ ประกอบด้วย สถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐบาล ๕ แห่ง คือ วิทยาลัยเทคนิคชัยภูมิ วิทยาลัยสารพัดช่างชัยภูมิ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชัยภูมิ วิทยาลัยการอาชีพบำเหน็จณรงค์ และวิทยาลัยการอาชีพแก้งคร้อ ส่วนสถานศึกษาอาชีวศึกษาของเอกชน ๓ แห่ง คือ วิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิ วิทยาลัยเทคโนโลยีบางกอก และวิทยาลัยอาชีวศึกษาไทเฉลิมราชชัยภูมิ โดยมีรายละเอียดข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษาดังนี้

๑. วิทยาลัยเทคนิคชัยภูมิ

ที่ตั้ง ๒๖๐ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

วิสัยทัศน์ วิทยาลัยเทคนิคชัยภูมิเป็นแหล่งผลิตและพัฒนาศักยภาพกำลังคนอาชีวศึกษาสู่ตลาดแรงงานไทยและประชาคมอาเซียน บนพื้นฐานแห่งปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

พันธกิจ

๑. จัดการเรียนการสอนด้านวิชาชีพ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและฝึกประสบการณ์จริง
๒. พัฒนาผู้สอนให้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเพิ่มศักยภาพวิชาชีพสู่

มาตรฐานสากล

๓. เปิดโอกาสให้ชุมชน สถานประกอบการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา

อัตลักษณ์ ทักษะเยี่ยม เปี่ยมคุณธรรม

เอกลักษณ์ บริการวิชาชีพสู่ชุมชน

จำนวนบุคลากรของโรงเรียน ปีการศึกษา ๒๕๖๐ จำนวนทั้งสิ้น ๒๐๑ คน

ประกอบด้วย

– ผู้บริหาร/รองผู้อำนวยการ	จำนวน	๔	คน
– ครูผู้สอน	จำนวน	๘๒	คน
– ครูอัตราจ้าง	จำนวน	๕๒	คน
– บุคลากรทางการศึกษา	จำนวน	๑๐	คน
– ลูกจ้างประจำ	จำนวน	๓	คน
– ลูกจ้างชั่วคราว	จำนวน	๕๐	คน

จำนวนนักเรียน นักศึกษา จำนวนทั้งสิ้น ๓,๓๒๓ คน (ข้อมูล ณ วันที่ ๖

พฤศจิกายน ๒๕๖๐) ดังแสดงในตารางที่ ๓ - ๑

ตารางที่ ๓ - ๑ จำนวนนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคชัยภูมิ

ชั้นปี	จำนวนทั้งหมด (คน)	ชาย (คน)	หญิง (คน)
ปวช.๑	๖๒๒	๔๒๖	๑๙๖
ปวช.๒	๕๕๙	๓๔๖	๒๑๓
ปวช.๓	๕๐๘	๓๔๕	๑๖๓
รวม ปวช.	๑,๖๘๙	๑,๑๑๗	๕๗๒
ปวส.๑	๘๓๐	๕๔๒	๒๘๘
ปวส.๒	๘๐๔	๕๐๓	๓๐๑
รวม ปวส.	๑,๖๓๔	๑,๐๔๕	๕๘๙
รวมทั้งหมด	๓,๓๒๓	๒,๑๖๒	๑,๑๖๑

๒. วิทยาลัยสารพัดช่างชัยภูมิ

ที่ตั้ง ๓๘๐ ถนนโนนม่วง ตำบลในเมือง อำเภอเมืองชัยภูมิ

จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

วิสัยทัศน์ ผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพได้มาตรฐานระดับสากล สอดคล้องกับชุมชนและความต้องการของสถานประกอบการ

พันธกิจ

๑. จัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมอาชีพให้ได้มาตรฐาน
๒. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัยคุณธรรม จริยธรรม
๓. พัฒนาผู้เรียน มุ่งสู่การประกอบอาชีพ และดำรงตนอยู่ได้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

อัตลักษณ์ ทักษะเยี่ยม เปี่ยมคุณธรรม

เอกลักษณ์ บริการวิชาชีพสู่ชุมชน

จำนวนบุคลากรของโรงเรียน ปีการศึกษา ๒๕๖๐ จำนวนทั้งสิ้น ๙๒ คน ประกอบด้วย

- ผู้บริหาร/รองผู้อำนวยการ	จำนวน	๔	คน
- ครูผู้สอน	จำนวน	๒๔	คน
- ครูอัตราจ้าง	จำนวน	๑๑	คน
- บุคลากรทางการศึกษา	จำนวน	๑๘	คน
- ลูกจ้างประจำ	จำนวน	๖	คน
- ลูกจ้างชั่วคราว	จำนวน	๒๙	คน

จำนวนนักเรียน นักศึกษา จำนวนทั้งสิ้น ๓๔๔ คน (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๐) ดังแสดงในตารางที่ ๓ - ๒

ตารางที่ ๓ - ๒ จำนวนนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยสารพัดช่างชัยภูมิ

ชั้นปี	จำนวนทั้งหมด (คน)	ชาย (คน)	หญิง (คน)
ปวช.๑	๒๐๗	๑๒๔	๘๓
ปวช.๒	๒๑๕	๑๔๓	๗๒
ปวช.๓	๑๓๕	๘๘	๔๗
รวม ปวช.	๕๕๗	๓๕๕	๒๐๒

ตารางที่ ๓ - ๒ (ต่อ)

ชั้นปี	จำนวนทั้งหมด (คน)	ชาย (คน)	หญิง (คน)
ปวส.๑	๗๖	๔๕	๓๑
ปวส.๒	๑๑๑	๖๘	๔๓
รวม ปวส.	๑๘๗	๑๑๓	๗๔
รวมทั้งหมด	๗๔๔	๔๖๘	๒๗๖

๓. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชัยภูมิ

ที่ตั้ง ๑๑๕ ถนนนิเวศรัตน์ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

จำนวนบุคลากรของโรงเรียน ปีการศึกษา ๒๕๖๐ จำนวนทั้งสิ้น ๗๗ คน

ประกอบด้วย

- ผู้บริหาร/รองผู้อำนวยการ	จำนวน	๔	คน
- ครูผู้สอน	จำนวน	๔๑	คน
- ครูอัตราจ้าง	จำนวน	๔	คน
- บุคลากรทางการศึกษา	จำนวน	๓	คน
- ลูกจ้างประจำ	จำนวน	๑๑	คน
- ลูกจ้างชั่วคราว	จำนวน	๑๔	คน

จำนวนนักเรียน นักศึกษา จำนวนทั้งสิ้น ๗๔๔ คน (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน

๒๕๖๐) ดังแสดงในตารางที่ ๓ - ๓

ตารางที่ ๓ - ๓ จำนวนนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชัยภูมิ

ชั้นปี	จำนวนทั้งหมด (คน)	ชาย (คน)	หญิง (คน)
ปวช.๑	๖๔	๓๐	๓๔
ปวช.๒	๖๖	๔๐	๒๖
ปวช.๓	๙๓	๕๓	๔๐
รวม ปวช.	๒๒๓	๑๒๓	๑๐๐
ปวส.๑	๔๕	๒๗	๑๘
ปวส.๒	๑๑๒	๘๐	๓๒
รวม ปวส.	๑๕๗	๑๐๗	๕๐
รวมทั้งหมด	๓๘๐	๒๓๐	๑๕๐

๔. วิทยาลัยการอาชีพแก้งคร้อ

ที่ตั้ง ๑๘๙ หมู่ ๓ ตำบลช่องสามหมอ อำเภอแก้งคร้อ
จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๑๕๐

วิสัยทัศน์ มุ่งมั่นในการบริหารจัดการอาชีวศึกษา พัฒนาผู้เรียนด้านวิชาชีพพร้อมกับสถานประกอบการให้มีคุณภาพได้มาตรฐานสากล สร้างสรรค์นวัตกรรมและงานวิจัย นำสู่การบริการชุมชน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

พันธกิจ

๑. บริหารจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพทั้งในและนอกระบบให้มีคุณภาพมาตรฐาน โดยเปิดโอกาสให้ชุมชน สถานประกอบการ มีส่วนร่วมจัดการศึกษา

๒. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษานักเรียน นักศึกษา โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับองค์กรภายนอกภาครัฐและเอกชน ให้มีความรู้มาตรฐานวิชาชีพและมีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ

๓. ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา

๔. ส่งเสริมการวิจัย นวัตกรรม การพัฒนาองค์ความรู้ นำสู่ชุมชนอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน

๕. ส่งเสริมครู บุคลากรและผู้เรียน ได้ดำเนินกิจกรรมการทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีและสิ่งแวดล้อม

๖. บูรณาการจัดการศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

อัตลักษณ์ เรียนรู้งาน ทักษะเด่น เน้นจิตอาสา

เอกลักษณ์ ฝึกทักษะ อาชีพบริการ

จำนวนบุคลากรของโรงเรียน ปีการศึกษา ๒๕๖๐ จำนวนทั้งสิ้น ๖๐ คน

ประกอบด้วย

– ผู้บริหาร/รองผู้อำนวยการ	จำนวน	๕	คน
– ครูผู้สอน	จำนวน	๑๑	คน
– ครูอัตราจ้าง	จำนวน	๑๐	คน
– บุคลากรทางการศึกษา	จำนวน	๖	คน
– ลูกจ้างประจำ	จำนวน	–	คน
– ลูกจ้างชั่วคราว	จำนวน	๒๘	คน

จำนวนนักเรียน นักศึกษา จำนวนทั้งสิ้น ๑,๔๐๓ คน (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๐) ดังแสดงในตารางที่ ๓ – ๔

ตารางที่ ๓ - ๔ จำนวนนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพแก้งคร้อ

ชั้นปี	จำนวนทั้งหมด (คน)	ชาย (คน)	หญิง (คน)
ปวช.๑	๔๗๑	๓๐๓	๑๖๘
ปวช.๒	๒๙๗	๑๘๑	๑๑๖
ปวช.๓	๒๕๙	๑๗๕	๘๔
รวม ปวช.	๑,๐๒๗	๖๕๙	๓๖๘
ปวส.๑	๒๓๓	๑๔๙	๘๔
ปวส.๒	๑๔๓	๑๐๐	๔๓
รวม ปวส.	๓๗๖	๒๔๙	๑๒๗
รวมทั้งหมด	๑,๔๐๓	๙๐๘	๔๙๕

๕. วิทยาลัยการอาชีพบำเหน็จณรงค์

ที่ตั้ง ๑ หมู่ ๑๕ ถนนบำเหน็จณรงค์ – ซับใหญ่ ตำบลบ้านชวน

อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๑๓๐

วิสัยทัศน์ สถานศึกษาคณะคุณธรรม จริยธรรม นำสู่การเรียนรู้ร่วมกับสถานประกอบการ บริการวิชาการ วิชาชีพสู่ชุมชน บนพื้นฐานของเทคโนโลยี นวัตกรรม

พันธกิจ

๑. พัฒนาผู้เรียนที่มีคุณธรรม ความรู้ ทักษะวิชาชีพตรงกับความต้องการของสังคม ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๒. การขยายโอกาสทางการศึกษาวิชาชีพอย่างทั่วถึงและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของคนทุกระดับ

๓. การส่งเสริมให้ครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษาออกให้บริการ วิชาการ วิชาชีพแก่ชุมชน

๔. การดำรงไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ของท้องถิ่น

๕. การส่งเสริมให้ครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษา มีจิตสำนึกในการ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๖. การสร้างเครือข่ายและส่งเสริมความร่วมมือกับสถานประกอบการและองค์กร อื่น ๆ

๗. การส่งเสริม และสนับสนุนให้ครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษา ได้ พัฒนาระบบการเรียนรู้จากการวิจัย พัฒนานวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์

๘. การพัฒนาระบบการบริหารจัดการด้วยหลักธรรมาภิบาล

อัตลักษณ์ ทำเป็น สร้างได้ บริการดี โดย “ทำเป็น” คือ สามารถนำความรู้ทฤษฎี มาประยุกต์สู่การปฏิบัติ คิด วิเคราะห์แก้ปัญหาได้ซ่อมได้ตามมาตรฐานสาขางาน “สร้างได้” คือตก

ผลึกทางความคิดสร้างองค์ความรู้นวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์ ชี้นำงาน โครงการต่อยอดเทคโนโลยีตอบสนองชุมชน สังคม “บริการดี” คือ ใช้ความรู้ในสาขาวิชาชีพมีจิตอาสาบริการสังคมโดยบูรณาการการเรียนรู้ผ่านโครงการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน โครงการอำเภอเคลื่อนที่ โครงการอาชีวศึกษาร่วมด้วยช่วยประชาชน การสอนหลักสูตรระยะสั้น ๑๐๘ อาชีพการทำนุบำรุงศาสนาอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและรักษาสิ่งแวดล้อม

เอกลักษณ์ บูรณาการความรู้ สู่อุตสาหกรรม

จำนวนบุคลากรของโรงเรียน ปีการศึกษา ๒๕๖๐ จำนวนทั้งสิ้น ๕๗ คน

ประกอบด้วย

- ผู้บริหาร/รองผู้อำนวยการ	จำนวน	๓	คน
- ครูผู้สอน	จำนวน	๒๖	คน
- ครูอัตราจ้าง	จำนวน	๔	คน
- บุคลากรทางการศึกษา	จำนวน	-	คน
- ลูกจ้างประจำ	จำนวน	-	คน
- ลูกจ้างชั่วคราว	จำนวน	๒๔	คน

จำนวนนักเรียน นักศึกษา จำนวนทั้งสิ้น ๔๕๕ คน (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน

๒๕๖๐) ดังแสดงในตารางที่ ๓ - ๕

ตารางที่ ๓ - ๕ จำนวนนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพบำเหน็จณรงค์

ชั้นปี	จำนวนทั้งหมด (คน)	ชาย (คน)	หญิง (คน)
ปวช.๑	๑๒๒	๘๐	๔๒
ปวช.๒	๑๐๘	๗๖	๓๒
ปวช.๓	๘๐	๕๕	๒๕
รวม ปวช.	๓๑๐	๒๑๑	๙๙
ปวส.๑	๗๒	๓๔	๓๘
ปวส.๒	๗๓	๕๔	๑๙
รวม ปวส.	๑๔๕	๘๘	๕๗
รวมทั้งหมด	๔๕๕	๒๙๙	๑๕๘

๖. วิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิ

ที่ตั้ง ๑๕๑ หมู่ ๗ ตำบลกุดเกาะ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๑๒๐

วิสัยทัศน์ มุ่งพัฒนามาตรฐานวิชาชีพ ให้ทันต่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ ใส่ใจต่อ

สิ่งแวดล้อม

พันธกิจ

๑. มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถด้านทักษะวิชาชีพ
๒. ผลิตบุคลากรตามความต้องการตลาดแรงงาน ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง
๓. มุ่งเน้นด้านความรู้ด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยเฉพาะด้านคอมพิวเตอร์ ภาษาต่างประเทศ

๔. ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณของความเป็นครู

๕. ส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ที่สะอาด ร่มรื่น และสวยงาม

อัตลักษณ์ บุคลิกดี มีทักษะ จิตอาสา พัฒนาสังคม

เอกลักษณ์ อ่อนน้อม ทักทาย ยิ้มง่าย ไหว้เก่ง

จำนวนบุคลากรของโรงเรียน ปีการศึกษา ๒๕๖๐ จำนวนทั้งสิ้น ๑๙ คน

ประกอบด้วย

- ผู้บริหาร/รองผู้อำนวยการ	จำนวน	๓	คน
- ครูผู้สอน	จำนวน	๑๖	คน
- ครูอัตราจ้าง	จำนวน	--	คน
- บุคลากรทางการศึกษา	จำนวน	-	คน
- ลูกจ้างประจำ	จำนวน	-	คน
- ลูกจ้างชั่วคราว	จำนวน	-	คน

จำนวนนักเรียน นักศึกษา จำนวนทั้งสิ้น ๓๑๗ คน (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน

๒๕๖๐) ดังแสดงในตารางที่ ๓ - ๖

ตารางที่ ๓ - ๖ จำนวนนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิ

ชั้นปี	จำนวนทั้งหมด (คน)	ชาย (คน)	หญิง (คน)
ปวช.๑	๘๙	๔๖	๔๓
ปวช.๒	๙๗	๔๖	๕๑
ปวช.๓	๔๙	๓๑	๑๘
รวม ปวช.	๒๓๕	๑๒๓	๑๑๒
ปวส.๑	๔๙	๒๕	๒๔
ปวส.๒	๓๓	๒๓	๑๐
รวม ปวส.	๘๒	๔๘	๓๔
รวมทั้งหมด	๓๑๗	๑๗๑	๑๔๖

๗. วิทยาลัยเทคโนโลยีบางกอก

ที่ตั้ง ๔๓๒ หมู่ที่ ๑๒ ถนนหนองบัวแดง อำเภอหนองบัวแดง
จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๑๐๐

ปรัชญา วิชาการเยี่ยม เปี่ยมคุณธรรม ก้าวล้ำเทคโนโลยี

จำนวนบุคลากรของโรงเรียน ปีการศึกษา ๒๕๖๐ จำนวนทั้งสิ้น ๒๔ คน

ประกอบด้วย

- ผู้บริหาร/รองผู้อำนวยการ	จำนวน	๓	คน
- ครูผู้สอน	จำนวน	๑๗	คน
- ครูอัตราจ้าง	จำนวน	๑	คน
- บุคลากรทางการศึกษา	จำนวน	-	คน
- ลูกจ้างประจำ	จำนวน	๓	คน
- ลูกจ้างชั่วคราว	จำนวน	-	คน

จำนวนนักเรียน นักศึกษา จำนวนทั้งสิ้น ๓๑๗ คน (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน

๒๕๖๐) ดังแสดงในตารางที่ ๓ - ๗

ตารางที่ ๓ - ๗ จำนวนนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีบางกอก

ชั้นปี	จำนวนทั้งหมด (คน)	ชาย (คน)	หญิง (คน)
ปวช.๑	๑๖๗	๘๓	๘๔
ปวช.๒	๑๘๓	๑๐๕	๗๘
ปวช.๓	๑๔๙	๙๓	๕๖
รวม ปวช.	๔๙๙	๒๘๑	๒๑๘
ปวส.๑	๑๗	๔	๑๓
ปวส.๒	๕	๒	๓
รวม ปวส.	๒๒	๖	๑๖
รวมทั้งหมด	๕๒๑	๒๘๗	๒๓๔

๘. วิทยาลัยอาชีวศึกษาไทรโยควิทยาราชภัฏ

ที่ตั้ง ๑๕๕ หมู่ ๑๑ ตำบลหนองบัวแดง อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๒๑๐

จำนวนบุคลากรของโรงเรียน ปีการศึกษา ๒๕๖๐ จำนวนทั้งสิ้น ๑๙ คน

ประกอบด้วย

- ผู้บริหาร/รองผู้อำนวยการ	จำนวน	๕	คน
- ครูผู้สอน	จำนวน	๖	คน
- ครูอัตราจ้าง	จำนวน	๑	คน
- บุคลากรทางการศึกษา	จำนวน	๕	คน
- ลูกจ้างประจำ	จำนวน	๑	คน
- ลูกจ้างชั่วคราว	จำนวน	๑	คน

จำนวนนักเรียน นักศึกษา จำนวนทั้งสิ้น ๓๘๐ คน (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน

๒๕๖๐) ดังแสดงในตารางที่ ๓ - ๘

ตารางที่ ๓ - ๘ จำนวนนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยไทรโยควิทยาราชภัฏ

ชั้นปี	จำนวนทั้งหมด (คน)	ชาย (คน)	หญิง (คน)
ปวช.๑	๑๐๓	๕๖	๔๗
ปวช.๒	๙๐	๕๘	๓๒
ปวช.๓	๕๙	๓๑	๒๘
รวม ปวช.	๒๕๒	๑๔๕	๑๐๗
ปวส.๑	๔๙	๓๒	๑๗
ปวส.๒	๗๙	๓๙	๔๐
รวม ปวส.	๑๒๘	๗๑	๕๗
รวมทั้งหมด	๓๘๐	๒๑๖	๑๖๔

ประเด็นการสนทนากลุ่ม

ในการศึกษาแนวทางการเสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษา ด้วยกระบวนการลูกเสือของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ในจังหวัดชัยภูมิ ครั้งนี้ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion – FGD) มีผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ประธานอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิหรือผู้แทน ผู้บริหารสถานศึกษา ครู/อาจารย์ผู้รับผิดชอบกิจกรรมลูกเสือ จำนวนสถานศึกษาละ ๑ – ๒ คน ตัวแทนลูกเสือวิสามัญ จำนวนสถานศึกษาละ ๓ คน โดยมีประเด็นการสนทนากลุ่ม ดังนี้

๑. ผู้บริหารสถานศึกษา

มีประเด็นการสนทนากลุ่ม ดังนี้

๑. ท่านมีการกำหนดนโยบายในการเสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษาด้วยกระบวนการลูกเสือ หรือไม่ อย่างไร รวมทั้งมีวิธีการ หรือขั้นตอนการบริหารงานอย่างไร ที่จะทำให้ประสบผลสำเร็จ มีผลงานที่ประจักษ์ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยเฉพาะกิจกรรมลูกเสือ

๒. ท่านมีการควบคุม กำกับ นิเทศ ติดตามงานการจัดการเรียนการสอน/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้วยกระบวนการลูกเสืออย่างไร

๓. ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา มีอะไรบ้าง มีวิธีการแก้ไขอย่างไร

๔. ท่านคิดว่า สาเหตุของปัญหาระเบียบวินัยของนักเรียน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา มีสาเหตุมาจากอะไร

๕. ท่านมีแนวทางแก้ไขปัญหาระเบียบวินัยของนักเรียน นักศึกษาในสถานศึกษาของท่านอย่างไร

๖. ผลงานที่เกิดจากการแก้ไขปัญหาของสถานศึกษาของท่าน หรือการจัดการเรียนการสอน/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้วยกระบวนการลูกเสือ ที่สามารถนำไปเป็นแบบอย่างที่ดี (Best Practice) มีหรือไม่ ถ้ามีโปรดระบุ

๗. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการเสริมสร้างระเบียบวินัยโดยใช้กระบวนการลูกเสือ

๒. ครูผู้สอน

มีประเด็นการสนทนากลุ่ม ดังนี้

๑. สถานศึกษาของท่านมีนโยบายในการเสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษาด้วยกระบวนการลูกเสือ หรือไม่ อย่างไร

๒. สถานศึกษาของท่านมีการส่งเสริมครูผู้สอน เพื่อพัฒนากิจกรรมลูกเสือ หรือไม่ อย่างไร

๓. ท่านจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษาด้วยกระบวนการลูกเสือ อย่างไร

๔. ในสถานศึกษาของท่านมี “แนวทางการเสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษาด้วยกระบวนการลูกเสือ” หรือไม่ และดำเนินการอย่างไร

๕. ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา มีอะไรบ้าง มีวิธีการแก้ไขอย่างไร

๖. ท่านคิดว่าสาเหตุของปัญหาระเบียบวินัยของเรียน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา มีสาเหตุมาจากอะไร

๗. ท่านมีแนวทางแก้ไขปัญหาระเบียบวินัยของเรียน นักศึกษาในสถานศึกษาของท่านอย่างไร

๘. ผลงานที่เกิดจากการแก้ไขปัญหาของสถานศึกษาของท่าน หรือการจัดการเรียน การสอน/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้วยกระบวนการลูกเสือ ที่สามารถนำไปเป็นแบบอย่างที่ดี (Best Practice) มีหรือไม่ ถ้ามีโปรดระบุ

๙. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการเสริมสร้างระเบียบวินัย โดยใช้กระบวนการลูกเสือ

๓. นักเรียน

มีประเด็นการสนทนากลุ่ม ดังนี้

๑. นักเรียน นักศึกษาคิดว่าสถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอน/กิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนด้วยกระบวนการลูกเสือ เหมาะสมแล้วหรือไม่ อย่างไร

๒. ในการเรียนการสอนวิชาลูกเสือ นักเรียน นักศึกษาได้ทำกิจกรรมอะไรบ้าง

๓. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการเสริมสร้างระเบียบวินัย โดยใช้กระบวนการลูกเสือ

สรุปสภาพปัญหาและการจัดกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษาอาชีวศึกษา

ปัจจุบันกิจการลูกเสือประสบปัญหาในทุกด้าน และไม่ได้รับการเหลียวแลจากผู้มีส่วน เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนรับผิดชอบอย่างที่ควรจะเป็น แม้จะมีพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกาศใช้อย่างเป็นทางการก็ตามแต่กิจการลูกเสือกลับไม่ได้รับความนิยมนำมาให้ความสำคัญ เท่าที่ควรกรณีดังกล่าวอาจมีสาเหตุมาจากมากมายหลายประการที่ส่งผลให้กิจการลูกเสือไทยซบเซา อย่างต่อเนื่อง ทั้งในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน ที่ควรต้องมีการปรับปรุงให้มีความ ทันสมัย เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน อีกทั้งหลักสูตรยังต้องมีความท้าทายจึงจะ เป็นแรงดึงดูดสำคัญให้กิจกรรมลูกเสือได้รับความสนใจเพิ่มมากยิ่งขึ้นปัญหาโครงสร้างสภาลูกเสือ แห่งชาติ กรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ เลขาธิการสำนักงานลูกเสือไทย และโครงสร้างลูกเสือใน ส่วนภูมิภาค ที่ยังคงมีปัญหาและยังไม่มี ความเหมาะสมทั้งในส่วนของการผู้ทรงคุณวุฒิ สัดส่วน

ที่มาของคณะกรรมการด้านต่าง ๆ ปัญหาในการบริหารจัดการกิจการลูกเสือปัญหาด้านการต่างประเทศ ปัญหาเกี่ยวกับลิขสิทธิ์เครื่องหมายลูกเสือ ปัญหาค่ายลูกเสือจำนวนมากที่ถูกปล่อยทิ้งร้าง และไม่ได้ปรับปรุงเหลียวแลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เป็นต้น (คณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ, ๒๕๖๐ : ๑๐)

ในส่วนการจัดกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ในจังหวัดชัยภูมิ ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งมาจากหลายสาเหตุ ดังนี้

๑. สถานศึกษาอาชีวศึกษาของเอกชนบางแห่งยังไม่สามารถดำเนินการขออนุมัติตั้งกลุ่มกองลูกเสือ และแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาลูกเสือได้ เนื่องจากไม่มีผู้ผ่านการอบรม ไม่เป็นไปตามข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาชีพ พ.ศ. ๒๕๐๙, ๒๕๒๒, ๒๕๒๕, ๒๕๒๘ และ ๒๕๒๙ ข้อ ๖๔ การจัดตั้งกลุ่มหรือกองลูกเสือต้องได้รับอนุญาตจากเลขาธิการสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ หรือผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัดแล้วแต่กรณี และตามข้อบังคับคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาลูกเสือ พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๗ ผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัดเป็นผู้แต่งตั้งผู้บังคับบัญชาลูกเสือตามเขตจังหวัด

๒. ผู้บริหาร ครูผู้สอน บุคลากรผู้สอนกิจกรรมลูกเสือบางท่าน ยังไม่ผ่านการฝึกอบรม ทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการจัดกิจกรรมลูกเสือ ขาดทักษะทางลูกเสือ หรือทักษะการจัดกิจกรรมบางกิจกรรม เช่น นันทนาการ การร้องเพลง

๓. บุคลากรที่ผ่านการอบรม มีการย้ายเข้า – ออกตลอดเวลา รวมทั้งครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือบางท่าน สอนด้วยความจำใจ ไม่มีใจรักในกิจกรรมลูกเสือ ทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมลูกเสือได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

๔. การจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ ครูผู้สอนยังไม่เข้าใจในหลักสูตรและเนื้อหาในการสอนกิจกรรมลูกเสือ ขาดการศึกษาคู่มือลูกเสือวิสามัญอย่างจริงจัง รวมทั้งกิจกรรมลูกเสือเป็นกิจกรรมกลางแจ้ง เมื่อพบกับสภาพอากาศที่ร้อนมาก ๆ อาจทำให้ผู้สอนและผู้เรียนเกิดความท้อถอยในการเรียนได้

๕. งบประมาณในการฝึกอบรม ซึ่งผู้เข้าอบรมต้องจ่ายเอง ยกเว้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดให้ฟรี หรือสถานศึกษาบางแห่งสนับสนุนงบประมาณทั้งหมด หรือสนับสนุนให้เพียงบางส่วน รวมทั้งงบประมาณในการจัดกิจกรรมลูกเสือ การจัดซื้ออุปกรณ์ลูกเสือไม่เพียงพอ นอกจากนี้นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ ๑ (ปวช.๑) บางคนขาดแคลนงบประมาณในการจัดซื้อชุดลูกเสือที่ถูกต้องตามระเบียบ

๖. สถานศึกษาขาดการนิเทศและติดตามประเมินผล รวมทั้งการรายงานผลการจัดกิจกรรมลูกเสืออย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม

บทที่ ๔

แนวทางการใช้กระบวนการลูกเสือสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา

การศึกษา เรื่อง แนวทางการใช้กระบวนการลูกเสือสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดชัยภูมิ ในครั้งนี้ ผู้ศึกษาขอเสนอผลการศึกษาดังต่อไปนี้

๑. วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคการจัดกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษาอาชีวศึกษา
๒. สรุปประเด็นที่ได้จากการสนทนากลุ่ม
๓. แนวทางการใช้กระบวนการลูกเสือสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา

วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคการจัดกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษาอาชีวศึกษา

ผลจากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ในจังหวัดชัยภูมิโดยการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม สามารถวิเคราะห์และสรุปปัญหาอุปสรรคได้ ดังนี้

๑. ด้านการขออนุมัติตั้งกลุ่ม กองลูกเสือ และแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ซึ่งสถานศึกษาอาชีวศึกษาของเอกชนบางแห่งยังไม่สามารถดำเนินการขออนุมัติตั้งกลุ่ม กองลูกเสือ และแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาลูกเสือได้ เนื่องจากข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษ พ.ศ. ๒๕๐๙, ๒๕๒๒, ๒๕๒๕, ๒๕๒๘ และ ๒๕๒๙ ข้อ ๖๔ การจัดตั้งกลุ่มหรือกองลูกเสือต้องได้รับอนุญาตจากเลขาธิการสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ หรือผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัดแล้วแต่กรณี และตามข้อบังคับคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาลูกเสือ พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๗ ผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัดเป็นผู้แต่งตั้งผู้บังคับบัญชาลูกเสือตามเขตจังหวัด ซึ่งการดำเนินการขออนุมัติตั้งกองและแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาลูกเสือกองลูกเสือวิสามัญ ๑ กอง มีจำนวนลูกเสืออย่างน้อย ๑๐ คน ไม่เกิน ๔๐ คน อายุ ๑๖ – ๒๕ ปี หรือกำลังเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือระดับอาชีวศึกษาหรือระดับอุดมศึกษา กองลูกเสือวิสามัญต้องมีลูกเสือวิสามัญหมู่ละ ๔ – ๖ คน รวมทั้งนายหมู่และรองนายหมู่ลูกเสือด้วย ในการดำเนินการ ให้สถานศึกษารับสมัครเด็กเข้าเป็นลูกเสือโดยใช้แบบ ลส. ๓ (ใบสมัครเข้าเป็นลูกเสือ) เมื่อสถานศึกษารับสมัครเด็กเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จะต้องขอตั้งกองลูกเสือโดย กองลูกเสือ ๑ กอง ต้องมีผู้กำกับกอง ๑ คน และมีรอง ผู้กำกับกองลูกเสือ ๑ คน หรือหลายคน แต่ไม่เกิน ๑๐ คน ตามวิธีปฏิบัติของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ

ในส่วนของการขออนุมัติตั้งกลุ่มลูกเสือและแต่งตั้งผู้กำกับกลุ่ม รองผู้กำกับกลุ่ม ลูกเสือ การขอจัดตั้งกลุ่มลูกเสือ จะต้องมีการขออนุมัติตั้งแต่ ๔ กองขึ้นไป กลุ่มลูกเสือแบ่งออกได้เป็น ๒ ลักษณะ คือ

๑. กลุ่มลูกเสือที่สมบูรณ์ จะต้องมีการขออนุมัติครบทุกประเภท คือ กองลูกเสือสำรอง กองลูกเสือสามัญ กองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และกองลูกเสือวิสามัญ รวมกันประเภทละ ๑ กอง รวม ๔ กอง

๒. กลุ่มลูกเสือที่ไม่สมบูรณ์ ประกอบด้วย กองลูกเสือ ๒ - ๓ ประเภท ๆ ละ ๒ กองขึ้นไปหรือมีลูกเสือประเภทเดียว ๔ กองขึ้นไป เมื่อรวมกองลูกเสือ ๔ กอง เป็น ๑ กลุ่ม จะต้องมีการขออนุมัติจากผู้กำกับกลุ่ม ๑ คน และมีรองผู้กำกับกลุ่มเป็นผู้ช่วย กรณีสถานศึกษามีจำนวนลูกเสือหรือผู้บังคับบัญชาลูกเสือไม่พอ ให้ขอตั้งกองลูกเสือก่อน เมื่อมีการขออนุมัติครบ ๔ กอง จึงขอตั้งกลุ่มลูกเสือ

สำหรับผู้คุณสมบัติของผู้บังคับบัญชากลุ่มลูกเสือ มีดังนี้

- ผู้อำนวยการลูกเสือสถานศึกษา ต้องได้รับเครื่องหมายวุฒิบัตร อายุไม่กำหนด

- รองผู้อำนวยการลูกเสือสถานศึกษา ต้องได้รับเครื่องหมายวุฒิบัตร อายุไม่กำหนด

- ผู้กำกับลูกเสือสำรองและสามัญ มีอายุไม่น้อยกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์ รองผู้กำกับลูกเสือสำรองและสามัญ มีอายุไม่น้อยกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์

- ผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ มีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๓ ปีบริบูรณ์ รองผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ มีอายุไม่น้อยกว่า ๒๑ ปีบริบูรณ์

- ผู้กำกับลูกเสือวิสามัญ มีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๕ ปีบริบูรณ์ รองผู้กำกับลูกเสือวิสามัญมีอายุไม่น้อยกว่า ๒๓ ปีบริบูรณ์

สำหรับขั้นตอนการดำเนินการ มีดังนี้

๑. สถานศึกษาส่งคำร้องขอจัดตั้งกลุ่ม กองลูกเสือ และแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาลูกเสือตามแบบฟอร์มที่กำหนด

๒. เจ้าหน้าที่ตรวจสอบเอกสารให้ถูกต้องตามระเบียบ หลักเกณฑ์การตั้งกลุ่ม กองลูกเสือ และแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาตามประเภทของลูกเสือ (ลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ) ดังนี้

๒.๑ ตรวจสอบคำร้องขอตั้งกลุ่ม กองลูกเสือ ผู้บังคับบัญชากลุ่มลูกเสือ

๒.๒ มีจำนวนลูกเสือ เนตรนารี มีจำนวนเด็กไม่เกินจำนวนหมู่

๒.๓ มีจำนวนลูกเสือ เนตรนารี มีจำนวนเพียงพอต่อการตั้งกลุ่ม กองลูกเสือ

๒.๔ ต้องมีผู้รับรองคุณสมบัติในใบคำร้องการตั้งกลุ่ม กองลูกเสือ ผู้บังคับบัญชากลุ่มลูกเสือ

๒.๕ ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้บังคับบัญชา ผู้กำกับกลุ่ม ผู้กำกับกองลูกเสือ ต้องเป็นไปตามข้อบังคับคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาลูกเสือ พ.ศ. ๒๕๕๓

๒.๖ เสนอผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัดพิจารณาอนุมัติตั้งกลุ่ม กองลูกเสือ และแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาลูกเสือ

๒.๗ ลงทะเบียนข้อมูลการตั้งกลุ่ม กอง และผู้บังคับบัญชาลูกเสือ

๒.๘ จัดส่งใบแต่งตั้งให้หน่วยงาน สถานศึกษาที่เสนอขอ

๒. ด้านการบังคับบัญชาลูกเสือ บุคลากรผู้สอนกิจกรรมลูกเสือ ส่วนใหญ่ยังไม่ผ่านการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือวิสามัญ ทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมลูกเสือ ขาดทักษะทางลูกเสือ หรือทักษะการจัดกิจกรรมบางกิจกรรม เช่น นันทนาการ การร้องเพลง เป็นต้น จากการศึกษาปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยได้สำรวจการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือของสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ ทำให้ทราบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังไม่ผ่านการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ จึงทำให้ครูยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมลูกเสือ รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔ - ๑

ตารางที่ ๔ - ๑ จำนวนวุฒิทางลูกเสือของครูสถานศึกษาอาชีวศึกษา ในจังหวัดชัยภูมิ

สถานศึกษา	ไม่มีวุฒิ	B.T.C	A.T.C	W.B.	A.L.T.C	A.L.T.	L.T.C.	L.T.
๑. วิทยาลัยเทคนิคชัยภูมิ	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
๒. วิทยาลัยสารพัดช่างชัยภูมิ	๔๘	๒๑	๘	-	-	-	-	-
๓. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชัยภูมิ	๓๖	๗	-	๙	-	๑	-	-
๔. วิทยาลัยการอาชีพแก้งคร้อ	๘	๑๓	๑๓	-	-	-	-	-
๕. วิทยาลัยการอาชีพบ้านหันจตุรรงค์	๒	๑๕	๙	-	-	-	-	-
๖. วิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิ	๑๓	๖	๖	-	-	-	-	-
๗. วิทยาลัยเทคโนโลยีบางกอก	-	๙	๒	๑	-	-	-	-
๘. วิทยาลัยอาชีวศึกษาไทรงามชัยภูมิ	-	๓	๕	-	๒	-	-	-
รวม	๑๐๗	๗๔	๔๓	๑๐	๒	๑	-	-

หมายเหตุ N/A หมายถึง ไม่มีข้อมูล

๓. การจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ ผู้สอนยังไม่เข้าใจในหลักสูตรและเนื้อหาในการสอนกิจกรรมลูกเสือวิสามัญเท่าที่ควร ซึ่งแนวทางการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือวิสามัญ ให้คำนึงถึงหลักการ วัตถุประสงค์ และวิธีการเรียนรู้ของลูกเสือตามพันธกิจหลัก (Mission) ของการลูกเสือตามนโยบายขององค์การลูกเสือโลกเพื่อให้เยาวชนไทยสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นพลเมืองดีของสังคมและประเทศชาติ โดยครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือควรทราบข้อกำหนดและระเบียบต่าง ๆ ด้วยเพื่อให้การเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือประสบผลสำเร็จดังนี้

๑. วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕๔๒

๒. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๔๔

๓. เป้าหมายของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

๔. ผังมโนทัศน์กิจกรรมลูกเสือของกรมวิชาการ

๕. วัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ

๖. วัตถุประสงค์ขององค์การลูกเสือโลก

๗. มวลกิจกรรมเสนอแนะ ๑๐ หน่วยกิจกรรมของผู้ตรวจการลูกเสือฝ่ายวิชาการ
๘. สาระกิจกรรมเพื่อเครื่องหมายพิเศษ
๙. วิชาพิเศษต่างๆสู่ความเป็นเลิศ
๑๐. ความคิดริเริ่มของผู้บังคับบัญชาลูกเสือ
- สำหรับรายวิชากิจกรรมลูกเสือวิสามันต์ ๑ มีจุดประสงค์รายวิชา เพื่อให้
๑. มีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะเกี่ยวกับระเบียบวินัย ระบบหมู่ การเป็นผู้นำ ผู้ตาม การทำงานเป็นหมู่คณะ
 ๒. เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และวินัยให้เกิดในตนเอง โดยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน
- และรายวิชากิจกรรมลูกเสือวิสามันต์ ๒ มีจุดประสงค์รายวิชา เพื่อให้
๑. เข้าใจหลักการและกระบวนการของกิจกรรมลูกเสือวิสามันต์
 ๒. สามารถปฏิบัติตนตามระเบียบข้อบังคับ คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือวิสามันต์ มีทักษะทางลูกเสือและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของลูกเสือวิสามันต์
 ๓. มีเจตคติและกิจนิสัยในการทำงานด้วยความรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม มีวินัย คุณธรรมจริยธรรม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยมีตัวอย่างการจัดกิจกรรมลูกเสือวิสามันต์ ๑ ดังแสดงในตารางที่ ๔ - ๒

ตารางที่ ๔ - ๒ ตัวอย่างการจัดกิจกรรมลูกเสือวิสามันต์ ๑

หัวข้อ	รายการกิจกรรมหลัก	กิจกรรมเสนอแนะ	หมายเหตุ
๑. ปฐมนิเทศ	๑. ขอบข่ายกิจกรรมลูกเสือวิสามันต์ ๒. การแบ่งกลุ่ม กอง หมู่ ๓. การแต่งเครื่องแบบ ๔. การเปิดประชุมกอง ๕. การประเมินผลเข้าร่วมกิจกรรม	๑. ทำแผนการฝึกอบรมและแนวปฏิบัติตามหลักสูตรตลอดภาคเรียน ๒. อธิบายการจัดหมู่ กอง กลุ่ม และหน้าที่ตามข้อบังคับ ๓. สานิตประกอบคำอธิบายตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบ ๔. สานิตตามขั้นตอน การเปิดประชุมกองในสถานศึกษา ๕. ชี้แจงเกณฑ์การประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรม	แผนการฝึก ข้อบังคับ กฎกระทรวง ระเบียบการฝึก เกณฑ์การประเมิน
๒. ประเมิน ประสพการณ์ พื้นฐานความรู้ ทักษะทาง ลูกเสือ	จัดกลุ่มตามประสพการณ์ ๓ กลุ่มคือ กลุ่มที่ ๑ ผู้ที่มีความรู้หลักสูตรลูกเสือโลกและสอบผ่านเครื่องหมายลูกเสือโลก กลุ่มที่ ๒ ผู้ที่มีความรู้หลักสูตรลูกเสือโลก กลุ่มที่ ๓ ผู้ที่ขาดความรู้ความเข้าใจหลักสูตรลูกเสือโลก	๑. กำหนดเกณฑ์ประเมินการแบ่งกลุ่มประสพการณ์โดยคณะผู้กำกับลูกเสือ ๒. ประเมินโดยแบ่งฐานทดสอบตามหลักสูตรเครื่องหมายลูกเสือโลก ๒.๑ ฐานปฏิบัติ (ข้อที่ ๒ - ข้อที่ ๙) ๒.๒ ฐานทฤษฎี (ข้อที่ ๑ และข้อที่ ๑๐) ๓. จัดกลุ่มประสพการณ์และภาระงาน	

ตารางที่ ๔ - ๒ ตัวอย่างการจัดกิจกรรมลูกเสือวิสามัญ ๑ (ต่อ)

หัวข้อ	รายการกิจกรรมหลัก	กิจกรรมเสนอแนะ	หมายเหตุ
๒. ประเมิน ประสบการณ์ พื้นฐานความรู้ ทักษะทาง ลูกเสือ (ต่อ)		<p>๓.๑ กลุ่มที่ ๑ ภาระงาน ประกอบด้วยเตรียมการจัดพิธีรับ เตรียมลูกเสือวิสามัญเข้าประจำกอง ลูกเสือช่วยเหลือผู้กำกับวางแผนเพื่อ การสอบวิชาพิเศษตามกลุ่มสนใจ</p> <p>๓.๒ กลุ่มที่ ๒ ภาระงาน ประกอบด้วยสอบเพื่อรับ เครื่องหมายลูกเสือโลกเข้าพิธีรับ เตรียมลูกเสือวิสามัญเข้าพิธีประจำ กองลูกเสือวางแผน เพื่อการสอบ วิชาพิเศษตามกลุ่มสนใจ</p> <p>๓.๓ กลุ่มที่ ๓ ภาระงาน ประกอบด้วยอบรมพัฒนาความรู้ ความเข้าใจและทักษะตามหลักสูตร เครื่องหมายลูกเสือโลกสอบเพื่อรับ เครื่องหมายลูกเสือโลกเข้าพิธีรับ เตรียมลูกเสือวิสามัญเข้าพิธีประจำ กองลูกเสือวางแผนเพื่อการสอบวิชา พิเศษตามกลุ่มสนใจ</p> <p>๔. จัดแบ่งหมู่กองกลุ่ม</p> <p>๕. มอบหมายภาระหน้าที่ภายในหมู่</p> <p>๖. แบ่งหน่วยการฝึกอบรมและเวลา ตาม ความเหมาะสมของกลุ่ม ประสบการณ์ และความพร้อมของ สถานศึกษา</p>	
๓. จัดกิจกรรม ตามกลุ่ม ประสบการณ์	ดำเนินกิจกรรม กลุ่มที่ ๑ จัดพิธีรับเตรียม ลูกเสือวิสามัญ พิธีเข้าประจำ กองลูกเสือวิสามัญให้ทำหน้าที่ ช่วยเหลือผู้กำกับ - ปฏิบัติกิจกรรมวิชาพิเศษ ตามกลุ่มสนใจ	<p>๑. จัดพิธีเตรียมลูกเสือวิสามัญใน ชั่วโมงกิจกรรมหรือจัดพิธีรับเตรียม ลูกเสือวิสามัญในโอกาส Day Camp</p> <p>๒. จัดพิธีเข้าประจำกองลูกเสือ วิสามัญโดยเลือกใช้สถานที่ที่ เหมาะสม</p> <p>๓. การปฏิบัติกิจกรรมพิเศษควร ดำเนินการพัฒนาตามกลุ่มสนใจโดย สมัครใจ</p>	

ตารางที่ ๔ - ๒ ตัวอย่างการจัดกิจกรรมลูกเสือวิสามัญ ๑ (ต่อ)

หัวข้อ	รายการกิจกรรมหลัก	กิจกรรมเสนอแนะ	หมายเหตุ
๓. จัดกิจกรรมตามกลุ่ม ประสบการณ์ (ต่อ)	<p>กลุ่มที่ ๒ จัดให้มีการสอบเพื่อรับเครื่องหมายลูกเสือโลก</p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดพิธีรับเตรียมลูกเสือวิสามัญ - จัดพิธีเข้าประจำกอง - ปฏิบัติกิจกรรมวิชาพิเศษ <p>กลุ่มที่ ๓ จัดกิจกรรมพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และทักษะตามหลักสูตรเครื่องหมายลูกเสือโลก</p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดพิธีรับเตรียมลูกเสือวิสามัญ - จัดให้มีการสอบเพื่อรับเครื่องหมายลูกเสือโลก - จัดกิจกรรมพิธีเข้าประจำกองฯ 	<p>จัดสอบเพื่อรับเครื่องหมายลูกเสือโลกในช่วงกิจกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - สรุปผลการประเมิน - ผู้ผ่านการประเมินควรจัดให้มีพิธีประดับเครื่องหมายลูกเสือโลกแล้ว <p>ควรบันทึกกิจกรรมตามข้อเสนอแนะของกลุ่มที่ ๑</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้ไม่ผ่านการประเมินให้จัดไว้ในกลุ่มที่ ๓ <p>จัดกิจกรรมฝึกอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจตามหลักสูตรลูกเสือโลก</p> <ul style="list-style-type: none"> - ดำเนินการสอบและประเมินเพื่อขอรับเครื่องหมายลูกเสือโลก - จัดให้มีพิธีประดับเครื่องหมายลูกเสือวิสามัญ - ปฏิบัติกิจกรรมพิเศษตามกลุ่มสนใจโดยสมัครใจ 	

ตารางที่ ๔ - ๓ ตัวอย่างการจัดกิจกรรมลูกเสือวิสามัญ ๒

หัวข้อ	รายการกิจกรรมหลัก	กิจกรรมเสนอแนะ	หมายเหตุ
ปฏิบัติกิจกรรมพิเศษ	<p>๑. วิชาพิเศษ ๑๑ รายวิชา โดยให้เลือกวิชาโครงการ วิชาบริการ และวิชาอื่น ๆ อีกไม่น้อยกว่า ๓ รายวิชา</p> <p>๒. กิจกรรมอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับกฎ คำปฏิญาณ และคติพจน์ของลูกเสือวิสามัญ</p>	<p>๑. ให้ความรู้ ความเข้าใจ ในโครงสร้างของหลักสูตรวิชาพิเศษทุกรายวิชา</p> <p>๒. ปฏิบัติตามข้อบังคับ</p> <p>กิจกรรมเสนอแนะ ได้แก่ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมบริการชุมชน กิจกรรมบรรเทาสาธารณภัย กิจกรรมวันสำคัญของชาติ กิจกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติ กิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด ฯลฯ</p>	<p>ให้ปฏิบัติตามเอกสารรายวิชาพิเศษ</p> <p>กิจกรรมวิชาพิเศษแต่ละรายวิชา มีข้อบังคับในรายละเอียดเฉพาะรายวิชา ตามข้อบังคับของคณะกรรมการ จึงควรศึกษาและจัดกิจกรรมให้สอดคล้อง</p>

๔. ด้านงบประมาณในการฝึกอบรม ซึ่งผู้เข้าอบรมต้องจ่ายเอง ยกเว้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดให้ฟรี หรือสถานศึกษาบางแห่งสนับสนุนงบประมาณทั้งหมด หรือสนับสนุนให้เพียงบางส่วน รวมทั้งงบประมาณในการจัดกิจกรรมลูกเสือ การจัดซื้ออุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมลูกเสือ ไม่เพียงพอ นอกจากนี้นักเรียนระดับชั้น ปวช.๑ บางคนประสบปัญหาขาดแคลนงบประมาณในการจัดซื้อเครื่องแบบลูกเสือที่ถูกต้องตามระเบียบ ซึ่งสถานศึกษาได้แก้ไข โดยการจัดซื้อเครื่องแบบลูกเสือให้นักเรียน หรือให้นักเรียนแต่งชุดลำลอง แต่ผูกผ้าพันคอ

๕. ด้านการรายงานกิจกรรมลูกเสือ สถานศึกษาขาดการนิเทศและติดตามประเมินผล รวมทั้งการรายงานผลการจัดกิจกรรมลูกเสืออย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม

สรุปประเด็นที่ได้จากการสนทนากลุ่ม

๑. ผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญ ส่งเสริม และสนับสนุน กำหนดนโยบายในการเสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษาด้วยกระบวนการลูกเสือ ซึ่งในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖ ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กำหนดให้นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ ๑ (ปวช.๑) เป็นกิจกรรมบังคับที่นักเรียน นักศึกษาทุกคนได้เข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมเสริมหลักสูตร และ “ผ่าน” ทุกภาคเรียน ตามแผนการเรียนที่สถานศึกษา กำหนด โดยมีวิธีการ หรือขั้นตอนการบริหารงานที่จะทำให้ประสบผลสำเร็จ มีผลงานที่ประจักษ์ในกิจกรรมลูกเสือโดยนำวงจรการบริหารงานคุณภาพ P-D-C-A ได้แก่ Plan (วางแผน) Do (ปฏิบัติ) Check (ตรวจสอบกำกับติดตาม) และ Act (การดำเนินการให้เหมาะสม การประเมินผล) มาใช้ในการดำเนินงานทุกกิจกรรม/โครงการ การประชุมร่วมแสดงความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง นำมา กำหนดแผนการจัดกิจกรรม รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้สอนได้พัฒนาตนเอง เพิ่มพูนยกระดับความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมลูกเสืออย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับการควบคุม กำกับ นิเทศ ติดตามงานการจัดการเรียนการสอน/กิจกรรม พัฒนาผู้เรียนด้วยกระบวนการลูกเสือนั้น ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยได้กำหนดปฏิทินการดำเนินงานกิจกรรม ตารางการนิเทศติดตาม และผู้รับผิดชอบโดยทำรายงานการจัดกิจกรรม ประเมินคุณภาพการจัดกิจกรรมลูกเสือ หรือรายงานการสอนกิจกรรมลูกเสือทุกวันที่มีคาบกิจกรรม และกำกับติดตามตามแผนกิจกรรมลูกเสือ

ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่

– ภาระงานของครูผู้สอนเกี่ยวกับงานนโยบายมีมากเกินไป ทำให้ในชั่วโมงกิจกรรม ครูไม่สามารถปฏิบัติการสอนได้

– บุคลากรมีภาระงานมาก และมีการโยกย้ายบ่อย ทำให้การดำเนินงานขาดความต่อเนื่อง

– ครูผู้สอนไม่มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมลูกเสือที่ดีพอ ต้องมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีวุฒิทางลูกเสือ

- การจัดกิจกรรมลูกเสือไม่สัมพันธ์กับบางรายวิชาที่มีการปฏิบัติ เช่น สาขาเกษตรกรรมซึ่งสถานศึกษาแก้ปัญหาโดยการปรับการจัดแผนการเรียนให้เหมาะสม
- ผู้บริหารบางคนไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรมลูกเสือขาดการเอาใจใส่ กำกับดูแล ติดตามผล
- นักเรียนบางคนไม่มีงบประมาณเพียงพอในการซื้อเครื่องแบบลูกเสือ ซึ่งสถานศึกษาแก้ไขโดยให้นักเรียนใส่ชุดลำลอง และใช้ผ้าผูกคอ หมวกลูกเสือ เป็นสัญลักษณ์ หรือบางสถานศึกษามีนโยบายการแจกเครื่องแบบลูกเสือให้นักเรียนเพื่อความพร้อมเพรียง และเป็นระเบียบเรียบร้อย

สำหรับปัญหาระเบียบวินัยของนักเรียน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเห็นว่า เกิดจากหลายสาเหตุ ได้แก่ พฤติกรรมส่วนบุคคลที่ได้รับการปลูกฝังจากครอบครัว ตัวนักเรียน นักศึกษาขาดความรับผิดชอบ ขาดการเห็นคุณค่าในตนเอง ปัญหาการติดเกมส์หรือโทรศัพท์ รวมทั้งสภาพความเป็นอยู่ของนักเรียน นักศึกษาก็ส่งผลต่อความมีระเบียบวินัยของนักศึกษาด้วยเช่นกัน

ผู้บริหารสถานศึกษาได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาระเบียบวินัยของนักเรียน นักศึกษาในสถานศึกษา โดยมีนโยบายให้ครูผู้สอนทุกท่าน มีหน้าที่อีกบทบาทหนึ่ง คือ ครูปกครองมอบหมายให้ครูที่ปรึกษา (ครูประจำชั้น) ติดตามดูแลอย่างใกล้ชิด จัดให้มีการวางแผนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนปลูกจิตสำนึกให้เห็นคุณค่าในตนเอง และการมีจิตอาสา ส่งเสริมกิจกรรมคุณธรรมที่มีเป้าหมาย คือ รับผิดชอบ วินัย อดทนและเน้นกิจกรรมทางด้านพุทธศาสนา และคุณธรรม เพื่อเพิ่มระเบียบวินัย และสมาธิให้แก่ นักเรียนจัดกิจกรรมอบรมภาวะผู้นำและกิจกรรมละลายพฤติกรรมโดยกระบวนการลูกเสือ เพราะวิชาลูกเสือทำให้มีระเบียบทั้งในเรื่องระเบียบแถว ระเบียบการแต่งกาย

สำหรับผลงานที่เกิดจากการแก้ไขปัญหาของสถานศึกษา หรือการจัดการเรียนการสอน/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้วยกระบวนการลูกเสือ ที่สามารถนำไปเป็นแบบอย่างที่ดี (Best Practice) ได้แก่ นโยบายการแจกเครื่องแบบลูกเสือให้นักเรียนเพื่อความพร้อมเพรียง และเป็นระเบียบเรียบร้อย โครงการกิจกรรมจิตอาสา ซึ่งทำให้นักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษาได้รู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม และช่วยเหลือบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่นได้รวมทั้งการให้ลูกเสือมีส่วนร่วมในการพัฒนาและบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชนท้องถิ่นบ้านเกิด เป็นต้น

ในส่วนของการคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการเสริมสร้างระเบียบวินัยโดยใช้กระบวนการลูกเสือ มีดังนี้

- กิจกรรมลูกเสือช่วยสร้างเยาวชนให้เป็นคนดี มีระเบียบวินัย ควรมีการจัดกิจกรรมหรือสร้างความตระหนักในการพัฒนาผู้เรียน โดยใช้กระบวนการลูกเสือ
- ควรให้มีการนิเทศการเรียนการสอนรายวิชาลูกเสือตามสถานศึกษาจากหน่วยงานส่วนกลางตามความเหมาะสม

๒. ครูผู้สอน

ประเด็นสถานศึกษามีนโยบายในการเสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษา อาชีวศึกษาด้วยกระบวนการลูกเสือ ครูผู้สอนส่วนใหญ่ ให้ความเห็นว่า สถานศึกษาจัดการจัดการเรียน การสอนกิจกรรมลูกเสือวิสามัญ ซึ่งในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖ ของ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กำหนดให้นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ ๑ (ปวช.๑) เป็นกิจกรรมบังคับ ทุกคนต้อง “ผ่าน” รายวิชาลูกเสือวิสามัญ ๑ และ ๒ ซึ่งกิจกรรมลูกเสือ วิสามัญ ๑ มีจุดประสงค์รายวิชา เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะเกี่ยวกับระเบียบวินัย ระบบหมู่ การเป็นผู้นำ ผู้ตาม การทำงานเป็นหมู่คณะ เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และวินัยให้เกิด ในตนเอง โดยสามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน และกิจกรรมลูกเสือวิสามัญ ๒ มีจุดประสงค์รายวิชา เพื่อให้เข้าใจหลักการและกระบวนการของกิจกรรมลูกเสือวิสามัญ สามารถปฏิบัติตนตามระเบียบ ข้อบังคับ คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือวิสามัญ มีทักษะทางลูกเสือและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของ ลูกเสือวิสามัญ มีเจตคติและกิจนิสัยในการทำงานด้วยความรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม มี วินัย คุณธรรมจริยธรรม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น

สถานศึกษามีการส่งเสริมครูผู้สอน เพื่อพัฒนากิจกรรมลูกเสือ โดยการสำรวจจุด ีทางลูกเสือของครูผู้สอนและบุคลากรส่งเสริมให้ครูผู้สอนและบุคลากรของสถานศึกษาเข้ารับการ ฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถ ทักษะทางลูกเสือ การจัดกิจกรรมลูกเสือและ ร่วมงานชุมนุมลูกเสือระดับภาค ระดับชาติ และระดับจังหวัดต่อไป

ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษาด้วยกระบวนการลูกเสือ โดยการจัดตามโครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖ ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยกำหนดชั่วโมงกิจกรรม ลูกเสือ ๒ คาบต่อสัปดาห์ มีแผนการจัดการเรียนรู้และแผนการจัดกิจกรรมเสริมวิชาลูกเสือ มีปฏิทิน การจัดกิจกรรมมีการใช้หนังสือเรียนวิชา “ลูกเสือวิสามัญ” ประกอบการจัดการเรียนการสอน มีการ แบ่งกลุ่มลูกเสือ จัดระบบหมู่ในการดูแลนักเรียน ให้นักเรียนดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ฝึกความ รับผิดชอบในงานในรายวิชา ความตรงต่อเวลา วินัยในการส่งงานสม่ำเสมอ จัดกิจกรรมเป็นฐานการ เรียนรู้ต่าง ๆ เช่น กิจกรรมออมเงิน (ประหยัด) กิจกรรมเข้าแถวหน้าเสาธง (ตรงต่อเวลา) มีการเรียน และฝึกระเบียบแถว การเดินทางไกล เข้าค่ายลูกเสือ มีการบริการสังคม จัดอาสาต่อชุมชนเพื่อ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและสร้างระเบียบวินัยของนักเรียน นักศึกษา

ในสถานศึกษามี “แนวทางการเสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษา อาชีวศึกษาด้วยกระบวนการลูกเสือ” ดังนี้ เสริมสร้างโดยการสอดแทรกในรายวิชาต่าง ๆ เช่น การเข้า เรียนตรงเวลา การนั่งเรียนอย่างเป็นระเบียบ ตั้งใจเรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนลูกเสือใช้ความรู้ ทักษะและ ประสบการณ์จากการเรียนไปพัฒนาตนเอง มีการกำหนดข้อตกลง กฎ ระเบียบวินัย บทลงโทษ เพื่อ ดำเนินการให้เกิดระเบียบวินัย เช่น การทำความสะอาดบริเวณวิทยาลัย หรือบริเวณสถานที่จัด กิจกรรมลูกเสือดำเนินกิจกรรมเดินทางไกล เข้าค่ายพักแรม สวนสนามในวันสำคัญฝึกระเบียบแถว มี การบริการสังคม และจิตอาสาต่อชุมชน

ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา ครูผู้สอน มี ความคิดเห็นดังนี้

- บุคลากรทางลูกเสือมีจำนวนน้อย วิธีแก้ไข คือ ส่งบุคลากรเข้าร่วมการอบรมวิชาทางลูกเสืออย่างต่อเนื่อง

- งบประมาณในการจัดกิจกรรมลูกเสือ และการซื้อวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ เช่น การเข้าค่ายพักแรม การจัดซื้ออุปกรณ์นั้นทางการ

- นักเรียนบางคนไม่มีชุดลูกเสือวิสามัญ ซึ่งสถานศึกษา ดำเนินการแก้ไข โดยให้นักเรียนใส่ชุดจำลอง แต่ต้องมีผ้าผูกคอและหมวกลูกเสือ

- กิจกรรมลูกเสือเป็นกิจกรรมกลางแจ้ง ทำให้บางครั้งมีนักเรียนไม่สบาย เป็นลมแก้ไขโดย หลังจากทำพิธีเปิดกองแล้ว เน้นการจัดกิจกรรมในอาคารสถานที่มากกว่า

- นักเรียนไม่ชอบใส่เครื่องแบบลูกเสือ เนื่องจาก นักเรียนอาชีวศึกษาอยู่ในช่วงวัยรุ่น ไม่ชอบการใส่กางเกงขาสั้น

ส่วนสาเหตุของปัญหาระเบียบวินัยของเรียน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา ครูผู้สอน มีความคิดเห็นที่เกิดจากการขาดการดูแลเอาใจใส่ การอบรมที่ดีจากครอบครัว นักเรียน นักศึกษา อยู่ในช่วงวัยรุ่น มีความอยากรู้ อยากรอง เชื่อเพื่อนมากกว่า ทำให้อาจจะมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ติดเกมส์ ติดโทรศัพท์มือถือ ขาดความเอาใจใส่ในทุกเรื่อง

สำหรับแนวทางแก้ไขปัญหาระเบียบวินัยของนักเรียน นักศึกษาในสถานศึกษานั้น ครูผู้สอน มีความเห็นว่าผู้บริหารควรเอาใจใส่ให้มากขึ้น ชี้ให้เห็นประโยชน์ของระเบียบวินัยที่จะเกิดขึ้นแก่ตัวเองและส่งผลถึงประเทศชาติโดยส่วนรวมจัดกิจกรรมที่ให้ความรู้และส่งเสริมการสร้างระเบียบวินัยให้กับนักเรียน นักศึกษาการกำหนดกฎระเบียบ ข้อตกลงร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับนักเรียน ควรจัดการเรียนการสอนที่เน้น “คุณธรรมนำความรู้” เพื่อส่งเสริมให้เด็กที่มีระเบียบวินัย มีความภาคภูมิใจในการปฏิบัติงาน

ในส่วนของผลงานที่เกิดจากการแก้ไขปัญหาของสถานศึกษา หรือการจัดการเรียนการสอน/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้วยกระบวนการลูกเสือ ที่สามารถนำไปเป็นแบบอย่างที่ดี (Best Practice) ได้แก่ นักเรียนมีความรักและสามัคคีกัน มีจิตอาสา รู้จักการทำประโยชน์เพื่อสังคม ชุมชนที่อยู่ใกล้กับวิทยาลัย ด้วยการให้นักเรียนออกบริการชุมชน บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ช่วยเหลือชุมชนหรือบุคคลที่ด้อยโอกาส เช่น กิจกรรมลูกเสืออาสาพัฒนาชุมชนการจัดศูนย์ซ่อมสร้างชุมชน (fix it center) การจัดค่ายจริยธรรมนำชีวิต เป็นต้น

ในส่วนของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการเสริมสร้างระเบียบวินัยโดยใช้กระบวนการลูกเสือนั้น โดยส่วนใหญ่ มีความเห็นว่า ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับกิจกรรมลูกเสือให้มากขึ้น มีการมอบรางวัลแก่ลูกเสือตัวอย่าง เพื่อเป็นขวัญกำลังใจและแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนคนอื่น ๆ ควรจัดการอบรมเพื่อให้ครูผู้สอนและนักเรียนได้มีความรู้เพิ่มเติมควรมีการจัดประกวดการสวนสนาม หรือกิจกรรมทางการลูกเสือในระดับต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เพื่อเพิ่มความตระหนักและกระตุ้นให้นักเรียนสนใจเข้าร่วมมากขึ้น ควรจัดกิจกรรมให้ลูกเสือได้ทำกิจกรรมอาสา บริการต่างๆ เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม

๓. นักเรียน

ประเด็นเรื่อง ความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอน/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้วยกระบวนการลูกเสือในสถานศึกษา นักเรียน นักศึกษาต่างมีความเห็นไปในแนวทางเดียวกันว่า สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนและมีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้วยกระบวนการลูกเสือ อย่างเหมาะสมทั้งกิจกรรมที่จัดและระยะเวลาที่จัด กล่าวคือไม่มากเกินไปและไม่น้อยเกินไป (สัปดาห์ ละ ๑ วัน ๆ ละ ๒ ชั่วโมง) โดยกิจกรรมที่นักเรียน นักศึกษาชื่นชอบเหมือนกัน คือ การกิจกรรมการเดินทางไกลและเข้าค่ายพักแรม เพราะกิจกรรมดังกล่าวสอนให้รู้จักอดทนอดกลั้นต่อความยากลำบาก รู้จักเสียสละมีความซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัย มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นสอนให้รู้จักการช่วยเหลือตัวเอง สร้างความรัก ความสามัคคีในหมู่คณะ ฝึกให้มีความเป็นผู้นำกล้าแสดงออกทำในสิ่งที่ถูกต้อง อีกทั้งยังสามารถนำความรู้และทักษะดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง ส่งผลให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สำหรับกิจกรรมที่นักเรียน นักศึกษาได้ทำในวิชาลูกเสือ ได้แก่ กิจกรรมเรียนรู้วิถี ปฐมพยาบาลกิจกรรมเรียนรู้การจัดระเบียบแถว กิจกรรมบริการหรือจิตอาสา กิจกรรมสอนการผูกเงื่อนและประโยชน์ของเงื่อน กิจกรรมสอนการทำอาหาร กิจกรรมเรียนรู้การใช้แผนที่และเข็มทิศ กิจกรรมฝึกคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ เพื่อแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ และกิจกรรมเดินทางไกล อยู่ค่ายพักแรม

ในส่วนของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการเสริมสร้างระเบียบวินัย โดยใช้กระบวนการลูกเสือ นั้น โดยส่วนใหญ่ อยาให้นำกระบวนการลูกเสือมาจัดการเรียนการสอนต่อไป เพราะกิจกรรมลูกเสือนั้นไม่ได้เน้นไปเรื่องของวิชาการเป็นหลัก จึงทำให้ผู้เรียน ไม่เครียด และมีความสุขในการเรียนการสอน อีกทั้งยังสามารถนำความรู้จากกระบวนการลูกเสือไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริงเพราะกิจกรรมลูกเสือช่วยสร้างแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความอดทน มีระเบียบวินัย ต่อตนเองและสังคม มีความซื่อสัตย์สุจริต สอนให้มีความกล้าแสดงออก และทำในสิ่งที่ถูกต้อง ช่วยเสริมสร้างความสามัคคี ปลูกฝังให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ กระตุ้นให้มีจิตอาสา รู้จักรับผิดชอบต่อส่วนรวม ฝึกให้สามารถเป็นผู้นำและผู้ตามได้เป็นอย่างดี ซึ่งย่อมเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติในภายภาคหน้า

แนวทางการใช้กระบวนการลูกเสือสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษาระดับ อาชีวศึกษา ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสนทนากลุ่ม จึงเสนอแนวทางการใช้กระบวนการลูกเสือสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดชัยภูมิ ดังนี้
ผู้บริหารสถานศึกษา มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

- กำหนดนโยบายในการเสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษาด้วยกระบวนการลูกเสือ โดยรายวิชาลูกเสือวิสามัญ สำหรับนักเรียนระดับ ปวช.๑ เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรจำนวน ๒ ภาคเรียน ตรงตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖ ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

- บุคลากรในสถานศึกษา ประชุมร่วมกันวางแผนเพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมลูกเสือและจัดทำแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษา

- ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้สอนได้พัฒนาตนเองด้านลูกเสือ เพื่อให้มีวุฒิทางลูกเสือที่สูงขึ้น เป็นเพิ่มพูนยกระดับความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมลูกเสืออย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมการเข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรที่หน่วยงานจัด เมื่อกลับมาแล้ว นำมาขยายผลแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครู

- การประกาศเกียรติคุณนักเรียน นักศึกษา ครูผู้สอนผู้ทำความดี มีวินัยในตนเองให้เป็นแบบอย่างที่ดี

- กำหนดการนิเทศ ติดตามการดำเนินการจัดกิจกรรมลูกเสืออย่างน้อยภาคเรียนละ ๑ ครั้ง เพื่อเป็นการติดตามเป็นระยะ ๆ ทำให้สามารถช่วยเหลือ แก้ปัญหาในการดำเนินกิจกรรม และช่วยสร้างแรงจูงใจให้ผู้รับผิดชอบกิจกรรมลูกเสือ

ครูผู้สอน มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

- สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรลูกเสืออย่างถูกต้อง จัดทำแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือวิสามัญ และควรวางแผนร่วมกันในการจัดกิจกรรมลูกเสือตามหลักสูตรอย่างแท้จริง

- การประชุมครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือ และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษา

- จัดการเรียนการสอนโดยสอดแทรกในรายวิชาต่าง ๆ เช่น การเข้าเรียนตรงเวลา การนั่งเรียนอย่างเป็นระเบียบ ตั้งใจเรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนลูกเสือใช้ความรู้ ทักษะและประสบการณ์จากการเรียนไปพัฒนาตนเอง

- สร้างความตระหนักให้ลูกเสือเห็นคุณค่า และประโยชน์ของการจัดกิจกรรมลูกเสือต่อตนเองและสถานศึกษา

- จัดกิจกรรมเป็นฐานการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียน นักศึกษา เช่น กิจกรรมออมเงิน (ประหยัด) กิจกรรมเข้าแถวหน้าเสาธง (ตรงต่อเวลา) มีการเรียนและฝึกระเบียบแถว การเดินทางไกล เข้าค่ายลูกเสือ จัดกิจกรรมอาสา บริการสังคม จิตอาสาต่อชุมชน เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและช่วยสร้างจิตสำนึกในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม

- ควรมีการจัดประกวดการสวนสนาม หรือกิจกรรมทางการลูกเสือในระดับต่างๆ เพิ่มขึ้น เพื่อฝึกความเป็นระเบียบวินัยของนักเรียน นักศึกษา เพิ่มความตระหนักและกระตุ้นให้นักเรียนสนใจเข้าร่วมมากขึ้น

นักเรียน สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนและมีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้วยกระบวนการลูกเสืออย่างเหมาะสมทั้งกิจกรรมที่จัดและระยะเวลาที่จัด กิจกรรมลูกเสือเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้เทคนิคการสอนยาวจน ไม่ได้เน้นเรื่องของวิชาการเป็นหลัก จึงทำให้ผู้เรียนไม่เครียด มีความสุขในการเรียนการสอน โดยให้เด็กมีส่วนร่วม ฝึกการเป็นผู้นำ และผู้ตามของกลุ่ม กิจกรรมลูกเสือช่วยสร้างจิตสำนึกให้กับผู้เรียน สร้างแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความอดทน มีระเบียบวินัยต่อตนเองและสังคม มีความซื่อสัตย์สุจริต สอนให้มีความกล้าแสดงออก และทำในสิ่งที่ถูกต้อง ช่วยเสริมสร้างความสามัคคี ปลูกฝังให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ กระตุ้นให้มีจิตอาสา รู้จักรับผิดชอบต่อส่วนรวม สำหรับกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติ ได้แก่ กิจกรรมเรียนรู้วิถีปฐมพยาบาล กิจกรรมเรียนรู้การจัดระเบียบแถว กิจกรรมบริการหรือจิตอาสา กิจกรรมสอนการผูกเงื่อนและประโยชน์ของเงื่อน กิจกรรมสอนการทำอาหาร กิจกรรมเรียนรู้การใช้แผนที่และเข็มทิศ กิจกรรมฝึกคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ เพื่อแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ และ กิจกรรมเดินทางไกล อยู่ค่ายพักแรม

บทที่ ๕

สรุป และข้อเสนอแนะ

การศึกษา เรื่อง แนวทางการใช้กระบวนการลูกเสือสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษา ระดับอาชีวศึกษา ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดชัยภูมิ มีวัตถุประสงค์ ๑. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและการจัดกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ในจังหวัดชัยภูมิ และ ๒. เพื่อสร้างแนวทางการใช้กระบวนการลูกเสือสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดชัยภูมิ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยศึกษา วิเคราะห์สภาพปัญหาและการจัดกิจกรรมลูกเสือ และการพัฒนาเสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา ด้วยกระบวนการทางลูกเสือของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ในจังหวัดชัยภูมิ สำหรับประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐบาล ในจังหวัดชัยภูมิ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) จำนวน ๕ แห่ง และสถานศึกษาอาชีวศึกษาของเอกชน ในจังหวัดชัยภูมิ สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) จำนวน ๖ แห่ง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งมีสถานศึกษาที่ร่วมให้ข้อมูล จำนวน ๘ แห่ง ได้แก่ สถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐบาล ๕ แห่ง คือ วิทยาลัยเทคนิคชัยภูมิ วิทยาลัยสารพัดช่างชัยภูมิ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชัยภูมิ วิทยาลัยการอาชีพแก้งคร้อ และวิทยาลัยการอาชีพบำเหน็จณรงค์ ส่วนอีก ๓ แห่ง เป็นสถานศึกษาอาชีวศึกษาของเอกชน คือ วิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิวิทยาลัยเทคโนโลยีบางกอกและวิทยาลัยอาชีวศึกษาไทเฉลิมราชชัยภูมิ การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion – FGD) โดยมีผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ประธานอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิหรือผู้แทน ผู้บริหารสถานศึกษา ครู/อาจารย์ ผู้รับผิดชอบกิจกรรมลูกเสือ จำนวนสถานศึกษาละ ๑ – ๒ คน ตัวแทนลูกเสือวิสามัญ จำนวนสถานศึกษาละ ๓ คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ประเด็นการสนทนากลุ่ม สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data Analysis) ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา การจำแนกหรือการจัดกลุ่มข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นเอกสาร

สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาสภาพปัญหาและการจัดกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ในจังหวัดชัยภูมิ สามารถสรุปผลและนำไปประเด็นสำคัญมาอภิปรายผลได้ดังนี้

๑. สภาพปัญหาและการจัดกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษาอาชีวศึกษา

๑. การขออนุมัติตั้งกลุ่ม กองลูกเสือ และแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ซึ่งสถานศึกษาอาชีวศึกษาของเอกชนบางแห่งยังไม่สามารถดำเนินการขออนุมัติตั้งกลุ่ม กองลูกเสือ และแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาลูกเสือของสถานศึกษาตามระเบียบ ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ เพราะขาดบุคลากรที่มีวุฒิทางลูกเสือ ดังนั้น ควรมีการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้บังคับบัญชา ครูผู้สอน และบุคลากรของสถานศึกษาเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มวุฒิทางลูกเสือ ทำให้ได้ทักษะ ประสบการณ์การในการทำงานกิจกรรมลูกเสือ ซึ่งจะส่งผลให้สถานศึกษาสามารถตั้งกลุ่ม หรือกองลูกเสือได้

๒. การบังคับบัญชาลูกเสือ บุคลากรผู้สอนกิจกรรมลูกเสือ ส่วนใหญ่ยังไม่ผ่านการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือวิสามัญ ทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมลูกเสือ ขาดทักษะทางลูกเสือ หรือทักษะการจัดกิจกรรมบางกิจกรรม เช่น นันทนาการ การร้องเพลง เป็นต้น ดังนั้น สถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรเข้าร่วมฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ควรมีการวางแผนพัฒนาบุคลากร เพื่อเพิ่มคุณวุฒิทางลูกเสือ และสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาบุคลากรโดยการตั้งงบประมาณสำหรับส่วนนี้ไว้ให้ชัดเจน

๓. การจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ ผู้สอนยังไม่เข้าใจในหลักสูตรและเนื้อหาในการสอนกิจกรรมลูกเสือวิสามัญเท่าที่ควร ซึ่งแนวทางการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือวิสามัญ ให้คำนึงถึงหลักการ วัตถุประสงค์ และวิธีการเรียนรู้ของลูกเสือตามพันธกิจหลัก (Mission) ของการลูกเสือตามนโยบายขององค์การลูกเสือโลกเพื่อให้เยาวชนไทยสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นพลเมืองดีของสังคมและประเทศชาติ

๔. ปัญหาด้านงบประมาณในการฝึกอบรม ซึ่งผู้เข้าอบรมต้องจ่ายเอง ยกเว้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดให้ฟรี หรือสถานศึกษาบางแห่งสนับสนุนงบประมาณทั้งหมด หรือสนับสนุนให้เพียงบางส่วน รวมทั้งงบประมาณในการจัดกิจกรรมลูกเสือ การจัดซื้ออุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมลูกเสือไม่เพียงพอ นอกจากนี้นักเรียนระดับชั้น ปวช.๑ บางคนประสบปัญหาขาดแคลนงบประมาณในการจัดซื้อเครื่องแบบลูกเสือที่ถูกต้องตามระเบียบ ซึ่งสถานศึกษาได้แก้ไข โดยการจัดซื้อเครื่องแบบลูกเสือให้กับนักเรียน หรือให้นักเรียนแต่งชุดลาลอง แต่ผูกผ้าพันคอ สำหรับเรื่องเครื่องแบบลูกเสือ

๕. ปัญหาด้านการรายงานกิจกรรมลูกเสือ สถานศึกษาขาดการนิเทศและติดตามประเมินผล รวมทั้งการรายงานผลการจัดกิจกรรมลูกเสืออย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม

๒. แนวทางการใช้กระบวนการลูกเสือสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษา ระดับอาชีวศึกษา ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดชัยภูมิ

จากการศึกษาแนวทางการใช้กระบวนการลูกเสือสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดชัยภูมิ สามารถสรุปผลและนำประเด็นสำคัญมาอภิปรายผลได้ดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษา มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

- กำหนดนโยบายในการเสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษาด้วยกระบวนการลูกเสือ โดยรายวิชาลูกเสือวิสามัญ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ ๑ (ปวช.๑) เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรจำนวน ๒ ภาคเรียน ตรงตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖ ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

- บุคลากรในสถานศึกษา ประชุมร่วมกันวางแผนเพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมลูกเสือ และจัดทำแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษา

- ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้สอนได้พัฒนาตนเองด้านลูกเสือ เพื่อให้มีวุฒิทางลูกเสือที่สูงขึ้น เป็นเพิ่มพูนยกระดับความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมลูกเสืออย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมการเข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรที่หน่วยงานจัด เมื่อกลับมาแล้ว นำมาขยายผลแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครู

- การประกาศเกียรติคุณนักเรียน นักศึกษา ครูผู้สอนผู้ทำความดี มีวินัยในตนเองให้เป็นแบบอย่างที่ดี

- กำหนดการนิเทศ ติดตามการดำเนินการจัดกิจกรรมลูกเสืออย่างน้อยภาคเรียนละ ๑ ครั้ง เพื่อเป็นการติดตามเป็นระยะ ๆ ทำให้สามารถช่วยเหลือ แก้ปัญหาในการดำเนินกิจกรรม และช่วยสร้างแรงจูงใจให้ผู้รับผิดชอบกิจกรรมลูกเสือ

ซึ่งแนวทางการพัฒนาดังกล่าวของผู้บริหารสถานศึกษาสอดคล้องกับ มนต์ชัย มั่นวศิน (๒๕๕๒ : บทคัดย่อ) พบว่า แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารีของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม ควรวางแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือร่วมกันพัฒนาบุคลากรด้านลูกเสือให้มีความรู้ความสามารถในการสอนกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี ปฏิบัติกิจกรรมตามแผนการสอนตามขั้นตอนการเปิดประชุมกอง วัตถุประสงค์ ประเมินผลตามสภาพจริง ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติตามสภาพจริง รวมทั้งงานวิจัยของ อนุรัตน์ พันธุ์ศิลป์ (๒๕๕๕ : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสนใจ สนับสนุนในด้านต่าง ๆ เช่น งบประมาณ ด้านกิจกรรมและมีภาวะผู้นำในการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมให้บุคลากรได้มีการพัฒนาตนเอง ส่งเสริมระเบียบวินัยให้กับผู้เรียน รวมทั้งการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ ทำให้กิจกรรมด้านการส่งเสริมระเบียบวินัยนักเรียน โดยใช้ทักษะกระบวนการทางลูกเสือ ประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี ในเรื่องการประกาศเกียรติคุณนักเรียน นักศึกษา ครูผู้สอนผู้ทำความดี มีวินัยนั้น สอดคล้องกับ กุลยา ตันติผลาชีวะ (๒๕๔๒ : ๘๑) ในเรื่องหลักการสร้างวินัยให้กับเด็ก ที่ว่า ควรให้การยกย่องชมเชยในทันทีที่ได้กระทำ หรือปฏิบัติดี

ครูผู้สอน มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

- สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรลูกเสือ อย่างถูกต้อง จัดทำแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือวิสามัญ และควรวางแผนร่วมกันในการจัดกิจกรรม ลูกเสือตามหลักสูตรอย่างแท้จริง สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความ เป็นพลเมืองดีของ สุภาพร จตุรภัทร (๒๕๕๗ : บทคัดย่อ) พบว่า ควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ บทบาทหน้าที่ และมีเกณฑ์มาตรฐานอย่างชัดเจน การจัดกิจกรรมลูกเสือเน้นความซื่อสัตย์และเรียนรู้ ด้วยการปฏิบัติจริง มีการส่งเสริม พัฒนา สร้างคุณค่า และสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ครูและบุคลากร ทางการลูกเสือ

- การประชุมครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือ และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำแผนการ จัดกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความ เป็นพลเมืองดีของ สุภาพร จตุรภัทร และเฟื่องอรุณ ปริดีติติก (๒๕๕๗ : ๕๗) พบว่า ควรมีการ กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ บทบาทหน้าที่ และมีเกณฑ์มาตรฐานอย่างชัดเจน การจัดกิจกรรมลูกเสือ เน้นความซื่อสัตย์และเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง มีการส่งเสริม พัฒนา สร้างคุณค่า และสร้างขวัญ กำลังใจให้แก่ครูและบุคลากรทางการลูกเสือ มีการกำหนดภารกิจ อำนาจหน้าที่ วิถีปฏิบัติและสร้าง ความร่วมมือของเครือข่ายการลูกเสือไทย รวมทั้งต้องสร้างให้สาธารณชนเห็นคุณค่าและพัฒนาระบบ ฐานข้อมูลให้มีประสิทธิภาพ

- จัดการเรียนการสอนโดยสอดแทรกในรายวิชาต่าง ๆ เช่น การเข้าเรียนตรงเวลา การนั่งเรียนอย่างเป็นระเบียบ ตั้งใจเรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนลูกเสือใช้ความรู้ ทักษะและประสบการณ์ จากการเรียนไปพัฒนาตนเอง

- สร้างความตระหนักให้ลูกเสือเห็นคุณค่า และประโยชน์ของการจัดกิจกรรม ลูกเสือต่อตนเองและสถานศึกษา

- จัดกิจกรรมลูกเสือเป็นฐานการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างระเบียบวินัยของ นักเรียน นักศึกษา เช่น กิจกรรมออมเงิน (ประหยัด) กิจกรรมเข้าแถวหน้าเสาธง (ตรงต่อเวลา) มีการ เรียนและฝึกระเบียบแถว การเดินทางไกล เข้าค่ายลูกเสือ จัดกิจกรรมอาสา บริการสังคม จิตอาสาต่อ ชุมชน เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและช่วยสร้างจิตสำนึกในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของ ชลลดา สอนศิริ (๒๕๕๙ : บทคัดย่อ) พบว่า แนวทางการเสริมสร้างความมีวินัยใน ตนเอง กิจกรรมที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนวัดหนองขาม (ไตรราษฎร์บำรุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต ๓ ควรมีกิจกรรมที่เสริมสร้างความมีวินัย ในตนเอง เรียงลำดับคะแนนจากมากไปหาน้อย ๓ อันดับแรก คือ กิจกรรมค่ายลูกเสือ-เนตรนารี กิจกรรมค่ายคุณธรรม และกิจกรรมการทำความสะอาดบริเวณรับผิดชอบ

- ควรมีการจัดประกวดการสวนสนาม หรือกิจกรรมทางการลูกเสือในระดับต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เพื่อฝึกความเป็นระเบียบวินัยของนักเรียน นักศึกษา เพิ่มความตระหนักและกระตุ้นให้ นักเรียนสนใจเข้าร่วมมากขึ้น สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็น

พลเมืองดีของ สุภาพร จตุรภัทร (๒๕๕๗ : บทคัดย่อ) พบว่า การจัดกิจกรรมลูกเสือเน้นความซื่อสัตย์ และเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง รวมทั้งต้องสร้างให้สาธารณชนเห็นคุณค่าและพัฒนาระบบฐานข้อมูลให้มีประสิทธิภาพ

นักเรียน สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนและมีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้วยกระบวนการลูกเสืออย่างเหมาะสมทั้งกิจกรรมที่จัดและระยะเวลาที่จัด กิจกรรมลูกเสือเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้เทคนิคการสอนยาวจน ไม่ได้เน้นเรื่องของวิชาการเป็นหลัก จึงทำให้ผู้เรียนไม่เครียด มีความสุขในการเรียนการสอน โดยให้เด็กมีส่วนร่วม ฝึกการเป็นผู้นำ และผู้ตามของกลุ่ม กิจกรรมลูกเสือช่วยสร้างจิตสำนึกให้กับผู้เรียน สร้างแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความอดทน มีระเบียบวินัยต่อตนเองและสังคม มีความซื่อสัตย์สุจริต สอนให้มีความกล้าแสดงออก และทำในสิ่งที่ถูกต้อง ช่วยเสริมสร้างความสามัคคี ปลูกฝังให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ กระตุ้นให้มีจิตอาสา รู้จักรับผิดชอบต่อส่วนรวม ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการเสริมสร้างควมมีวินัยในตนเองของ ชลลดา สอนศิริ (๒๕๕๙ : บทคัดย่อ) พบว่า กิจกรรมค่ายลูกเสือ – เนตรนารี เป็นกิจกรรมที่มีคะแนนมากที่สุดในการเสริมสร้างควมมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนวัดหนองขาม (ไตรราษฎร์อำรุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต ๓ รองลงมา คือ กิจกรรมค่ายคุณธรรม และกิจกรรมการทำความสะอาดบริเวณรับผิดชอบ ตามลำดับ และหลักการสร้างวินัยให้กับเด็กของ กุลยา ตันติผลาชีวะ (๒๕๕๒ : ๘๑) ที่ว่า มีเจตคติที่ดีกับเด็ก การสอนวินัยต้องค่อยเป็นค่อยไป ใส่ใจและพยายามสร้างด้วยการใช้สัมพันธภาพที่ดีกับเด็ก ใช้วิธีการชักจูงใจให้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติมากกว่าการบังคับ สำหรับกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติ ได้แก่ กิจกรรมเรียนรู้วิถีปฐมพยาบาล กิจกรรมเรียนรู้การจัดระเบียบแถว กิจกรรมบริการหรือจิตอาสา กิจกรรมสอนการผูกเงื่อนและประโยชน์ของเงื่อน กิจกรรมสอนการทำอาหาร กิจกรรมเรียนรู้การใช้แผนที่และเข็มทิศ กิจกรรมฝึกคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ เพื่อแก้ไขปัญหา ในสถานการณ์ต่าง ๆ และกิจกรรมเดินทางไกล อยู่ค่ายพักแรม

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษา

๑.๑ ควรนำแนวทางการพัฒนาเสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา ด้วยกระบวนการทางลูกเสือ ไปปรับประยุกต์ใช้ให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการเสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษาต่อไป

๑.๒ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรของสถานศึกษา ควรให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมลูกเสือ ซึ่งกิจกรรมลูกเสือช่วยสร้างเยาวชนให้เป็นคนดี มีระเบียบวินัย ควรมีการจัดกิจกรรมหรือสร้างความตระหนักในการพัฒนาผู้เรียน โดยการใช้กระบวนการลูกเสือ

๒. ข้อเสนอแนะสำหรับกระทรวงศึกษาธิการ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระทรวงศึกษาธิการ เช่น สำนักงานลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน ควรมีการนิเทศการเรียนการสอนรายวิชากิจกรรมลูกเสือวิสามัญตามความเหมาะสม

๓. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพ สถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือวิสามัญ

บรรณานุกรม

หนังสือ

- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. รายงานสถิติคดี ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๗. กรุงเทพฯ, ๒๕๕๘.
- กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. เอกสารการอบรมผู้ใช้ชุดการสอนการปลูกฝังสร้างเสริม
ค่านิยมพื้นฐาน ๕ ประการ. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ., ๒๕๒๙.
- กระทรวงศึกษาธิการ. ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, ๒๕๔๗.
- บุญไสย มาตรฐานนอก. คู่มือลูกเสือวิสามัญ ๑ หลักสูตรเครื่องหมายลูกเสือโลก. พิมพ์ครั้งที่ ๓, นนทบุรี
: บริษัท ยุทธรินทร์การพิมพ์ จำกัด, ๒๕๕๓.
- บุญไสย มาตรฐานนอก. กิจกรรมเสริมหลักสูตร ลูกเสือวิสามัญ ๒. กรุงเทพฯ : อาร์ต แอนด์ สเก๊าท์,
๒๕๕๙.
- พนัส หันนาคินทร์ และคณะ. สร้างเสริมลักษณะนิสัย. กรุงเทพฯ : แม็คการพิมพ์, ๒๕๔๒.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). การศึกษากับการพัฒนามนุษย์. กรุงเทพฯ : มูลนิธิพุทธธรรม, ๒๕๔๓.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ เฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคล
เฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน,
๒๕๕๖.
- วินัย พัฒนรัฐ และคณะ. กิจกรรมปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด สารการเรียนรู้พื้นฐาน
กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ช่วงชั้นที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์ประสานมิตร, ๒๕๔๖.
- สุชา และสุรางค์ จันทนอม. หลักการศึกษาคติวิทยากัลการสอน. กรุงเทพฯ : แพรพิทยา, ๒๕๑๘.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. การเสริมสร้างวินัย : คู่มือแนวทางปฏิบัติ. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๓๗.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. คู่มือการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียน. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๑.
- สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ. การประชุมสภาลูกเสือไทย ประจำปี ๒๕๖๐.
กรุงเทพฯ : ม.ป.พ., ๒๕๖๐.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. แนวทางการ
จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
๒๕๕๑. พิมพ์ครั้งที่ ๒, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
จำกัด, ๒๕๕๓.

สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖.
กรุงเทพฯ : แผนกวิชาการพิมพ์ วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี, ๒๕๕๗.

สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช ๒๕๕๗.
กรุงเทพฯ : แผนกวิชาการพิมพ์ วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี, ๒๕๕๗.

สมชาย ฐานวุฑโฒ. มงคลชีวิต ฉบับธรรมทายาท. กรุงเทพฯ : ชมรมพุทธศาสตร์สากลในอุปถัมภ์
สมเด็จพระพุทธชินวงศ์, ๒๕๓๙.

หวน พินธุพันธ์. การบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๘.

อุมาพร ตรังคสมบัติ. สร้างวินัยให้ลูกคุณ. กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาครอบครัว. ๒๕๔๒.

วารสาร หนังสือพิมพ์

สุภาพร จตุรภัทร และเฟื่องอรุณ ปรีดีติลล. “แนวทางการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความ
เป็นพลเมืองดี”, วารสารครูศาสตร์. ๔๒ (๒), เมษายน – มิถุนายน ๒๕๕๗. หน้า ๕๗ – ๗๐.

เอกสารวิจัย

โกศล แยมกาญจนวัฒน์. “คู่มือการจัดกิจกรรมการพัฒนาวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อ
ตนเองของนักเรียนโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการตอนดลิ่ง”. สารนิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,
๒๕๕๒.

ชลลดา สอนศิริ. “ความมีวินัยและแนวทางการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียน
วัดหนองขาม (ไตรราษฎร์อำรุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี
เขต ๓”. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๙.

ณัฐพร สตาภรณ์. “การศึกษาองค์ประกอบความมีวินัยในตนเองของนักเรียนทหารและพลเรือน”.
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๐.

พรณรุจี สะอาด. “ปัญหาและแนวทางการพัฒนาวินัยนักเรียนของโรงเรียนบ้านแก้ว สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๑”. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๘.

พรสิริ มั่นคง. “องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับประกาศนียบัตร
วิชาชีพชั้นปีที่ ๑ โรงเรียนเทคโนโลยีกรุงเทพ เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร”.
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา, มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทร์วิโรฒ, ๒๕๔๙.

พวงผกา แซ่ตัน. “การศึกษาวิสัยนักเรียนช่วงชั้นที่ ๓ โรงเรียนวังจันทร์วิทยา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘”. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการ บริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๔.

มนต์ชัย มั่นวดีน. “แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๒.

ยุพา พูนขำ และคณะ. “การศึกษาแนวทางการส่งเสริมสุขภาพป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงและปัญหา สุขภาพเยาวชน”. เอกสารวิจัย, สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวง สาธารณสุข, ๒๕๕๓.

สินีนากู สุทธิจินดา. “การศึกษาวิสัยในตนเองของนักเรียนสาขาวิชาพณิชยการ โรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว, มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ, ๒๕๔๓.

หทัยา สารสิทธิ์. “ผลการใช้ชุดการสอนเพื่อพัฒนาความมีระเบียบวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปี่ที่ ๖”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๔๑.

อำพร กาทอง. “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและความมีวินัยในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ที่โรงเรียนโดยการสอนแบบซินดิเดท สอนโดยใช้ บทเรียนโปรแกรมและสอนตามแนวคู่มือการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรม สามีศึกษา”. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๙.

กฎหมาย

“พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. ๒๕๕๑”, ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ ๑๒๕, ๔ มีนาคม ๒๕๕๑, หน้า ๙๒ - ๑๑๕.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

“ระเบียบ”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.royin.go.th/dictionary/index.php>, ๒๕๖๑.

“วินัย”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.royin.go.th/dictionary/index.php>, ๒๕๖๑.

“discipline”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

http://www.yourdictionary.com/discipline?direct_search_result=yes, ๒๕๖๑.

ภาคผนวก

ผนวก ก

รายชื่อสถานศึกษาอาชีวศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ

๑. วิทยาลัยเทคนิคชัยภูมิ
๒๖๐ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐
๒. วิทยาลัยสารพัดช่างชัยภูมิ
๓๘๐ ถนนโนนม่วง ตำบลในเมือง อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐
๓. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชัยภูมิ
๑๑๕ ถนนนิเวศร์ตัน ตำบลในเมือง อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐
๔. วิทยาลัยการอาชีพแก้งคร้อ
๑๘๙ หมู่ ๓ ตำบลช่องสามหมอ อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๑๕๐
๕. วิทยาลัยการอาชีพบำเหน็จณรงค์
๑ หมู่ ๑๕ ถนนบำเหน็จณรงค์ - ชัยใหญ่ ตำบลบ้านชวน อำเภอบำเหน็จณรงค์
จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๑๓๐
๖. วิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิ
๑๕๑ หมู่ ๗ ตำบลกุดเลาะ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๑๒๐
๗. วิทยาลัยเทคโนโลยีบางกอก
๔๓๒ หมู่ที่ ๑๒ ถนนหนองบัวแดง อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๑๐๐
๘. วิทยาลัยอาชีวศึกษาไทเฉลิมราชชัยภูมิ
๑๕๕ หมู่ ๑๑ ตำบลหนองบัวแดง อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๒๑๐
๙. วิทยาลัยเทคโนโลยีชัยภูมิบริหารธุรกิจ
๑๐๗/๑๑๘ ถนนชัยประสิทธิ์ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐
๑๐. วิทยาลัยเทคโนโลยีบริหารธุรกิจศิรินทร์
๘๙ หมู่ที่ ๘ ถนนภูเขียว - ชัยภูมิ ตำบลธาตุทอง อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๑๑๐
๑๑. วิทยาลัยเทคโนโลยีภูเขียว
๑๙๙ หมู่ที่ ๑๗ ถนนภูเขียว - เกษตรสมบูรณ์ ตำบลผักปัง อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ
๓๖๑๑๐

ผนวก ข

รายชื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

๑. วิทยาลัยเทคนิคชัยภูมิ		
๑.๑ นายอาคม จันทน์นาม		ผู้อำนวยการ
๑.๒ นายศิรินทร์ อนุตตรังกูร		รองผู้อำนวยการ
๑.๓ นายเอกสิทธิ์ ประมะ		รองผู้อำนวยการ
๒. วิทยาลัยสารพัดช่างชัยภูมิ		
๒.๑ นายนิพนธ์ โพธิ์ถิรเลิศ		รองผู้อำนวยการ
๒.๒ นายอาคม พิมโกน		ครู
๒.๓ นายวศิน แผงเวียน		ครู
๒.๔ ว่าที่ ร.ต.อรุณันท์ พุ่มพันธ์		ครู
๒.๕ นายสุชาติ มณีวรรณ		ครู
๒.๖ นายเกียรติศักดิ์ เมตตาชาติ		นักเรียนระดับ ปวช.๒
๒.๗ นางสาวเปรมปรีดา หินกลาง		นักเรียนระดับ ปวช.๒
๒.๘ นางสาวธนพร ใจบุญ		นักเรียนระดับ ปวช.๒
๒.๙ นายวีระพล กงชัยภูมิ		นักเรียนระดับ ปวช.๒
๓. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชัยภูมิ		
๓.๑ นายประเสริฐ เทียบกลาง		รองผู้อำนวยการ
๓.๒ นางกิติมา สมถาแสน		ครู
๓.๓ นายสุมิตร ปัญญาปัฐ		ครู
๓.๔ นางสาวบุษบา นามวิจิตร		ครู
๓.๕ นายนำทีม นำโชคนำชัย		ครู
๓.๖ นายสมชาติ ฐูปพนม		ครู
๓.๗ นายรุจิ ศรีนอก		ครู
๓.๘ นางสาวกาญจนา ทองใจ		นักเรียนระดับ ปวช.๒
๓.๙ นายธนวัฒน์ เพ็ญเขียว		นักศึกษาระดับ ปวส.๑
๓.๑๐ นางสาวบุญล้อม ดาวิ		นักศึกษาระดับ ปวส.๑
๓.๑๑ นายเกียรติศักดิ์ จิตรากุล		นักศึกษาระดับ ปวส.๑
๔. วิทยาลัยการอาชีพแก้งคร้อ		
๔.๑ นางสาวนวลผ่อง ยิงพันธ์		รองผู้อำนวยการ
๔.๒ นายอรรคพล ประเสริฐ		ครู
๔.๓ นายเกียรติศักดิ์ ชยภิบาล		ครู

๔.๔	นางฉลองขวัญ ยี่ตยา	ครู
๔.๕	นายธงชัย ชาบุศรี	พนักงานราชการ
๔.๖	นายอนุชา สุขจิตร	นักเรียนระดับ ปวช.๑
๔.๗	นายธีรรัช หยาง	นักศึกษาระดับ ปวช.๑
๔.๘	นายสุเมธ ทองเท่า	นักศึกษาระดับ ปวช.๑
๕.	วิทยาลัยการอาชีพบำเหน็จณรงค์	
๕.๑	นายสุรชัย นันจินดา	รองผู้อำนวยการ
๕.๒	นางสมพร แพวขุนทด	ครู
๕.๓	นายธนากร แดงบำรุง	ครู
๕.๔	นายนิติ ภูมิ้งเดือน	พนักงานราชการ
๕.๕	นางสาวศศิกานต์ ไกรสำโรง	นักเรียนระดับ ปวช.๒
๕.๖	นายชัยยา พนาสน	นักศึกษาระดับ ปวช.๒
๕.๗	นางสาวณัฐวิภา ฉิมขุนทด	นักศึกษาระดับ ปวช.๒
๖.	วิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิ	
๖.๑	นางสาวจรรุวรรณ คาคสนิท	ผู้อำนวยการ
๖.๒	นายโสฬส ไกรเสน	ครู
๖.๓	นายชวนากร พันธุ์ยาง	ครู
๖.๔	นางสาวธิดา งามสง่า	ครู
๖.๕	นางสาวจตุพร กองชนะ	ครู
๖.๖	นางสาวอารีรัตน์ ลานขามป้อม	นักเรียนระดับ ปวช.๒
๖.๗	นางสาวสุภารัตน์ นามวิจิตร	นักเรียนระดับ ปวช.๒
๖.๘	นางสาวมาณิตา แจ่มศรี	นักเรียนระดับ ปวช.๒
๖.๙	นางสาวพาวิกา ภูมิอดแดง	นักเรียนระดับ ปวช.๒
๗.	วิทยาลัยเทคโนโลยีบางกอก	
๗.๑	นายสัมฤทธิ์ ก้อนเงิน	ผู้อำนวยการ
๗.๒	นางสาวแพรวนภา โปธิธาริน	ครู
๗.๓	นางสุภัทธร มานิช	ครู
๗.๔	นายจิรภัทร วงศ์สิงโต	ครู
๗.๕	นายวัชรพล กำลั้งเหลือ	นักเรียนระดับ ปวช.๒
๘.	วิทยาลัยอาชีวศึกษาไทรโยคเฉลิมราชชัยภูมิ	
๘.๑	นายธนณัฐ ไซต้อครวิเศษ	ผู้อำนวยการ
๘.๒	นางสาวนันท์ธีรา สุทธิสุวรรณ	รองผู้อำนวยการ

๘.๓ นางสาวสุนิสา เรียงแก้ว	รองผู้อำนวยการ
๘.๔ สอ.สัตยา คำโหยก	ครู
๘.๕ นายวัชชัย นวลลือชา	ครู
๘.๖ นางสาวธิดารัตน์ มีดินดำ	นักเรียนระดับ ปวช.๓
๘.๗ นางสาวกัญญาณัช นิลยวรรณ	นักศึกษาระดับ ปวช.๓
๘.๘ นายอานันต์ บำรุงนา	นักศึกษาระดับ ปวช.๒
๘.๙ นางสาวญาติ ศรีหนองสังข์	นักศึกษาระดับ ปวช.๓

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นายสมเกียรติ แก้วไธสง
วัน เดือน ปีเกิด ๑๔ ธันวาคม ๒๕๐๔
การศึกษาปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต (ประวัติศาสตร์) วิทยาลัยคณาาสตร์
ปริญญาโท ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประวัติการทำงานโดยย่อ

๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ – ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

นักวิชาการศึกษา ชำนาญการพิเศษ รักษาราชการ ในตำแหน่งผู้อำนวยการสำนัก
บริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ ๘ (จังหวัดนครราชสีมา)

๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ – ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๘

นักวิชาการศึกษา ชำนาญการพิเศษ ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการสำนักงานศึกษาธิการ
ภาค ๙ (จังหวัดอุบลราชธานี)

๑๘ มีนาคม ๒๕๕๘ – ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๙

นักวิชาการศึกษา เชี่ยวชาญ ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการสำนักงานศึกษาธิการภาค ๙
(จังหวัดอุบลราชธานี)

๒๒ มีนาคม ๒๕๕๙ – ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๐

นักวิชาการศึกษา เชี่ยวชาญ ปฏิบัติหน้าที่ รองศึกษาธิการภาค ๑๔

ตำแหน่งปัจจุบัน ศึกษาธิการจังหวัดชัยภูมิ

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา

เรื่อง แนวทางการใช้กระบวนการลูกเสือสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษาระดับ
อาชีวศึกษา ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดชัยภูมิ

ผู้วิจัย นายสมเกียรติ แก้วโรสง หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๐

ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์จังหวัดชัยภูมิ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วัยรุ่นเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่าและมีความสำคัญสูง เนื่องจากจะเจริญเติบโตเป็นกำลัง
แรงงานและสมองของชาติในการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน ให้เจริญรุดหน้า เป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อที่
สำคัญของชีวิต เพราะเป็นวัยเชื่อมต่อระหว่างความเป็นเด็กกับความเป็นผู้ใหญ่หรือเป็นวัยที่อย่างเข้าสู่
วัยหนุ่มสาว มีการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย จิตใจ อารมณ์ ซึ่งส่งผลไปสู่การปฏิบัติตัว การแสดงออก
หรือพฤติกรรม วัยรุ่นมีความรู้สึกนึกคิดเป็นของตัวเอง สนใจสิ่งแปลกใหม่ มีความอยากรู้ อยากเห็น
ชอบท้าทาย กล้าแสดงออก ต้องการความเป็นอิสระจากพ่อแม่ ให้ความสำคัญกับเพื่อนมาก ต้องการ
ให้สังคมยอมรับ ชอบอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม และชอบทำตามเพื่อน จึงมีโอกาสถูกชักชวนให้มีพฤติกรรม
ไม่เหมาะสมได้ เช่น ดื่มสุรา สูบบุหรี่ การใช้สารเสพติด การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย เป็นต้น
(ยุพา พูนขำ และคณะ, ๒๕๕๓ : ๑)

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร เมื่อครั้งยังทรงพระ
อิสริยยศ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินทรงเป็น
ประธานในพิธีเปิดงานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๙ ณ ค่ายลูกเสือวชิราวุธ อำเภอสครีราชชา จังหวัด
ชลบุรี วันอังคารที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

“กิจการลูกเสือเป็นมรดกอันล้ำค่า และเป็นประโยชน์อย่างแท้จริงในการเสริมสร้าง
ความเจริญมั่นคงให้กับบ้านเมืองและสังคม การที่เยาวชนของชาติเป็นลูกเสือ ถือว่าเป็นผู้เสียสละ รู้จัก
ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ทั้งรู้จักใช้โอกาสและความสามารถสร้างสรรค์ประโยชน์ส่วนรวม นับตั้งแต่
กิจการลูกเสือได้ก่อกำเนิดมา ลูกเสือได้ทำหน้าที่ช่วยเหลือสังคมและแก้ไขปัญหาเยาวชนได้เป็นอย่างดี
แต่อย่างไรก็ตามเมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไป ลูกเสือ เนตรนารี จำเป็นต้องปรับและพัฒนาตนเองอยู่
เสมอ ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถให้ก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง โดยเฉพาะพลังแห่งความ
สามัคคี ความเป็นปึกแผ่นมั่นคงของกิจการลูกเสือ จะช่วยปลูกฝังให้ลูกเสือ เนตรนารี ตระหนักถึง
บทบาทการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีคุณค่า ทุกคนควรจะได้ตั้งใจและประพฤติปฏิบัติตามอุดมการณ์
ของลูกเสืออย่างเคร่งครัด พร้อมทั้งเตือนตนอยู่เสมอว่า การกระทำใด ๆ ที่เป็นประโยชน์ และ
ช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทนเป็นการกระทำที่ควรค่าแก่การยกย่องสรรเสริญ...” (สำนักงาน
ลูกเสือแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๖๐ : ๑)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้พัฒนาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๔๕ (ปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๔๖) และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช ๒๕๔๖ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรประกอบด้วย หมวดวิชาสามัญ หมวดวิชาชีพ หมวดวิชาเลือกเสรี ฝึกงาน และกิจกรรมเสริมหลักสูตร ดังนั้นเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาความสามารถให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาความสามารถได้ตามศักยภาพของแต่ละคน สถานศึกษาจึงต้องจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรขึ้น เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ระเบียบวินัยของตนเองและส่งเสริมการทำงานใช้กระบวนการกลุ่มในการทำประโยชน์ต่อชุมชน ทำนุบำรุงขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม โดยการวางแผน ลงมือปฏิบัติ ประเมินผล และปรับปรุงการทำงาน (แนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๔๕ (ปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๔๖) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช ๒๕๔๖, ๒๕๔๘ : ๑) โดยจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารีวิสามัญ ให้กับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ ของสถานศึกษาในสังกัดทุกแห่ง เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษาด้านความสามารถของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา ให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งสมรรถนะหลัก (Core Competency) และสมรรถนะการทำงานตามตำแหน่งหน้าที่ (Function Competency) ในการสร้างเสริมทักษะอาชีพในอนาคต ด้วยกิจกรรมลูกเสือ เพื่อปลูกฝังคุณธรรม วิถีประชาธิปไตย ความมีวินัยต่อตนเอง มีความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ของตน รู้จักเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม พัฒนาทักษะการแก้ปัญหาด้านพฤติกรรม และการใช้เวลา ให้เกิดประโยชน์ เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยในฐานะศึกษานิเทศก์จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งมีภารกิจสำคัญประการหนึ่ง คือ การส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการและประสานเกี่ยวกับกิจการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน ได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในเรื่องการปลูกฝังระเบียบวินัยของนักเรียน นักศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงได้จัดทำการวิจัย เรื่อง แนวทางการใช้กระบวนการลูกเสือสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดชัยภูมิ ขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและการจัดกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ในจังหวัดชัยภูมิ
๒. เพื่อสร้างแนวทางการใช้กระบวนการลูกเสือสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดชัยภูมิ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัย เรื่อง แนวทางการใช้กระบวนการลูกเสือสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษา ระดับอาชีวศึกษา ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

๑. ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาสภาพปัญหาและการจัดกิจกรรมลูกเสือ และการเสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา ด้วยกระบวนการทางลูกเสือของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ในจังหวัดชัยภูมิ

๒. ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐบาล ในจังหวัดชัยภูมิ สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) จำนวน ๕ แห่ง และสถานศึกษาอาชีวศึกษาของเอกชน ในจังหวัดชัยภูมิ สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) จำนวน ๖ แห่ง

๓. ขอบเขตด้านเวลา ดำเนินการศึกษาในช่วงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๐ – เดือนมิถุนายน ๒๕๖๑

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยศึกษาวิเคราะห์ สภาพปัญหาและการจัดกิจกรรมลูกเสือ และการเสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา ด้วยกระบวนการทางลูกเสือของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ในจังหวัดชัยภูมิ

๒. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดชัยภูมิ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) รัฐบาล จำนวน ๕ แห่ง และเอกชน จำนวน ๖ แห่ง และใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling)

๓. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ประเด็นการสนทนากลุ่ม

๔. การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion – FGD) โดยมีผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ประธานอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิหรือผู้แทน ผู้บริหารสถานศึกษา ครู/อาจารย์ ผู้รับผิดชอบกิจกรรมลูกเสือ จำนวนสถานศึกษาละ ๑ – ๒ คน ตัวแทนลูกเสือวิสามัญ จำนวนสถานศึกษาละ ๓ คน

๕. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data Analysis) ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา การจำแนกหรือการจัดกลุ่มข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นเอกสาร

ผลการวิจัย

๑. สภาพปัญหาและการจัดกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษาอาชีวศึกษา มีดังนี้

๑.๑ การขออนุมัติตั้งกลุ่ม กองลูกเสือ และแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ซึ่งสถานศึกษาอาชีวศึกษาของเอกชนบางแห่งยังไม่สามารถดำเนินการขออนุมัติตั้งกลุ่ม กองลูกเสือ และแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาลูกเสือของสถานศึกษาตามระเบียบ ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ เพราะขาดบุคลากรที่มีวุฒิทางลูกเสือ ดังนั้น ควรมีการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้บังคับบัญชา ครูผู้สอน และบุคลากรของสถานศึกษาเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มวุฒิทางลูกเสือ ทำให้ได้ทักษะ ประสบการณ์การในการทำงานกิจกรรมลูกเสือ ซึ่งจะส่งผลให้สถานศึกษาสามารถตั้งกลุ่ม หรือกองลูกเสือได้

๑.๒ การบังคับบัญชาลูกเสือ บุคลากรผู้สอนกิจกรรมลูกเสือ ส่วนใหญ่ยังไม่ผ่านการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือวิสามัญ ทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมลูกเสือ ขาดทักษะทางลูกเสือ หรือทักษะการจัดกิจกรรมบางกิจกรรม เช่น นันทนาการ การร้องเพลง เป็นต้น ดังนั้น สถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรเข้าร่วมฝึกอบรม ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ควรมีการวางแผนพัฒนาบุคลากร เพื่อเพิ่มคุณวุฒิทางลูกเสือ และสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาบุคลากรโดยการตั้งงบประมาณสำหรับส่วนนี้ไว้ให้ชัดเจน

๑.๓ การจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ ผู้สอนยังไม่เข้าใจในหลักสูตรและเนื้อหาในการสอนกิจกรรมลูกเสือวิสามัญเท่าที่ควร ซึ่งแนวทางการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือวิสามัญ ให้คำนึงถึงหลักการ วัตถุประสงค์ และวิธีการเรียนรู้ของลูกเสือตามพันธกิจหลัก (Mission) ของการลูกเสือตามนโยบายขององค์การลูกเสือโลกเพื่อให้เยาวชนไทยสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นพลเมืองดีของสังคมและประเทศชาติ

๑.๔ ด้านงบประมาณในการฝึกอบรม ซึ่งผู้เข้าอบรมต้องจ่ายเอง ยกเว้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดให้ฟรี หรือสถานศึกษาบางแห่งสนับสนุนงบประมาณทั้งหมด หรือสนับสนุนให้เพียงบางส่วน รวมทั้งงบประมาณในการจัดกิจกรรมลูกเสือ การจัดซื้ออุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมลูกเสือไม่เพียงพอ นอกจากนี้นักเรียนระดับชั้น ปวช.๑ บางคนประสบปัญหาขาดแคลนงบประมาณในการจัดซื้อเครื่องแบบลูกเสือที่ถูกต้องตามระเบียบ ซึ่งสถานศึกษาได้แก้ไข โดยการจัดซื้อเครื่องแบบลูกเสือให้กับนักเรียน หรือให้นักเรียนแต่งชุดลำลอง แต่ผู้กำกับพันคอ สำหรับเรื่องเครื่องแบบลูกเสือ

๑.๕ ด้านการรายงานกิจกรรมลูกเสือ สถานศึกษาขาดการนิเทศและติดตามประเมินผล รวมทั้งการรายงานผลการจัดกิจกรรมลูกเสืออย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม

๒. แนวทางการใช้กระบวนการลูกเสือสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดชัยภูมิ

ผู้บริหารสถานศึกษา มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

– กำหนดนโยบายในการเสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษาด้วยกระบวนการลูกเสือ โดยรายวิชาลูกเสือวิสามัญ สำหรับนักเรียนระดับ ปวช.๑ เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรจำนวน ๒ ภาคเรียน ตรงตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖ ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

– บุคลากรในสถานศึกษา ประชุมร่วมกันวางแผนเพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมลูกเสือ และจัดทำแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษา

– ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้สอนได้พัฒนาตนเองด้านลูกเสือ เพื่อให้มีวุฒิทางลูกเสือที่สูงขึ้น เป็นเพิ่มพูนยกระดับความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมลูกเสืออย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมการเข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรที่หน่วยงานจัด เมื่อกลับมาแล้ว นำมาขยายผลแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครู

– การประกาศเกียรติคุณนักเรียน นักศึกษา ครูผู้สอนผู้ทำความดี มีวินัยในตนเอง ให้เป็นแบบอย่างที่ดี

– กำหนดการนิเทศ ติดตามการดำเนินการจัดกิจกรรมลูกเสืออย่างน้อยภาคเรียนละ ๑ ครั้ง เพื่อเป็นการติดตามเป็นระยะ ๆ ทำให้สามารถช่วยเหลือ แก้ปัญหาในการดำเนินกิจกรรม และช่วยสร้างแรงจูงใจให้ผู้รับผิดชอบกิจกรรมลูกเสือ

ครูผู้สอน มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

– สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรลูกเสืออย่างถูกต้อง จัดทำแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือวิสามัญ และควรวางแผนร่วมกันในการจัดกิจกรรมลูกเสือตามหลักสูตรอย่างแท้จริง

– การประชุมครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือ และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษา

– จัดการเรียนการสอนโดยสอดแทรกในรายวิชาต่าง ๆ เช่น การเข้าเรียนตรงเวลา การนั่งเรียนอย่างเป็นระเบียบ ตั้งใจเรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนลูกเสือใช้ความรู้ ทักษะและประสบการณ์จากการเรียนไปพัฒนาตนเอง

– สร้างความตระหนักให้ลูกเสือเห็นคุณค่า และประโยชน์ของการจัดกิจกรรมลูกเสือต่อตนเองและสถานศึกษา

– จัดกิจกรรมเป็นฐานการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียน นักศึกษา เช่น กิจกรรมออมเงิน (ประหยัด) กิจกรรมเข้าแถวหน้าเสาธง (ตรงต่อเวลา) มีการเรียนและฝึกระเบียบแถว การเดินทางไกล เข้าค่ายลูกเสือ จัดกิจกรรมอาสา บริการสังคม จิตอาสาต่อชุมชน เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและช่วยสร้างจิตสำนึกในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม

– ควรมีการจัดประกวดการสวนสนาม หรือกิจกรรมทางการลูกเสือในระดับต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เพื่อฝึกความเป็นระเบียบวินัยของนักเรียน นักศึกษา เพิ่มความตระหนักและกระตุ้นให้นักเรียนสนใจเข้าร่วมมากขึ้น

นักเรียน มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนและมีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้วยกระบวนการลูกเสืออย่างเหมาะสม ทั้งกิจกรรมที่จัดและระยะเวลาที่จัด กิจกรรมลูกเสือเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้เทคนิคการสอนเยาวชน ไม่ได้เน้นเรื่องของวิชาการเป็นหลัก จึงทำให้ผู้เรียนไม่เครียด มีความสุขในการเรียนการสอน โดยให้เด็กมีส่วนร่วม ฝึกการเป็นผู้นำ และผู้ตามของกลุ่ม กิจกรรมลูกเสือช่วยสร้างจิตสำนึกให้กับผู้เรียน สร้างแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความอดทน มีระเบียบวินัยต่อตนเองและสังคม มีความซื่อสัตย์สุจริต สอนให้มีความกล้าแสดงออก และทำในสิ่งที่ถูกต้อง ช่วยเสริมสร้างความสามัคคี ปลุกฝังให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ กระตุ้นให้มีจิตอาสา รู้จัก

รับผิดชอบต่อส่วนรวม สำหรับกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติ ได้แก่ กิจกรรมเรียนรู้วิถีปฐมพยาบาลกิจกรรมเรียนรู้การจัดระเบียบแถว กิจกรรมบริการหรือจิตอาสา กิจกรรมสอนการผูกเงื่อนและประโยชน์ของเงื่อน กิจกรรมสอนการทำอาหาร กิจกรรมเรียนรู้การใช้แผนที่และเข็มทิศ กิจกรรมฝึกคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ เพื่อแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ และกิจกรรมเดินทางไกล อยู่ค่ายพักแรม

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษา

๑.๑ ควรนำแนวทางการพัฒนาเสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา ด้วยกระบวนการทางลูกเสือ ไปปรับประยุกต์ใช้ให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการเสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษาต่อไป

๑.๒ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรของสถานศึกษา ควรให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมลูกเสือ ซึ่งกิจกรรมลูกเสือช่วยสร้างเยาวชนให้เป็นคนดี มีระเบียบวินัย ควรมีการจัดกิจกรรมหรือสร้างความตระหนักในการพัฒนาผู้เรียน โดยการใช้กระบวนการลูกเสือ

๒. ข้อเสนอแนะสำหรับกระทรวงศึกษาธิการ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระทรวงศึกษาธิการ เช่น สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน ควรมีการนิเทศการเรียนการสอนรายวิชากิจกรรมลูกเสือวิสามัญตามความเหมาะสม

๓. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพ สถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือวิสามัญ